

**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΑ**

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗ

ΚΟΖΑΝΗ ΜΑΡΤΙΟΣ 2006

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ:

clubs.pathfinder.gr/emmaous

Η φωτογραφία του εξώφυλλου προέρχεται από την ιστοσελίδα:

www.rel.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: «ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ».....	6
γ. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΟΥ.....	6
ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	6
«Ανάλογα με την πνευματική μας πορεία».....	6
ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ.....	6
«Τα πνευματικά μου αμαρτήματα είναι πολλά».....	6
«Εγώ όμως αισθάνομαι ότι είμαι ο πιο αμαρτωλός άνθρωπος του κόσμου...».....	7
«Η αληθινή ταπείνωση είναι δώρο του Θεού».....	7
ΘΛΙΨΕΙΣ – ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΕΣ - ΑΓΧΟΣ.....	8
«Να ευχαριστείς τον Θεό για τον πειρασμό σου».....	8
«Ο άνθρωπος που δίνεται στο Χριστό ξεπερνάει τις δυσκολίες χωρίς να φθείρεται».....	8
«Να αγαπάς τους πειρασμούς».....	9
«Κάθε άνθρωπος που σε βλάπτει είναι θύμα του διαβόλου».....	10
ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ.....	11
«Να μην καταδικάζουμε το κακό, αλλά να το διορθώνουμε».....	11
ΘΑΝΑΤΟΣ.....	11
«Δεν υπάρχει θάνατος».....	12
ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ.....	12
«Είσαι τρομερά ευαίσθητος και δε δέχεσαι να σε προσβάλλουν».....	12
ΕΡΓΑΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΚΟΠΟΣ – ΚΙΝΗΣΗ).....	13
«Όχι ράθυμοι και ερασιτέχνες Χριστιανοί».....	13
Για το σωματικό κόπο.....	14
ΕΠΑΙΝΟΣ.....	15
Τον επαινεί επειδή προηγουμένως τον «κατσάδιασε».....	15
ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ - ΜΕΤΑΝΟΙΑ.....	16
«Το παλιατζίδικό μας».....	16
«Σε αποδεχόταν με αγάπη».....	16
«Είναι η προσφορά της αγάπης του Θεού στον άνθρωπο».....	17
ΔΙΑΚΡΙΣΗ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.....	17
«Τι σήμαινε “ελευθερία” κοντά στο Γέροντα».....	17
«Αν δεν τον μαλώσεις, η ψυχή του μαλακώνει».....	18
«Ο Θεός σέβεται το θέλημά μας».....	18
ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΔΙΑΒΟΛΟ.....	19
«Κάνε το σταυρό σου και περιφρόνησε το διάβολο».....	19
«Ο πονηρός είναι πάρα πολύ αδύνατος».....	20
ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ.....	20
«Να διαβάζεις πολύ την Αγία Γραφή».....	20
«Δε θυμάμαι όσα διαβάζω».....	21

«Να διαβάξεις σωστά».....	21
«Πώς έμαθα να διαβάζω».....	21
ΓΚΡΙΝΙΑ	24
«Γέροντα, δεν μπορώ, είναι γκρινιάρης!».....	24
«Η αντιμετώπιση της γκρινίας με προσευχή».....	24
«ΚΙ Ο ΑΓΙΟΣ ΦΟΒΕΡΑ ΘΕΛΕΙ»	25
Ο προστάτης του μοναστηριού.....	25
Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	26
«Μόνο έτσι γεμίζει η ψυχή».....	26
«Αγάπα όλους».....	26
«Όταν αγαπάς τον Χριστό, αγαπάς όλους».....	26
«Ο Θεός δεν τιμωρεί».....	27
«Η αγάπη προς το Θεό».....	27
«Σου λέω και τούτο το άλλο».....	27
«Αγάπη με απλότητα χωρίς φόβο».....	28
«Ο Χριστός είναι το παν».....	28
ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ – ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ - ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΑ	29
«Μην απελπίζεσαι».....	29
«Δεν υπάρχει απελπισία μέσα στην Εκκλησία».....	30
«Εκεί που απελπίζεσαι...».....	30
ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ:	31
«ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΑ ΠΟΡΦΥΡΙΟ»	31
«Πώς μπορούμε Παππούλη μου, να αγαπήσουμε τον Χριστό;».....	31
ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ:	32
«ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΓΕΡΟΝΤΑ ΠΟΡΦΥΡΙΟ»	32
«Η ιεραρχημένη εργατικότητα της Μαρίας».....	32
«Ο ουράνιος μισθός».....	32
«Γιατί να ενοχλούμε το θεό;».....	33
«Να συμπαθείς τον άνθρωπο, τον πληγωμένο από τον κακοποιό»...	33
«Διόρθωση και όχι καταδίκη του κακού».....	34
«Επικίνδυνες οι κακές σκέψεις».....	34
ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: «ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ»	36
γ. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΟΥ	36
ΛΟΓΟΣ Περί της Θείας Πρόνοιας	36
“Ο Θεός προνοεί και ενδιαφέρεται ως Πατέρας, αλλά σέβεται και την ελευθερία μας”	36
ΛΟΓΟΣ Περί της Αγάπης εις τον Πλησίον	38
“Με τη σιωπή, την ανοχή και την προσευχή ωφελούμε τον άλλον μυστικά”	38
“Ν' αγωνιζόμαστε να στέλνουμε την αγαθή μας διάθεση”	39
“Η αγάπη προς τον αδελφό καλλιεργεί την αγάπη προς τον Θεό”	41

“Η καλύτερη ιεραποστολή γίνεται με το καλό παράδειγμα, την αγάπη μας, την πραότητα μας”.....	42
ΛΟΓΟΣ Περί Πνευματικού Αγώνος.....	44
“Ν' αγωνίζεσθε στην πνευματική ζωή, απλά, απαλά, χωρίς βία”.....	44
“Η πνευματική εργασία, που κάνετε στα βάθη της ψυχής σας, να μη γίνεται αντιληπτή”.....	47
ΛΟΓΟΣ Περί Προσευχής.....	48
“Ο άνθρωπος του Χριστού όλα τα κάνει προσευχή”.....	48
“Η πλημμύρα της θείας αγάπης γεμίζει την ψυχή από χαρά κι αγαλλίαση”.....	49
“Να ζητούμε απ' τον Θεό να γίνει το θέλημά Του στη ζωή μας”.....	50
“Για να έλθει ο Χριστός μέσα μας, πρέπει η καρδιά να είναι καθαρή”.....	52
“Ο ίδιος ο Κύριος θα μας διδάξει την προσευχή”.....	53
ΛΟΓΟΣ Περί του Μυστηρίου της Μετανοίας.....	55
“Ο Θεός όλα τα συγχωρεί με την εξομολόγηση”.....	55
“Όταν εξομολογείται ο άνθρωπος, η χάρις τον ελευθερώνει από τα ψυχικά τραύματα”.....	56
“Η μετάνοια η αληθινή θα φέρει τον αγιασμό”.....	58
ΛΟΓΟΣ Περί Θείου Έρωτος.....	59
“Όποιος θέλει να γίνει Χριστιανός, πρέπει πρώτα να γίνει ποιητής”.....	59
“Ταπείνωση και ανιδιοτέλεια στη λατρεία του Θεού”.....	61
“Ο Χριστός είναι ο Νυμφίος της ψυχής”.....	62
“Ο Χριστός είναι φίλος μας”.....	63
“Η αγάπη στον Χριστό δεν χορταίνεται”.....	65
“Όταν έλθει ο Χριστός στην καρδιά, η ζωή αλλάζει”.....	67
“Ο Χριστός είναι η αγάπη μας, ο έρωτάς μας”.....	68
ΛΟΓΟΣ Περί Εκκλησίας.....	70
“Η Χριστιανική θρησκεία μεταβάλλει τον άνθρωπο και τον θεραπεύει”.....	70
“Η Εκκλησία είναι ο επί γης Παράδεισος”.....	72
“Μέσα στην Εκκλησία προχωρούμε προς την αθανασία”.....	73
“Μέσα στην Εκκλησία είμαστε όλοι ένα και ο Χριστός κεφαλή”.....	73

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: «ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ»

γ. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΟΥ

ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

«Ανάλογα με την πνευματική μας πορεία»

Ο Γέροντας πάντοτε συνιστούσε στους ανθρώπους, ανάλογα και με την πνευματική τους πορεία, τη συχνότατη μετοχή στη Θεία Ευχαριστία.

Η ανάλογη προετοιμασία (εξομολόγηση, μετάνοια, νηστεία, ταπείνωση) ήταν απαραίτητη.

Και μας βοηθούσε να καταλάβουμε ότι όσο πληρέστερη είναι η ψυχική μας προετοιμασία, τόσο και αισθανόμαστε την επαύξηση της αμαρτωλότητός μας. Ποτέ ο άνθρωπος δεν εμπιστεύεται στις δυνάμεις του, αλλά στο έλεος και την ευσπλαχνία του Χριστού.

Αυτό το δρόμο προς αγιασμό εμφυσούσε ο Γέροντας στις ψυχές των ανθρώπων. [Γ 246]

ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ

«Τα πνευματικά μου αμαρτήματα είναι πολλά»

Ο Γέροντας είχε λάβει πολλά χαρίσματα από το Θεό και μάλιστα από τη μικρή του ηλικία.

Είχε το μεγάλο χάρισμα της βαθύτατης συναισθήσεως της ανθρώπινης αμαρτωλότητας.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας βοηθούν να καταλάβουμε ότι δεν είναι εύκολο πράγμα να παραδέχεσαι την αμαρτωλότητά σου.

Αμαρτωλός αισθάνεται εκείνος, που έχει γνωρίσει τα όσα ο Θεός του αποκαλύπτει μέσα στην κοινωνία της αγάπης του.

Ο Γέροντας Πορφύριος ήταν εντυπωσιασμένος από τα όσα θαυμαστά ο Θεός του απεκάλυπτε.

Αυτή την πνευματική του ανύψωση την έδειχνε με την αίσθηση της δικής του μηδαμινότητας.

Με πολύ συγκινητικό τρόπο υπογραμμίζει αυτή την πραγματικότητα στην επιστολή του, στα πνευματικά του παιδιά:

«Εγώ όμως αισθάνομαι ότι είμαι ο πιο αμαρτωλός άνθρωπος του κόσμου...»

«Έχω ένα συναίσθημα ότι τα πνευματικά μου αμαρτήματα είναι πάρα πολλά και παρακαλώ όσους με έχετε γνωρίσει να κάνετε προσευχή για μένα, διότι και εγώ, όταν ζούσα, πολύ ταπεινά έκανα προσευχή για σας».
[I 243]

«Η αληθινή ταπείνωση είναι δώρο του Θεού»

Μου είπε ο Γέροντας:

«Σου έχει δώσει πολλά χαρίσματα ο Θεός. Σε προίκισε με δώρα σπάνια. Το νιώθεις;

Να τον ευχαριστείς συνεχώς και να ταπεινώνεσαι στην Αγάπη Του.

Παρακαλεί το Θεό, να σου στείλει την αγία ταπείνωση. Όχι αυτή που λέει, είμαι τελευταίος, είμαι τιποτένιος.

Αυτή είναι σατανική ταπείνωση. Η αγία ταπείνωση είναι δώρο του Θεού. Ακούς; Δώρο, χάρισμα.

Όχι από δικές μας προσπάθειες. Εσύ προετοίμαζε τον εαυτό σου, και ζήτα από το Θεό αυτό το άγιο δώρο.

Μη λες, έχω αυτό το ελάττωμα, το προσφέρω στο Θεό. Τίποτα.

Εσύ, αγωνίσου, εξουθένωνε τον εαυτό σου, και τα άλλα είναι του Θεού.

Αγωνίζου να εισέλθουμε από δω, εις την Άκτιστον Εκκλησίαν του Θεού».
[A 101π.]

ΘΛΙΨΕΙΣ – ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΕΣ - ΑΓΧΟΣ

«Να ευχαριστείς τον Θεό για τον πειρασμό σου»

Και κάποιος άλλος που είχε πρόβλημα αρκετά σοβαρό και πήγε και κλαιγότανε στο γέροντα και ξανακλαιγόταν, του λέει, αφού ήταν ανθρωπίνως άλυτο.

«Άκου, παιδί μου, σου εμπιστεύτηκε ο Θεός ένα μικρό πειρασμό, μία μικρή δυσκολία, ένα προβληματάκι...

Κι εσύ αντί να χαρείς γι' αυτό που σου εμπιστεύτηκε, κάθεσαι και στενοχωριέσαι;

Πές, Χριστέ μου, να είναι ευλογημένο!

Αφού εσύ επέλεξες αυτό, ή η αδυναμία μου όρισε αυτό και εσύ το ανέχεσαι, να είναι ευλογημένο...

Και ευχαριστώ, Θεέ μου.

Ξεχνάμε να λέμε ευχαριστώ και στη θλίψη και στον πόνο.

Κάποτε ήταν ένα παιδάκι που το πείραζαν τα άλλα παιδιά, γιατί ήτανε λίγο αδύνατο, λίγο ντροπαλό κλπ.

Και στενοχωριότανε και πονούσε. Πήγαινε στο σπίτι κι έκλαιγε.

Παραπονιότανε στη γιαγιά –η μητέρα του είχε πεθάνει.

Η γιαγιά ήτανε πιστή. Μη στενοχωριέσαι, παιδί μου, του έλεγε, να ευχαριστείς το Θεό και γι' αυτό και για όλα.

Πέρασε καιρός, κατάλαβε. Τα καλά λογάκια όταν πέφτουν στην ψυχή, μένουν, να ξέρετε.

Σιγά σιγά καλλιεργούνται, καρποφορούν και βγαίνουν».

«Ο άνθρωπος που δίνεται στο Χριστό ξεπερνάει τις δυσκολίες χωρίς να φθείρεται»

Μου είπε ακόμα ο Παππούλης:

«Ο άνθρωπος, που δίνει την καρδιά του στο Χριστό, όπως ο Μοναχός, αυτός γίνεται άλλος άνθρωπος. Ανοίγει ο νους του, γίνεται άλλος άνθρωπος. Ανοίγει ο νους του, γεμίζει με το Χριστό. Ακούεις; Με

καταλαβαίνεις; Με το Χριστό. Και όταν ο νους και η καρδιά είναι γεμάτη από το Χριστό, τότε αυτός ο άνθρωπος είναι σοφός, είναι έξυπνος, του τα διδάσκει όλα το Πνεύμα του Θεού.

Η λέξη έξυπνος, όχι με το νόημα που την εννοεί ο κόσμος, δηλαδή να απαντά καθηλώνοντας τους άλλους, ή να κάνει μια δουλειά καλύτερα από τους άλλους, αλλά, να! Πώς να σου το πω;

Σε κάθε δυσκολία που του παρουσιάζεται, δεν τα χάνει, δεν απελπίζεται, αλλά προσφεύγοντας στο Χριστό, που είναι μέσα του, βρίσκει ωραίους και εύκολους τρόπους να την ξεπερνάει, χωρίς να του στοιχίζει, χωρίς να φθείρεται εσωτερικά. Με κατάλαβες, Γεώργιε;»

(Είπε το όνομά μου χωρίς να με έχει ρωτήσει. Ούτε εχθές, όταν με σύστησαν, του το είπαν. Με εντυπωσίασε).

- Κατάλαβα, Γέροντα.

«Ο άνθρωπος που έχει δώσει την καρδιά του στο Χριστό δεν υποφέρει, όσες δυσκολίες και να συμβούν. Χαίρεται, είναι γεμάτος εσωτερική χαρά. Είναι δραστήριος, προσεκτικός. Δεν κάνει λάθη, ζημιές. Το μυαλό, τα χέρια, τα πόδια, όλα κινούνται από τη χάρη του Θεού. Πώς είναι δυνατόν να είναι κουτός;

Βέβαια, υπάρχουν και περιπτώσεις που πρέπει να κάνει τον κουτό, για χάρη του Χριστού».

- Δηλαδή, πώς θα κάνει τον κουτό;

«Όταν σιωπήσει εν γνώσει, με κάποιο εσωτερικό σκοπό, κάνει πώς δεν κατάλαβε, κάνει πως δεν ξέρει, διότι έχει ένα καλό σκοπό.

Αυτά θα του διδάξει σιγά – σιγά το Άγιο Πνεύμα.

Διότι όταν έχουμε μέσα μας το Χριστό, δε ζούμε κανονίζοντας εμείς τον εαυτό μας.

Ζει εν ημί Χριστός, και κανονίζει αυτός τη ζωή μας». [Α 20 – 2]

«Να αγαπάς τους πειρασμούς»

«Μόνο ένα να προσέξεις», με συμβούλεψε ο Παππούλης.

«Να ξεκαθαρίζεις τις σκέψεις σου, που από την πολλή σου ευαισθησία πιέζεσαι και θλίβεσαι.

Να τις διώχνεις, να μην παραμένουν.

Να αγαπάς τους πειρασμούς που έρχονται και δε θα ταράζεσαι, ούτε θα θλίβεσαι.

Να αγαπάς πολύ όλους τους αδελφούς το ίδιο.

Να αγαπάς πολύ το Γέροντα. Ένας Γέροντας, ένας Χριστός.

- Πώς θα αγαπήσω τους πειρασμούς και τις δυσκολίες;

«Είναι μεγάλη ιστορία αυτή. Έχει τους τρόπους της.

Αμα μπει ο Χριστός στην καρδιά, τη γεμίζει με την αγάπη Του.

Τότε δεν υπάρχει μη τούτο, μη εκείνο, μη ...

Μόνο αγάπη... Πάνω απ' όλα η Αγάπη.

Τα μη ήσαν προ Χριστού. Τα κατήργησε ο Χριστός. Έφερε την Αγάπη.

Παράδεισος είναι η ζωή του Χριστού, η υπακοή, η ταπείνωση. [Α 37-40]

«Κάθε άνθρωπος που σε βλάπτει είναι θύμα του διαβόλου»

«Αν κάποια μέρα», άρχισε να μου λέει ο Παππούλης, «περπατάς ήσυχος στο δρόμο σου και ιδείς τον αδελφό σου να προπορεύεται κι αυτός ήσυχος, αλλά σε μια στιγμή αντικρίσεις έναν κακό άνθρωπο, να πετάγεται ξαφνικά από μια πάροδο και με ένα μαχαίρι να ορμά κατεπάνω στον αδελφό σου, να τον κτυπά, να του τραβά τα μαλλιά, να τον πληγώνει και να τον ρίχνει κάτω ματωμένο, εσύ, μπροστά σ' αυτό το θέαμα, θα οργισθείς εναντίον του αδελφού σου ή θα τον λυπηθείς;»

Παραξενεύθηκα με την ερώτηση του Γέροντα και τον ρώτησα κι εγώ με τη σειρά μου:

“Πώς είναι δυνατό να οργισθώ εναντίον του πληγωμένου αδελφού μου, που έπεσε θύμα του κακοποιού;

Ούτε καν πέρασε από το νου μου τέτοια σκέψη. Ασφαλώς και θα λυπηθώ και θα προσπαθήσω να τον βοηθήσω όσο μπορώ”.

«Έ, λοιπόν», συνέχισε ο Γέροντας, «κάθε άνθρωπος, που σε προσβάλλει, που σε βλάπτει, που σε συκοφαντεί, που σε αδικεί με οποιοδήποτε τρόπο, είναι ένας αδελφός σου, που έπεσε στα χέρια του κακοποιού διαβόλου. Εσύ, όταν αντικρίσεις τον αδελφό σου να σε αδικεί, τι πρέπει να κάνεις; Πρέπει να τον λυπηθείς πολύ, να τον συμπονέσεις και να παρακαλέσεις θερμά και σιωπηλά το Θεό, να στηρίξει εσένα, στη δύσκολη αυτή ώρα της δοκιμασίας σου και να ελεήσει και τον αδελφό σου, που έπεσε θύμα του ληστού διαβόλου, κι ο Θεός θα βοηθήσει κι εσένα και τον αδελφό σου. Διότι, αν δεν το κάνεις αυτό, αν, αντιθέτως, οργισθείς εναντίον του αδελφού σου, αντιτάσσοντας στην επίθεσή του την αντεπίθεσή σου, τότε

ο διάβολος, που βρίσκεται στο σβέγκο του αδελφού σου, πηδάει και στο δικό σου σβέγκο και σας χορεύει και τους δύο.» [Γ 35π]

ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ

«Να μην καταδικάζουμε το κακό, αλλά να το διορθώνουμε»

Ο Γέροντας αποδεικνυόταν ανατόμος και θεραπευτής τόσο της ανθρωπίνης ψυχής, όσο και των ανθρωπίνων ψυχικών σχέσεων.

Μου έλεγε σχετικά:

«Ο σκοπός μας δεν είναι να καταδικάζουμε το κακό, αλλά να το διορθώνουμε. Με την καταδίκη ο άνθρωπος μπορεί να χαθεί, με την κατανόηση και τη βοήθεια θα σωθεί. Τον αμαρτωλό πρέπει να τον αντικρίζουμε με αγάπη και με σεβασμό στην ελευθερία του. Όταν ένα οικογενειακό μας πρόσωπο ρίχνει ένα βάζο από το τραπέζι και το σπάει, συνήθως οργιζόμαστε. Αν εκείνη τη στιγμή, την κρίσιμη, με μια κίνηση ψυχικής ανύψωσής μας, δείξουμε κατανόηση και δικαιολογήσουμε τη ζημία, κερδίσαμε και την ψυχή μας και την ψυχή του αδελφού μας.

Κι αυτή είναι όλη η πνευματική ζωή μας:

Μια κίνηση ανύψωσής μας, μέσα στις δοκιμασίες των θλίψεων, από την αγανάκτηση του εγωισμού στην κατανόηση της αγάπης». [Γ 37π.]

ΘΑΝΑΤΟΣ

«Δεν υπάρχει θάνατος»

«Μέσα στην Εκκλησία, εκεί βρίσκεται η σωτηρία», μας έλεγε πάντα ο Παππούλης.

«Όποιος είναι μέλος της Εκκλησίας δε φοβάται το δεύτερο θάνατο, δεν υπάρχει θάνατος για όποιον είναι μέσα στην Εκκλησία του Χριστού.

Η Ορθοδοξία μας είναι τέλεια, δεν έχει ουδεμία ατέλεια». [Ι 134]

«Δεν υπάρχει θάνατος», μας είπε.

«Μη φοβάσαι το θάνατο. Όποιος πέθανε για το Χριστό, δεν υπάρχει γι' αυτόν θάνατος. Κι αν δεν πέθανες, να πεθάνεις». [Α 59]

ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ

«Είσαι τρομερά ευαίσθητος και δε δέχεσαι να σε προσβάλλουν»

«Εσύ, μου είπε ο Γέροντας, το μόνο κακό που έχει είναι, ότι είσαι τρομερά ευαίσθητος και δε δέχεσαι να σε προσβάλλουν. Για το πρώτο, δεν ευθύνεσαι εσύ. Το κληρονόμησες από τον παπα-Γιάννη. Και η ευαισθησία η μεγάλη, δεν είναι καλή. Καλή είναι για τους άλλους. Οι οποίοι, συνήθως, την εκμεταλλεύονται. Και μάλιστα, πάρα πολύ άσχημα. Ενώ για εκείνον που την έχει, είναι ό,τι χειρότερο μπορείς να φαντασθείς! Άσε, που αποτελεί και την γενεσιουργό αιτία όλων των ασθενειών. Γι' αυτό προσπάθησε να την αποβάλλεις. Ή έστω να την περιορίσεις. Διαφορετικά θα κάνεις κακό και στον εαυτό σου, αλλά και στην οικογένειά σου. Που στο κάτω κάτω, δε σου χρωστάει και τίποτε, για να την ταλαιπωρείς, και μάλιστα, χωρίς κανένα λόγο. Όσον αφορά το δεύτερο, δηλαδή την προσβολή, αυτή κανείς δεν την ανέχεται με ευχαρίστηση. Πολύ περισσότερο εσύ, που είσαι υπερήφανος και έχεις την αξίωση από τους άλλους να μη σε προσβάλλουν, όπως δεν τους προσβάλλεις και εσύ. Όμως αυτά δε γίνονται σήμερα. Και όλοι μας είμαστε θύματα της προσβολής, που μας προκαλούν οι άλλοι. Δηλαδή, όταν λέμε προσβολή, τι εννοούμε; Εσύ πρέπει να ξέρεις καλύτερα από εμένα, εκείνη την ηθική μείωση, την ηθική βλάβη ή την αμφισβήτηση του κύρους μας από τρίτους. Ε, πώς να τους ελέγξεις, παιδί μου, αυτούς τους τρίτους; Ελέγχονται; Ασφαλώς όχι. Το σωστό και δίκαιο είναι να μην προσβάλλει κανείς κανέναν και να μην προσβάλλεται από κανέναν. Δύσκολο πολύ. Αλλά, όχι και ακατόρθωτο. Και αυτό ακριβώς, επιδιώκει να πετύχει σήμερα η Εκκλησία του Χριστού.

Υπάρχουν, όμως, περιπτώσεις, που γίνεται κάποια παραχώρηση από το Θεό, για να δοκιμασθεί η δική μας αντοχή και το δικό μας πιστεύω. Και ξέρεις, παιδί μου, γιατί;

Γιατί, στη θεωρία συμφωνούμε όλοι. Και η βαθμολογία είναι ίδια, για όλους. Είναι το «άριστα». Ενώ στην πράξη τα θαλασσώνουμε... Και πολλοί λίγοι είναι αυτοί, που πιάνουν τη βάση!

Θα μου πεις, τώρα, εσύ Παππούλη, τα εφαρμόζεις αυτά;

Τι να σου πω, βρε παιδί μου, μια ζωή αγωνίζομαι, να κάνω το θέλημα του Θεού. Δεν ξέρω εάν το κατόρθωσα. Εκείνος ξέρει.

Σου έχω ξαναπεί: μόνο το έλεός Του θα μας σώσει.

Αλήθεια, δε μου είπες: Ύστερα από όσα συνέβησαν, εξακολουθείς ακόμη να πιστεύεις ότι δε σ' αγαπώ; [Κ 156π]

ΕΡΓΑΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΚΟΠΟΣ – ΚΙΝΗΣΗ)

«Όχι ράθυμοι και ερασιτέχνες Χριστιανοί»

Ο Γέροντας μου μιλούσε, όχι για κάποια αποσπασματική καλή μας προσπάθεια, αλλά για ένα αποφασιστικό, οριστικό πέρασμα από την παλιά ζωή της αμαρτίας στην καινούρια ζωή της αγιότητας, κατά την οποία εμείς ζούμε εν Χριστώ και ο Χριστός εν ημίν και γι' αυτό το πέρασμα χρειαζόταν να δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις.

Μια φορά με ρώτησε:

«Δε μου λες, για να σπουδάσει κανείς δικηγόρος, πόσα χρόνια χρειάζονται;»

Του απάντησα.

Με ξαναρώτησε:

«Για να σπουδάσει μηχανικός, χημικός, γιατρός, πόσα χρόνια χρειάζονται;»

Του απάντησα αναλόγως, απορώντας για τη φύση των ερωτημάτων του.

Κι ο Γέροντας κατέληξε:

«Εμείς, για να σπουδάσουμε, για να μάθουμε το θέλημα του Θεού και να το εφαρμόσουμε;»

Κατάλαβα τι εννοούσε και ντράπηκα να του απαντήσω.

Τι να του πω; Ότι οι πιο πολλοί από εμάς τους πιστούς είμαστε ράθυμοι, χλιαροί, «ερασιτέχνες Χριστιανοί»;

Το ήξερε. Και μου το είπε:

«Δε γίνεται κανείς Χριστιανός με την τεμπελιά. Χρειάζεται δουλειά, πολλή δουλειά».

Ο ίδιος ήταν υπόδειγμα, χωρίς να αυτοπροβάλλεται. Είχε αφιερώσει με ζήλο, όλα τα χρόνια της μακράς ζωής του, στο να σπουδάσει και να ζει το Χριστό. Ήταν εργατικός, σωματικά και πνευματικά, και ήθελε να μεταδώσει την φιλεργία και στους άλλους.

Πίστευε ότι η αργία οδηγεί στην ακηδία και αυτή σε πολλές αρρώστιες, ψυχικές και σωματικές. Συνιστούσε την εργασιοθεραπεία.

Ιδιαίτερα σ' όσους είχαν αποδιοργανωθεί και απελπισθεί. Για το Γέροντα, ποτέ δεν ήταν αργά για ένα νέο ξεκίνημα.

Θεωρούσε μάλιστα τη διάψευση των κοσμικών ελπίδων και τη συντριβή του εγωισμού σαν την καλύτερη προϋπόθεση γι' αυτό το ξεκίνημα. [Γ 399π]

Για το σωματικό κόπο..

Κάποτε παραπονέθηκα στο Γέροντα ότι δεν αντέχω άλλο.

– Κάναμε τόσες δουλειές αυτές τις ημέρες, που «ξεπατωθήκαμε».

Δεν έχω δύναμη να σηκώσω τα πόδια και τα χέρια μου. Τι χρειάζονται τόσες δουλειές στο Μοναστήρι;

Πήρε σοβαρό ύφος και απάντησε ευθέως:

«Είναι θανάσιμο αμάρτημα να κουραζόμεθα για το Θεό, και ύστερα να μετανοιώνουμε και να γογγύζουμε. Κατάλαβέ το καλά.

Χωρίς σωματικό κόπο, δεν κερδίζεται η αρετή, ξάπλα στο κρεβάτι!

Ο σωματικός κόπος είναι το μεγαλύτερο δώρο του Θεού για τη σωτηρία μας.

Για την απόκτηση της χάριτος του Θεού. Οι άλλοι με χαρά εδέχοντο εξευτελισμούς, κόπους... κι εσύ υποφέρεις;

Η μεγαλύτερη αμαρτία είναι, ενώ κοπιάζουμε για το Χριστό, ύστερα να μετανοιώνουμε και να υποφέρουμε.

Βρέ, εσύ νέος άνθρωπος, λες ότι κουράζεσαι; Στην ηλικία σου εγώ πετούσα. Ήθελα όλα να τα τελειώσω.

Μην κοιτάς τώρα που δεν μπορώ να κάνω τίποτα. Σε βλέπω πολύ πίσω. Κατέκτησε έδαφος ο παλαιός άνθρωπος και συνετριβή.

Όχι! Ανάνηψε! Ψάλλε με νεύρο, με τόνο, χαρούμενα!

«Θανάτου εορτάζομεν νέκρωσιν,

Αδου την καθαίρεσιν,

Άλλης βιοτής της αιωνίου απαρχήν.
Και σκιρτώντες υμνούμεν τον αίτιον
Τον μόνον ευλογητόν των Πατέρων,
Θεόν και υπερένδοξον»

ΕΠΑΙΝΟΣ

Τον επαινεί επειδή προηγουμένως τον «κατσάδιασε»

(Ο π. Πορφύριος μάλωσε τον Αργύριο, που μας διέσωσε αυτό το περιστατικό, γιατί καθόταν κλεισμένος τόση ώρα μέσα στο αυτοκίνητό του μελαγχολικός και «γκρίνιαζε» με το νου του, γιατί δεν ξυπνούσε ο Γέροντας να τον δεχθεί και να ακούσει το σοβαρό πρόβλημά του. Ο Γέροντας λοιπόν ήρθε ξαφνικά μπροστά του και τον κατσάδιασε, για να τον βγάλει από το ψυχοπλάκωμά του, να ενεργοποιήσει το «θυμό» του, να ζωντανέψει τα αίματά του και να τον κάνει να δει τα πράγματα από την αισιόδοξη πλευρά. Αυτό το πέτυχε ο Γέροντας και τον προκάλεσε, με το διακριτικό του τρόπο, να αρπάξει το τσεκούρι και να κόψει ξύλα για τη σόμπα. Κοιτάξτε τώρα πως τον επαινεί, για να λειάνει τη σχέση τους και να του δείξει ότι δεν έπαψε να τον αγαπά).

Και ενώ λέει ο συγγραφέας, εξακολουθούσα με μεγάλη ταχύτητα, ένταση και οργή, λόγω της φοβερής προηγηθείσης «κατσάδας», να ανεβοκατεβάζω το τσεκούρι και ο τεμαχισμός του πεύκου έφθανε προς το τέλος, ο π. Πορφύριος ικανοποιημένος σφόδρα από τα αποτελέσματα των ενεργειών του, που ήσαν αιτία να κεντρίσουν τον εγωισμό μου και το φιλότιμό μου και να θέσουν σε λειτουργία όλους τους μηχανισμούς εκείνους του σώματός μου, που ήσαν απαραίτητοι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, για την αντιμετώπιση της τρομερής καταστάσεως, που είχε προκαλέσει η υπαλληλική μετάθεσή μου, σηκώθηκε, με πλησίασε και είπε:

«Βρέ εσύ έχεις τρομερές ικανότητες! Μόνο που δε θέλεις να τις χρησιμοποιήσεις, και αυτό είναι που με στενοχωρεί. Τέτοια ξύλα καθαρισμένα και τόσο ωραία κομμένα δεν έχω ξαναδεί. Ούτε ο καλύτερος ξυλουργός δε θα τα τεμάχιζε έτσι. Είναι ό,τι πρέπει για τη σόμπα μου. Μωρέ εσύ είσαι ικανός για όλα. Μόνο ό,τι δε θέλεις δεν κάνεις. Γι' αυτό σου μίλησα τόσο άσχημα. Ήθελα να σε κάνω να επανεύρεις τον παλαιό εαυτό σου. Άλλος τρόπος δεν υπήρχε. Έτσι με φώτισε ο Θεός, γιατί εσύ είχες καταθέσει τα όπλα. Και μάλιστα άνευ όρων! Βέβαια, σε

στενοχώρησα πολύ. Το ξέρω. Όμως εγώ πήρα μεγαλύτερη στενοχώρια από σένα. Και όπως ξέρεις, είμαι και πολύ άρρωστος...». [Κ 147]

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ - ΜΕΤΑΝΟΙΑ

«Το παλιατζίδικό μας»

Μια κυρία θυμήθηκε και μου ανέφερε τα εξής:

Κάποτε ο γέροντας μου είπε:

«Πολλές από σας τις γυναίκες, ό,τι κατεστραμμένο και άχρηστο έχετε, παλιά και τρύπια κατσαρολικά, έπιπλά, παπούτσια και άλλα φθαρμένα πράγματα, πάτε και τα πετάτε σε κάποια απόμερη αποθήκη σας, κλειδώνετε την πόρτα και ησυχάζετε. Δεν ξέρετε όμως, ότι θα έρθει στιγμή, που αυτό το παλιατζίδικό σας θα το βρουν και θα εκτεθείτε».

Έμεινα έκπληκτος από τα λόγια του Γέροντα.

Ήταν σαφής ο συμβολισμός, ο αναφερόμενος στα αμαρτήματά μας, που δεν εξαλείψαμε με τη μετάνοια και την εξομολόγησή μας, αλλά τα πετάξαμε βιαστικά στην αποθήκη της λήθης, για να απαλλαγούμε από την ενοχλητική παρουσία τους, και που θα τα «βρει» ο Θεός, για να τα επαναφέρει στη μνήμη μας, «εν ημέρα κρίσεως». Ήδη τα γνωρίζει, ενώ εμείς τα αγνοούμε. [Γ 255π.]

«Σε αποδεχόταν με αγάπη»

Σε δεχόταν και σε αγαπούσε, όποιος και να ήσουν, όπως και να ήσουν. Δίπλα του, ακόμη και η πιο μεγάλη αμαρτία έπαιρνε άλλες διαστάσεις. Δεν κλονιζόσουν, Δε σε καταλάμβαναν η απόγνωση και η απελπισία. Μόνο θλιβόσουν, γιατί διέπραξες το ένα ή το άλλο, γιατί δεν εφάρμοσες το λόγο του Θεού. Όχι μόνο δε σ' άφηνε ν' απογοητεύεσαι από τις πτώσεις σου, αλλά, αντίθετα, σε βοηθούσε ν' αξιοποιείς κάθε πτώση σου, ώστε να τη χρησιμοποιήσεις ως μια έπαλξη για ένα νέο ξεκίνημα, για μια νέα πνευματική κατάκτηση. Και τότε σου έδειχνε ακόμη περισσότερη αγάπη, ακόμη περισσότερη αποδοχή. Έπαιρνε το χέρι σου μέσα στο δικό του κι άρχιζε να σου μαθαίνει πώς να περπατάς στο δρόμο του Θεού. [Γ 261]

«Είναι η προσφορά της αγάπης του Θεού στον άνθρωπο»

Είπε ο π. Πορφύριος:

«Η καρδιά μας πρέπει να είναι γεμάτη αγάπη, αγάπη του Θεού.

Αυτή δίδει δύναμη και χάρη στον άνθρωπο. Η γνώση είναι μετά την αγάπη».

«Η εξομολόγηση είναι ένας τρόπος για να έρθει ο άνθρωπος εις τον Θεό.

Είναι προσφορά της αγάπης του Θεού στον άνθρωπο.

Τίποτε και κανείς δεν μπορεί να στερήσει από τον άνθρωπο αυτή την αγάπη». [I 194]

ΔΙΑΚΡΙΣΗ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

«Τι σήμαινε “ελευθερία” κοντά στο Γέροντα»

Κάθε φορά που συναντούσα το Γέροντα Πορφύριο, ένιωθα ότι η συνομιλία μαζί του ήταν μια πνευματική πανδαισία.

Κι αυτό που μου έκανε μεγάλη εντύπωση, ήταν η ελευθερία που άφηνε στο συνομιλητή του.

Έβλεπα στο πρόσωπό του ενσαρκωμένη όλη την ελευθερία της Ορθοδοξίας.

Ποτέ ο Γέρον Πορφύριος δεν υποχρέωνε οποιονδήποτε να κάνει κάτι και ποτέ δεν υποδείκνυε οτιδήποτε, που να αίρει την ελευθερία του άλλου. Γι' αυτό δεν ήθελε ούτε εμείς να υπερβαίνουμε τους άλλους, αλλά να τους σεβόμαστε. Έχοντας αυτή την αγιότητα μέσα του, έβλεπε μ' ένα άπειρο έλεος τον κόσμο.

Μ' αυτήν ακριβώς, την ελευθερία που έδινε στο συνομιλητή του, τον βοηθούσε με τον καλύτερο τρόπο ν' αντιληφθεί ότι βρισκόταν σε λανθασμένο δρόμο. [I 145]

«Μην υπενθυμίζεις στον άλλον τα σφάλματά του»

«Αυτό είναι το σωστό: Να μην κατηγορείς τον άλλον για τα σφάλματά του και να μην του τα υπενθυμίζεις. Τότε τον καθίζει στο σκαμνί η ίδια η

συνείδηση του και τον δικάζει. Μόνον έτσι διορθώνεται το κακό. Διαφορετικά, όταν εσύ τον κατακρίνεις, αμύνεται, δικαιολογεί τον εαυτό του, ρίχνει τις ευθύνες του σε σένα και σε άλλους, γίνεται σκληρός και το κακό αντί να διορθωθεί, χειροτερεύει». [Γ 327π]

«Αν δεν τον μαλώσεις, η ψυχή του μαλακώνει»

Γι' αυτό πολλές φορές ας μη μιλάμε κι ας μην ελέγχουμε τους άλλους. Θυμάμαι, εδώ, τον Γέροντα Πορφύριο που έλεγε:

«Βρε, όταν μαλώσεις κάποιον που φταίει, τι θα κάνει τότε; Όχι μόνο δεν θα σε ακούσει, αλλά θα προσπαθήσει να αμυνθεί και να σου αποδείξει το αντίθετο. Και θα κλείσει η ψυχή του περισσότερο. Ενώ αν τον αφήνεις και δεν τον μαλώσεις και δεν τον ελέγξεις, η ψυχή του μαλακώνει, γίνεστε φίλοι, και σιγά-σιγά έρχεται και σου λέει εκείνος αυτά που θα του έλεγες εσύ».

Γι' αυτό, κυρίως, ας λέμε στο Θεό αυτά που θέλουμε να πούμε στους ανθρώπους, πολλές φορές.

Θέλουμε ο άνδρας μας να αλλάξει, να μεταποιηθεί, να μετανοιώσει; Ας το λέμε στο Θεό κι εμείς ας τον αγαπάμε».

[Άρχ. Ανανίου Κουστένη, Λόγοι Α', σ.131]

«Ο Θεός σέβεται το θέλημά μας»

Είναι συγκινητική η διακριτικότητα της αγάπης του Θεού, όπως μας την απεκάλυψε ο Γέροντας. Ήμασταν μια φιλική συντροφιά, στα Καλλίσια, δίπλα στους βράχους του Μοναστηριού, έχοντας ανάμεσά μας το Γέροντα. Ήταν νύχτα, παραμονή του Αγίου Πνεύματος.

Ο Γέροντας μας έκανε μια κατανυκτική, εξωτερική και εσωτερική, περιγραφή των Αγιορείτικων αγρυπνιών στα Καυσοκαλύβια, τότε πού, όπως έλεγε, «το Άγιο Πνεύμα ερχόταν και πλημμύριζε με ουράνια χαρά τις ψυχές των μοναχών». Και λέγοντας αυτά, μας άφησε ένα αφυπνιστικό μήνυμα:

«Και τώρα το Άγιο Πνεύμα θέλει να μπει στις ψυχές μας, όπως και τότε, αλλά σέβεται την ελευθερία μας, δε θέλει να την παραβιάσει.

Περιμένει να του ανοίξουμε μόνοι μας την πόρτα και τότε θα μπει στην ψυχή μας και θα τη μεταμορφώσει».

Τα λόγια του μου θύμιζαν την Αποκάλυψη: «Ίδού έστηκα επί την θύραν και κρούω, εάν τις ακούση της φωνής μου και ανοίξη την θύραν, εισελεύσομαι προς αυτόν και δειπνήσω μετ' αυτού και αυτός μετ' εμού».

Ο Παντοδύναμος Θεός χτυπά διακριτικά την πόρτα της ψυχής του αδύναμου ανθρώπου και περιμένει υπομονητικά να του ανοίξει, για να τον κάνει αληθινά ευτυχή, κι αυτός τις πιο πολλές φορές, κάνοντας κακή χρήση της ελευθερίας του, που Εκείνος του χάρισε, δεν του ανοίγει, μένοντας κλεισμένος στη δυστυχία του.

Πόσοι από εμάς άραγε έχουμε τη φρόνηση να κάνουμε πράξη την ικεσία:

«Παράκλητε, το Πνεύμα της αληθείας, ελθέ και σκήνωσον εν ημίν»;

Πόσοι από μας, λέγοντας αυτή την προσευχή δεν αμπαρωνόμαστε στη μοναξιά της ανασφάλειάς μας;

Και ο Θεός σέβεται την αφροσύνη μας, γιατί κι αυτή αποτελεί έκφραση της ελευθερίας μας.

Μια μέρα ο Γέροντας μου είπε: «Ο Θεός σέβεται το θέλημά μας».

Και μια άλλη: «Ό,τι κάνεις να το κάνεις επειδή το θέλεις, ελεύθερα, υπεύθυνα και με ευχαρίστηση».

Προσπαθούσα να εμβαθύνω στις επιγραμματικές, αλλά πολυσήμαντες αυτές συμβουλές του. [Γ 386π.]

ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΔΙΑΒΟΛΟ

«Κάνε το σταυρό σου και περιφρόνησε το διάβολο»

«Άφησε τον αυτόν», μου έλεγε ο π. Πορφύριος για το διάβολο.

«Μην του δίνεις σημασία. Όσο του δίνεις σημασία, τόσο περισσότερο σε πλησιάζει. Αν θέλεις να τον διώξεις, να τον απομακρύνεις από κοντά σου, πάψε να του δίνεις σημασία. Περιφρόνησέ τον. Μόνο η περιφρόνηση του αξίζει. Από τη στιγμή που θα αρχίσει να την εισπράττει, θα αρχίσει και θα υποχωρεί. Μέχρι που, τελικά, θα τραπεί σε φυγή. Η περιφρόνηση αποτελεί το δεύτερο όπλο, μετά τον Τίμιο Σταυρό, κατά του διαβόλου! Και τον μέν Τίμιο Σταυρό τον φοβάται και, κυριολεκτικά, τον τρέμει και τρέπεται σε άτακτη φυγή. Την δε περιφρόνηση δεν την αντέχει. Γιατί είναι υπερόπτης και σκάει από το κακό του! Εξάλλου, αυτή η υπεροψία ήταν αιτία να εκπέσει και να γίνει αυτό που έγινε. Εισέπραξε την τιμωρία του...» [Κ 124]

«Ο πονηρός είναι πάρα πολύ αδύνατος»

Μια μέρα πηγαίνοντας από την Πολυκλινική προς την Ομόνοια, συνέπεσε να έχει λήξει ένα συλλαλητήριο και ένας από τους πολλούς πυροσβεστήρες που υπήρχαν εκεί και καθάριζαν το μέρος, σήκωσε το σωλήνα του και έβρεξε κατά λάθος κάποιον άλλο πυροσβέστη που ήταν απέναντί του, οπότε και αυτός με τη σειρά του πιάνει το δικό του σωλήνα και τον στρέφει προς τον πρώτο παίζοντας με το νερό ποιος να νικήσει τον άλλον. Ο ένας όμως σωλήνας είχε μεγαλύτερη διάμετρο και περισσότερη πίεση και νικούσε τον άλλον με τη λιγότερη πίεση, καθώς αντάμωναν τα νερά τους σε καμπύλη στον αέρα. Και βλέποντάς τους ο Παππούλης μου λέει:

«Βλέπεις εκεί πέρα τι γίνεται; Το πιο δυνατό νικάει το αδύνατο.

Έτσι γίνεται και με τον πιστό Χριστιανό, που νικά τον κακό δαίμονα, διότι ο Χριστός είναι Παντοδύναμος σε σύγκριση με τον πονηρό, που είναι πάρα πολύ αδύνατος». [Τζ 109π.]

ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Να διαβάζεις πολύ την Αγία Γραφή»

«Όταν διαβάζεις την Αγία Γραφή, μου έλεγε ο Γέροντας, γιατί πρέπει να τη διαβάζεις συνέχεια για να φωτισθείς, ή τους βίους Αγίων, ή τα άλλα εκκλησιαστικά βιβλία, και βρίσκεις κάποια πρόταση ή λέξη που σου έκανε εντύπωση, να σταματάς εκεί αρκετά, να την ψάχνεις καλά και θα δεις πόσο θα ωφελείσαι απ' αυτό».

«Να διαβάζεις, μου έλεγε μια άλλη φορά, πάρα πολύ για να σου φωτίσει ο Θεός το νου. Ξέρεις, εγώ διάβαζα πάρα πολύ και μάλιστα, για να μη με ενοχλούν, ανέβαινα πάνω σ' ένα δένδρο με μια σκάλα που είχα φτιάξει και πού την τραβούσα επάνω όταν ανέβαινα, ώστε να μη με βλέπουν και με ενοχλούν και εκεί ασχολούμουν με τις ώρες με τη μελέτη». [Τζ 137]

«Δε θυμάμαι όσα διαβάζω»

Στην ερώτησή μου ότι δεν τα θυμάμαι όλα όσα διαβάζω, μου απάντησε ο Παππούλης, ως εξής:

«Να ξέρεις, παιδί μου, ότι τα πάντα εναποθηκεύονται μέσα στη μνήμη μας και, όταν ο Χριστός κρίνει κατάλληλη την ώρα, μας τα αποκαλύπτει».

Σε μια αποκάλυψη για ένα γεγονός που είχε γίνει προ 50 ετών, μου είπε:

«Ο Θεός, να έχεις πάντα υπόψη σου, ότι τα βλέπει όλα και τα παρακολουθεί όλα.

Καμία πλάκα της φωτογραφικής του μηχανής δεν καταστρέφεται». [Τζ 138]

«Να διαβάζεις σωστά»

«Όταν διαβάζεις, μου έλεγε μια μέρα ο π. Πορφύριος, να προσπαθείς να διαβάζεις καθαρά, να ακούγεται και το τελευταίο νί ή σίγμα της κάθε λέξεως.

Το ίδιο να κάνεις και στην προσευχή σου ή όταν ψάλλεις, γιατί έτσι συνηθίζεις στο σωστό, και να είσαι σε όλα ταπεινός, και στη σκέψη και στα λόγια, και στις κινήσεις σου».

«Πώς έμαθα να διαβάζω»

«Διάβαζα πολύ, μου είπε μια μέρα ο Γέροντας, Ήμουν πολύ μελετηρός. Μυστικώς διάβαζα. Ξέκλεβα χρόνο, όπου μπορούσα.

Έμαθα απ' έξω το ευαγγέλιο του Ματθαίου, του Λουκά και το μισό του Ιωάννη. Επίσης τους Ψαλμούς.

Μελετούσα τους Πατέρες. Πολύ διάβαζα. Έκανα πνευματική εργασία. Και να ξέρεις ότι εγώ γράμματα δεν ήξερα.

Μόλις της Β' Δημοτικού ήμουνα.

Όταν πρωτοπήγα στο Μοναστήρι, μου δίνουν στον εσπερινό το Ψαλτήρι να διαβάσω.

Εγώ άρχισα να συλλαβίζω «Μα-κά-ρι-ος α-νήρ».

Καλά, μου λένε, φτάνει. Θα πάρεις το Ψαλτήρι, θα το διαβάσεις καλά να το μάθεις. Θα διαβάζεις και τα συναξάρια των Αγίων.

Τίποτε άλλο. Διάβαζα αλλά δεν καταλάβαινα. Λεξικά δεν είχα. Π.χ. δεν ήξερα ότι οίκος θα πει σπίτι.

Έτσι εύρισα την ίδια λέξη και αλλού, και από τα συμφραζόμενα εύρισα το νόημα των λέξεων.

Απεστήθιζα κομμάτια ολόκληρα και όλη μέρα, καθώς έτρεχα στα βράχια, τα απήγγελλα δυνατά, με νόημα.

Αργότερα έπιασα την Παρακλητική, το Τριώδιο, τά Μηνιαία. Διάβαζα με μανία.»

Καθώς ο Γέροντας Πορφύριος έλεγε όλα αυτά από τη ζωή του, αισθανόμουν ότι τα λέει έμμεσα για να με παρακινήσει να κάνω το ίδιο, πολύ περισσότερο που εγώ με τη βοήθεια του Θεού έμαθα και πέντε γράμματα, δεν ήμουν αγράμματος.

Κάνοντας αυτήν την σκέψη βεβαιώθηκα και έμεινα πάλι έκπληκτος, για την ικανότητά του να διαβάξει την ψυχή μου και να φωτίζει όλα τα σκοτεινά σημεία της, όταν σε λίγο πρόσθεσε:

«Εκείνο που μου άρεσε απ' όλα περισσότερο, ήταν ο Τριαδικός Κανόνας κάθε Κυριακή στο Μεσονυκτικό. Όταν τον διάβαζε ο αδελφός, εγώ συγκέντρωνα όλη την προσοχή μου. Και αν καμιά φορά διάβαζε σιγανά ή γρήγορα και δεν καταλάβαινα ή δεν άκουγα, πολύ στενοχωριόμουν. Τότε αποτραβιόμουν πίσω και βυθιζόμουν στην ευχή».

Εγώ, ακούγοντας αυτά, ελέγχθηκα πολύ. Διότι κάθε φορά που διαβαζόταν ο Τριαδικός Κανών, εγώ έλεγα μέσα μου:

Α! αυτός είναι δύσκολος. Δεν τον καταλαβαίνω. Και ώσπου να τελειώσει η ανάγνωσή του, δεν πρόσεχα, εσκεμμένα.

Εκείνη τη στιγμή ένιωσα σε τι χάος αγνωσίας βρισκόμουν ο ταλαίπωρος εγώ.

Πλήν δεν τον διέκοψα, τον άφησα να συμπληρώσει ό,τι ήθελε.

Η καρδιά μου είχε αρχίσει να φωτίζεται σαν να της άνοιξε ένα παράθυρο ο διορατικός αυτός Γέροντας.

Ένωθα κοντά του απέραντη απλότητα και εμπιστοσύνη.

Πίστεψα χωρίς καμία αμφιβολία, ότι από το Θεό έχει χάρη να διαβάξει τις καρδιές μας, και ξέρει όλα τα μυστικά μας πάθη και αδυναμίες. [Α 43π.]

ΓΚΡΙΝΙΑ

«Γέροντα, δεν μπορώ, είναι γκρινιάρης!»

Του είπα κάποτε:

- «Γέροντα, δεν μπορώ να συνεργασθώ μ' αυτόν τον αδελφό... είναι γκρινιάρης».

- «Μωρέ εσύ έχεις εγωισμό. Το ξέρεις; Απ' αυτόν τα παθαίνεις όλα».

- «Το ξέρω, Γέροντα, τον έχω από μικρός. Εύχεσθε να μου δώσει ο Θεός ταπείνωση στην καρδιά μου».

- «Όταν η καρδιά έχει την αγία ταπείνωση, όλα τα βλέπει καλά και ζει στην επίγεια Ακτιστη Εκκλησία του Θεού από τώρα».

Ταπείνωση όχι αυτή που τη λέμε με λόγια, ούτε αυτή που νομίζουμε ότι αποκτήσαμε. Η ταπείνωση η αγία, είναι δώρο Θεού στην ψυχή.

Το δίνει ο Θεός όταν εύρει καθαρή προετοιμασία. Τότε επιβλέπει με ευχαρίστηση και έλκει την ψυχή αυτή προς Εαυτόν.

Λοιπόν κι εσύ μη λες «αυτός είναι γκρινιάρης, αυτός ζηλιάρης, αυτό θυμώνει» κ.λ.π.

Μη λες «δεν μπορώ να κάνω μαζί του, δεν κάνω ποτέ».

Αυτός δεν είναι τρόπος. Αυτό δεν είναι ορθόδοξο, δεν είναι χριστιανικό.

Έτσι ξεχωρίζεις τον εαυτό σου από τη χάρη του Θεού, διότι τον ξεχώρισες από τους αδελφούς σου.

Αντίθετα, θα παραβλέπεις τις αδυναμίες τους και χωρίς να τις μιμείσαι, θα γίνεσαι ένα με αυτούς στη συνεργασία.

Ότι θέλουν και όπως το θέλουν. Έτσι το θέλουν; Έτσι. Αλλιώς; Αλλιώς.

Με αυτόν τον τρόπο καταστρέφονται τα τείχη που μας χωρίζουν από τους αδελφούς μας. Έτσι συνδεόμαστε με το Χριστό.

Όσο πιο πολύ συνδέσαι καθημερινά με τους αδελφούς σου, τόσο περισσότερο εισέρχεσαι μυστικά μέσα στην Αγάπη του Χριστού». [Α' 59π.]

«Η αντιμετώπιση της γκρινίας με προσευχή»

Ο Γέροντας μου είπε:

«Μωρέ, ο Χριστός είπε τους εχθρούς να αγαπάμε. Το καταλαβαίνεις αυτό; Μεγάλο πράγμα να αγαπάμε όλους και να προσευχόμαστε γι' αυτούς.

Πείραξε έναν από σας ο διάβολος. Τον κάνει ανήσυχο, γκρινιάρη, ταραχοποιό.

Αν οι άλλοι δεν είναι έτοιμοι σε προσευχή, η ταραχή μεταδίδεται σε όλους.

Αντίθετα, αν ένας προσεύχεται για τους άλλους, η ταραχή περιορίζεται.

Ακτινοβολεί τη χάρη του Θεού, και δι' αυτού, η χάρη εξαπλούται σ' όλο το περιβάλλον του και το αγιάζει». [Α 63]

«ΚΙ Ο ΑΓΙΟΣ ΦΟΒΕΡΑ ΘΕΛΕΙ»

Ο προστάτης του μοναστηριού

Ο π. Πορφύριος αφηγείται:

«Ήταν ένα Μοναστήρι, όπου όλοι οι μοναχοί είχαν γεράσει και πεθάνει, εκτός από έναν, που ζούσε εκεί σαν ερημίτης. Ο μοναχός αυτός ήταν τελείως αγράμματος, αλλά είχε δυνατή και απλή πίστη. Καθώς έκανε τις ακολουθίες του και τα διακονήματά του, πίστευε ότι ο Χριστός και οι άγιοι είναι ζωντανοί και τον συντροφεύουν, γι' αυτό και τους μιλούσε τακτικά, όπως μιλά κανείς σε ζωντανούς ανθρώπους. Μια μέρα που βγήκε από το Μοναστήρι, μπήκαν σ' αυτό ληστές, έκλεψαν ότι βρήκαν, τα φόρτωσαν στα ζώα τους κι έφυγαν. Όταν επέστρεψε ο μοναχός και είδε το γυμνωμένο Μοναστήρι, ταράχθηκε. Αμέσως έτρεξε στο Ναό, που ήταν αφιερωμένος στον Άγιο Νικόλαο, στάθηκε μπροστά στον Άγιο Νικόλαο, στάθηκε μπροστά στον προστάτη του Μοναστηριού άγιο και άρχισε να διαμαρτύρεται: «Άγιε μου Νικόλα, τι έγινε εδώ όταν έλειπα; Ήρθαν κακοί άνθρωποι και έκλεψαν το Μοναστήρι κι εσύ τους κοιτάζεις και δεν μιλούσες; Τι έκανες για να εμποδίσεις τους ληστές; Βλέπω ότι δεν έκανες τίποτα. Αμ τότε δεν σου αξίζει η θέση αυτή που έχεις, αφού δεν προστάτεψες το Μοναστήρι. Θα σε βγάλω απ' εκεί». Κι αμέσως ξεκολλά την εικόνα του Αγίου από το τέμπλο, την βγάζει έξω από το Μοναστήρι, την ακουμπά σ' ένα βράχο, επιστρέφει και κλείνει την πόρτα. Δεν πέρασε μια ώρα και ακούει δυνατά χτυπήματα στην εξώπορτα. Ανοίγει και τι να δει! Οι ληστές με τα ζώα τους φορτωμένα με όλα τα κλεμμένα και να του λένε: Εμείς κλέψαμε το Μοναστήρι και, καθώς φεύγαμε, τα ζώα μας περπατούσαν κανονικά, αλλά κάποια στιγμή σταμάτησαν και δεν προχωρούσαν. Τα χτυπήσαμε, τα τραβούσαμε, έμεναν ακίνητα. Μόλις όμως γύριζαν πίσω, έτρεχαν. Είπαμε ότι, όπως φαίνεται, ο Θεός θέλει

πίσω τα κλεμμένα και σ' τα φέραμε. Ο μοναχός πήρε τα πράγματα και καθώς έφευγαν οι ληστές, ευχαρίστησε το Θεό. Τότε θυμήθηκε την εικόνα του Αγίου, πήγε στο βράχο που την είχε ακουμπήσει, την προσκύνησε και είπε: «Τώρα σε παραδέχομαι, Άγιε Νικόλα. Είσαι ο προστάτης του Μοναστηριού». Πήρε θριαμβευτικά την εικόνα του Αγίου και την τοποθέτησε στη θέση της».

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Μόνο έτσι γεμίζει η ψυχή»

«Σήμερα οι άνθρωποι ζητούν να τους αγαπήσουν και γι' αυτό αποτυγχάνουν.

Το σωστό είναι να μην ενδιαφέρεσαι αν σε αγαπούν, αλλά αν εσύ αγαπάς τον Χριστό και τους ανθρώπους.

Μόνο έτσι γεμίζει η ψυχή». [Γ 40]

«Αγάπα όλους»

«Δεν πρέπει να κάνεις τον χριστιανικό σου αγώνα με κηρύγματα και αντιδικίες, αλλά με πραγματική μυστική αγάπη. Όταν αντιδικούμε, οι άλλοι αντιδρούν. Όταν τους αγαπάμε, συγκινούνται και τους κερδίζουμε. Όταν αγαπάμε, νομίζουμε ότι προσφέρουμε στους άλλους, ενώ στην πραγματικότητα προσφέρουμε πρώτα στον εαυτό μας. Η αγάπη χρειάζεται θυσίες. Να θυσιάζουμε ταπεινά κάτι δικό μας, που στην πραγματικότητα είναι του Θεού». [Γ40-1]

«Όταν αγαπάς τον Χριστό, αγαπάς όλους»

«Ο Χριστός είναι η Εκκλησία και η Εκκλησία είναι ο Χριστός, που μας έχει προσλάβει όλους στον Εαυτό Του. Όταν αγαπάς τον Χριστό, αγαπάς συγχρόνως όλους τους ανθρώπους, χωρίς να ρωτάς αν οι άνθρωποι είναι άξιοι της αγάπης ή ακόμη αν την αποδεχθούν ή την απορρίψουν. Όταν θέλεις να συναντήσεις τον Χριστό, θα Τον βρεις στο χώρο της Εκκλησίας, γιατί εδώ είναι ενωμένη ολόκληρη η ανθρωπότητα με τον Θεό στο

Πρόσωπο του Χριστού. Δεν μπορεί να επικοινωνείς με τον Χριστό και να μην τα έχεις καλά με τους άλλους ανθρώπους».

«Ο Θεός δεν τιμωρεί»

«Όχι, ο Θεός δεν τιμωρεί, ο άνθρωπος αυτοτιμωρείται, απομακρυνόμενος από τον Θεό.

Είναι, ας πούμε: Εδώ νερό, εκεί φωτιά.

Είμαι ελεύθερος να διαλέξω. Βάζω το χέρι μου στο νερό, δροσίζομαι, το βάζω στη φωτιά, καίγομαι». [Γ383π.]

«Η αγάπη προς το Θεό»

Μια άλλη μέρα ερωτώ το Γέροντα πώς πρέπει να είναι η αγάπη μας προς το Θεό και μου λέει:

«Η αγάπη μας προς το Θεό, παιδί μου, πρέπει να είναι πάρα πολύ μεγάλη και χωρίς να υπάρχει καμιά διάσπαση σε άλλα πράγματα. Σου φέρνω σαν παράδειγμα το εξής: Ο άνθρωπος μοιάζει να έχει εντός του μια μπαταρία με ορισμένη ενέργεια. Όταν αυτή την ενέργεια την ξοδεύει σε άλλα διάφορα πράγματα εκτός της αγάπης προς τον Θεό, η ενέργεια που απομένει μέσα του γι' Αυτόν είναι ελάχιστη και ίσως πολλές φορές μηδαμινή. Όταν όμως διαθέτουμε όλη μας την ενέργεια προς τον Θεό, τότε η αγάπη μας είναι μεγάλη προς Αυτόν».

«Σου λέω και τούτο το άλλο».

«Ήταν μια φορά μια κοπέλα που είχε ερωτευθεί πάρα πολύ ένα νέο, που τον έλεγαν Νίκο. Αυτή που λες, σηκωνόταν κάθε νύκτα και κρυφά από τους δικούς της, πηδούσε το παράθυρό της και πήγαινε ξυπόλητη μέσα απ' τα χωράφια που υπήρχαν αγκάθια για να συναντήσει τον αγαπημένο της ματώνοντας τα πόδια της. Όταν επίσης γύριζε στο σπίτι της και καθόταν μέσα, πάντοτε ο Νίκος της ήταν εδώ, και μου έδειχνε το μέτωπό του. Ότι δουλειές και να έκανε, ο Νίκος της εδώ, και μου ξανάδειχνε το μέτωπό του. Έτσι πρέπει και συ, παιδί μου, να δίνεις όλη σου τη δύναμη στο Θεό και ο νους σου να είναι πάντα σ' Αυτόν, γιατί έτσι του αρέσει».

[Τζ 108]

«Αγάπη με απλότητα χωρίς φόβο»

Μου έλεγε ο παππούλης πολλές φορές:

«Αγάπη σου συνιστώ να έχεις πάντοτε. Πρώτα αγάπη και μετά όλα τα άλλα».

«Πρέπει ν' αγαπάμε εν απλότητι καρδιάς, όπως το ίδιο πρέπει και να προσευχόμαστε».

«Δεν θέλω με το φόβο του θανάτου να πλησιάσεις το Θεό. Θέλω με την πολλή αγάπη προς Αυτόν να το κάνεις. Αυτό είναι το ανώτερο, παιδί μου». [Τζ 121]

«Ο Χριστός είναι το παν»

Ο γέροντας Πορφύριος είπε:

«Λοιπόν, ζωή χωρίς Χριστό δεν είναι ζωή. Πάει, τελείωσε.

Αν δε βλέπεις το Χριστό σε όλα σου τα έργα και τις σκέψεις, είσαι χωρίς Χριστό.

Πώς το κατάλαβες; Θυμάμαι κι ένα τραγούδι. «Σύν Χριστώ πανταχού, φόβος ουδαμού».

Το 'χετε ακούσει; Έ; Το λένε τα παιδιά, δε το θυμάμαι.

Λοιπόν, έτσι πράγματι πρέπει να βλέπομε το Χριστό. Είναι φίλος μας, είναι αδελφός μας, είναι ό,τι καλό και ωραίο.

Είναι το Παν. Αλλά είναι φίλος και το φωνάζει: «Σας έχω φίλους, βρέ, δεν το καταλαβαίνετε; Είμαστε αδέρφια.

Βρε εγώ δεν είμαι... δεν βαστάω την κόλαση στο χέρι, δεν σας φοβερίζω, σας αγαπάω.

Σας θέλω να χαίρεσθε μαζί μου τη ζωή». Κατάλαβες;

Έτσι είναι ο Χριστός. Δεν έχει κατήφεια, ούτε μελαγχολία, ούτε ενδοστρέφεια, που ο άνθρωπος σκέπτεται ή βασανίζεται από διάφορους λογισμούς και διάφορες πιέσεις, που κατά καιρούς στη ζωή του τον τραυμάτισαν.

Ο Χριστός είναι νέα ζωή. Πώς το λέω; Ο Χριστός είναι το Παν. Είναι η χαρά, είναι η ζωή, είναι το φως, το φως το αληθινόν, που κάνει τον

άνθρωπο να χαίρεται, να πετάει, να βλέπει όλα, να βλέπει όλους, να πονάει για όλους, να θέλει όλους μαζί του, όλους κοντά στο Χριστό.

Όταν εμείς βρίσκουμε κάποιονε θησαυρό ή ό,τι άλλο, δεν θέλομε να το λέμε πουθενά.

Ο Χριστιανός όμως, όταν βρει το Χριστό, όταν γνωρίσει τον Χριστό, όταν ο Χριστός εγκύψει μέσα στην ψυχούλα του και τον αισθανθεί, θέλει να φωνάζει και να το λέει παντού, θέλει να λέει για το Χριστό, τι είναι ο Χριστός.

Αγαπήσατε το Χριστόν και μηδέν προτιμήστε της αγάπης Αυτού.

Ο Χριστός είναι το Πάν, είναι η πηγή της ζωής, είναι το άκρον των εφετών, είναι το Πάν. Όλα στο Χριστό υπάρχουν τα ωραία.

Και μακράν του Χριστού η θλίψις, η μελαγχολία, τα νεύρα, η στεναχώρια, οι αναμνήσεις των τραυμάτων της ζωής, των πιέσεων, των αγωνιωδών, έτσι, ωρών. Όλα, ζούμε εκείνα εκεί της ζωής μας. Και πάμε εδώ και πάμε εκεί, και τίποτα, και πουθενά δεν στεκόμαστε. Όπου βρούμε το Χριστό, ας είναι μια σπηλιά, καθόμαστε εκεί και φοβούμαστε να φύγουμε, να μη χάσουμε το Χριστό. Διαβάστε να ιδείτε. Ασκηταί, που εγνώρισαν το Χριστό, δεν ήθελαν να φύγουν από τη σπηλιά, ούτε βγαίνουν έξω να κάνουνε πιο πέρα» θέλαν να είναι εκεί που αισθανόντουσαν το Χριστό μαζί τους. Ο Χριστός είναι το Πάν.

Ο Χριστός είναι η πηγή της ζωής, της χαράς. Το Πάν».

ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ – ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ - ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΑ

«Μην απελπίζεσαι»

Ο γέροντας Πορφύριος είπε:

«Όταν αμαρτάνεις, να μην απελπίζεσαι. Με θάρρος και ελπίδα στο Θεό να μετανοείς και να πηγαίνεις στον Πνευματικό που σου έχω υποδείξει, αν δεν μπορώ εγώ, και να τα εξομολογήσαι. Έτσι μόνο θα σωθείς». [Τζ. 142]

«Δεν υπάρχει απελπισία μέσα στην Εκκλησία»

Εκείνο που έλεγε, κυρίως, ήτανε για τη σημασία της εξομολόγησεως. Έλεγε:

«Δεν υπάρχει απελπισία όταν είσαι μέσα στην Εκκλησία, ό,τι και να έχεις κάνει, ό,τι και να έχεις υποστεί. Δεν υπάρχει απελπισία. Στενοχώρια μπορεί να έχεις, αλλά απελπισία όχι. Ο Θεός, μέσα από την εξομολόγηση –τόνιζε πάρα πολύ τη σημασία του Ιερέα, το χέρι του παπά... ήταν σαν να έβγαινε από εκεί η Θεία Χάρη- σε βοηθά και ξεπερνάς αυτά τα οποία μπορεί να σε οδηγήσουν στα έσχατα όρια της απελπισίας».

«Εκεί που απελπίζεσαι...»

«Έχει ο Θεός. Εκεί που απελπίζεσαι, σου στέλνει κάτι που δεν το περιμένεις... αρκεί να Τον πιστεύεις και να Τον αγαπάς.

Όπως και Εκείνος μας αγαπά και φροντίζει για εμάς, όπως ο κάθε πατέρας για τα παιδιά του.

Και όλοι μας είμαστε παιδιά Του Θεού. Και ό,τι καλό έχουμε, το έχουμε από Τον Θεό. Είναι δικό Του το δώρο.

Δεν έχεις ακούσει στην Εκκλησία ότι: “Πάσα δόσις αγαθή και πάν δώρημα τέλειον άνωθεν έστι κατά βάϊνον, εκ σου του Πατρός των φώτων;” [Κ 111]

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ:

«ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΑ ΠΟΡΦΥΡΙΟ»

«Πώς μπορούμε Παππούλη μου, να αγαπήσουμε τον Χριστό;»

«Πρέπει παιδί μου, να μην ακολουθούμε τη μέση οδό του Χριστιανού, γιατί αυτή είναι πολύ δύσκολη. Πρέπει να ξεπεράσουμε το στάδιο αυτό και ν' ανέβουμε ψηλά. Τότε είναι όλα εύκολα. Όταν δεν πέφτουμε σε αμαρτίες τότε είμεθα εκτός της μέσης οδού και είμεθα οι πραγματικοί Χριστιανοί».

- Πώς μπορούμε Παππούλη μου, να αγαπήσουμε τον Χριστό;

«Η αγάπη μας προς τον Χριστό, παιδί μου, πραγματοποιείται ως εξής:

Σηκώνουμε τον εσωτερικό μας εαυτό προς τον Θεό και τον επικαλούμεθα. Βλέποντας όμως τη φύση, τα δένδρα, τα λουλούδια, τα πουλιά, τις μέλισσες, τα άνθη, τη θάλασσα, τα ψάρια, τα άστρα, το φεγγάρι, τον ήλιο, και τα τόσα άλλα υπέροχα δημιουργήματά του, στρέφουμε το νου προς τον Θεόν και δοξάζοντάς Τον μέσα απ' αυτά, προσπαθούμε να τα καταλάβουμε πόσο ωραία και θαυμάσια είναι και αγωνιζόμαστε να τα αγαπήσουμε. Όταν τα αγαπήσουμε όλα αυτά, τότε η αγάπη μας ανεβαίνει προς τον δημιουργό μας και έτσι πραγματικά και αληθινά Τον αγαπάμε. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η αγάπη των δημιουργημάτων, αλλά ακόμη περισσότερη πρέπει να είναι η αγάπη μας προς τον συνάνθρωπό μας. Γι' αυτό πρέπει να πραγματοποιούμε επισκέψεις στα Νοσοκομεία, στις Φυλακές, στα Ορφανοτροφεία, στα Γηροκομεία κ.λ.π. και γι' αυτό το σκοπό και μόνο θα πρέπει να γίνονται αυτές. Τότε η αγάπη μας είναι ειλικρινής».

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ:

«ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΓΕΡΟΝΤΑ ΠΟΡΦΥΡΙΟ»

(ΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΠΑΙΔΙ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΑΙ) - Κ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΙΩΤΗ

«Η ιεραρχημένη εργατικότητα της Μαρίας»

Ο Γέροντας, όχι μόνο εκτιμούσε την εργασία, αλλά γνώριζε και την αξιολογική της ιεράρχηση. Ένα απόγευμα, ήμασταν καμιά δεκαριά προσκυνητές κι ο Γέροντας συζητούσε μαζί μας, ομαδικώς και υπαιθρίως. Μας μιλούσε για την εργασία. Κάποια στιγμή μας ρωτά:

«Δεν μου λέτε, γιατί ο Χριστός στο Ευαγγέλιο επαινεί την Μαρία και όχι την Μάρθα; Επειδή η Μαρία ήταν τεμπέλα;»

Μας αιφνιδίασε η ερώτησή του και κανείς μας δεν απάντησε. Ο Γέροντας συνέχισε:

«Όχι, η Μαρία δεν ήταν τεμπέλα, η Μαρία ήταν και Μάρθα, ήταν εργατική όπως η Μάρθα, αλλά είχε και κάτι σπουδαίο παραπάνω απ' αυτήν: Ήξερε να βάζει σε μια σωστή σειρά τις εργασίες της, τις πνευματικές πάνω από τις υλικές. Ήξερε, ότι είναι μεγάλο λάθος, όταν μας μιλά ο Χριστός, εμείς να ασχολούμαστε με υλικές φροντίδες. Υπήρχε ο κατάλληλος καιρός και γι' αυτές τις εργασίες. Πρώτη όμως εργασία για εκείνη την ώρα, ήταν η ακρόαση των λόγων του Κυρίου, που θα έδινε αξία και στα έργα της υλικής διακονίας, που θα ακολουθούσαν».

«Ο ουράνιος μισθός»

Μια ολιγογράμματη πνευματική θυγατέρα του Γέροντα μου διηγήθηκε:

Με έστειλε, ένα πρωί καλοκαιριού, ο Γέροντας να καθαρίσω τον κήπο από κάτι αγριόχορτα. Πήρα την τσάπα και άρχισα να σκάβω. Ο ήλιος ανέβηκε ψηλά και έκαιγε. Εγώ κουράστηκα πολύ, βαρέθηκα να σκάβω και πέταξα στην άκρη την τσάπα. Κάθισα κάτω από ένα δένδρο, στενοχωρημένη, γιατί παράτησα στη μέση την εργασία μου. Έπειτα από λίγη ώρα, άκουσα δίπλα μου ένα ελαφρό θόρυβο. Γυρίζω και βλέπω τον Γέροντα, που ήρθε και κάθισε κοντά μου και άρχισε να μου λέει πολύ ωραίες ιστορίες. Στο τέλος μου είπε:

«Σ' έστειλα να εργασθείς, για να κερδίσεις σήμερα τον ουράνιο μισθό σου. Μόλις "είδα" ότι κουράσθηκες και τα παράτησες, ήρθα να σε παρηγορήσω, για να πάρεις θάρρος και να συνεχίσεις το έργο σου ώστε να μη χάσεις το μισθό σου».

«Γιατί να ενοχλούμε το Θεό;»

Ο Γέροντας ήταν διακριτικός, όχι μόνον απέναντι στους ανθρώπους αλλά και απέναντι στον Θεό. Ήταν η εποχή, που είχε κάνει εγχείρηση στο μάτι, πονούσε πολύ, είχε φθάσει στα πρόθυρα του θανάτου και οι γιατροί τον είχαν ξεγράψει. Οι μοναχές σκέφθηκαν να του ζητήσουν να δώσει ευλογία να κάνουν ευχέλαιο. Ο Γέροντας συγκατένευσε. Το ευχέλαιο έγινε και οι πόνοι υπεχώρησαν. Αλλά μετά από μερικές μέρες επανήλθαν.

Τότε του πρότειναν να ξανακάνουν ευχέλαιο.

Κι ο πονεμένος Γέροντας απάντησε:

«Γιατί να ενοχλούμε τον Θεό; Αφού, μετά το πρώτο ευχέλαιο, οι πόνοι έφυγαν, αλλά γύρισαν πάλι, σημαίνει ότι ο Θεός θέλει να πονώ.

Ας αφήσουμε να γίνει το Άγιο Θέλημά Του».

«Να συμπαθείς τον άνθρωπο, τον πληγωμένο από τον κακοποιό»

«Αν κάποια μέρα», άρχισε να μου λέει, «περπατάς ήσυχος στο δρόμο σου και ειδής τον αδελφό σου να προπορεύεται κι αυτός ήσυχχα, αλλά σε μια στιγμή αντικρίσεις έναν κακό άνθρωπο, να πετάγεται ξαφνικά από μια πάροδο και με ένα μαχαίρι να ορμά κατεπάνω στον αδελφό σου, να τον κτυπά, να του τραβά τα μαλλιά, αν τον πληγώνει και να τον ρίχνει κάτω ματωμένο, εσύ, μπροστά σ' αυτό το θέαμα, θα οργισθείς εναντίον του αδελφού σου ή θα τον λυπηθείς;»

Παραξενεύθηκα με την ερώτηση του Γέροντα και τον ρώτησα κι εγώ με τη σειρά μου:

Πώς είναι δυνατόν να οργισθώ εναντίον του πληγωμένου αδελφού μου, που έπεσε θύμα του κακοποιού;

Ούτε καν πέρασε από το νου μου τέτοια σκέψη. Ασφαλώς και θα λυπηθώ και θα προσπαθήσω να τον βοηθήσω όσο μπορώ.

«Ε, λοιπόν» συνέχισε ο Γέροντας, «κάθε άνθρωπος, που σε προσβάλλει, που σε βλάπτει, που σε συκοφαντεί, που σε αδικεί με οποιοδήποτε τρόπο, είναι ένας αδελφός σου, που έπεσε στα χέρια του κακοποιού διαβόλου. Εσύ, όταν αντικρίσεις τον αδελφό σου να σε αδικεί, τι πρέπει να κάνεις; Πρέπει να τον λυπηθείς πολύ, να τον συμπονέσεις και να παρακαλέσεις θερμά και σιωπηλά τον Θεό, να στηρίξει εσένα, στη δύσκολη αυτή ώρα της δοκιμασίας σου, που έπεσε θύμα του ληστού διαβόλου κι ο Θεός θα βοηθήσει κι εσένα και τον αδελφό σου. Διότι, αν δεν το κάνεις αυτό, αν, αντιθέτως, οργισθείς εναντίον του αδελφού σου, αντιτάσσοντας στην επίθεσή του αντεπίθεσή σου, τότε ο διάβολος, που βρίσκεται στο σβέρκο του αδελφού σου, πηδάει και στο δικό σου σβέρκο και σας χορεύει και τους δυο».

«Διόρθωση και όχι καταδίκη του κακού»

Ο Γέροντας αποδεικνυόταν ανατόμος και θεραπευτής τόσο της ανθρώπινης ψυχής, όσο και των ανθρωπίνων ψυχικών σχέσεων.

Μου έλεγε σχετικά:

«Ο σκοπός μας δεν είναι να καταδικάζουμε το κακό, αλλά να το διορθώνουμε. Με την καταδίκη ο άνθρωπος μπορεί να χαθεί, με την κατανόηση και βοήθεια θα σωθεί. Τον αμαρτωλό πρέπει να τον αντικρίζουμε με αγάπη και με σεβασμό στην ελευθερία του. Όταν ένα οικογενειακό μας πρόσωπο ρίχνει ένα βάζο από το τραπέζι και το σπάει, συνήθως οργιζόμαστε. Αν εκείνη τη στιγμή, την κρίσιμη, με μια κίνηση ψυχικής ανύψωσής μας, δείξουμε κατανόηση και δικαιολογήσουμε τη ζημία, κερδίσαμε και την ψυχή μας και την ψυχή του αδελφού μας. Κι αυτή είναι όλη η πνευματική ζωή μας. Μια κίνηση ανύψωσής μας, μέσα στις δοκιμασίες των θλίψεων, από την αγανάκτηση του εγωισμού στην κατανόηση της αγάπης».

«Επικίνδυνες οι κακές σκέψεις»

Η ανύψωση αυτή ξεκινούσε, κατά τον Γέροντα, από εργασία βάθους. Μια μέρα, που σκέψεις πικρίας με κατέκλυζαν για κάποιους ανθρώπους, μου με κατέκριναν αδικώς, ο Γέροντας έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου για την επιθετική μου, όπως είπε, στάση.

Του αντέτεινα, ότι ούτε είπα, ούτε έκανα ο,τιδήποτε εναντίον των επικριτών μου, αλλά μόνο σκεπτόμουν αρνητικά, χωρίς να εξωτερικεύομαι και γι' αυτό χωρίς να θίγω κανέναν. Τότε ο Γέροντας μου φανέρωσε ακόμη ένα μυστικό του πνευματικού αγώνος, λέγοντάς μου:

«Για οποιαδήποτε άδικη κατηγορία εις βάρος σου να μην αγανακτείς, ούτε από μέσα σου. Είναι κακό. Το κακό αρχίζει από τις κακές σκέψεις. Όταν πικραίνεσαι και αγανακτείς, έστω μόνο με τη σκέψη, χαλάς την πνευματική ατμόσφαιρα. Εμποδίζεις το Άγιο Πνεύμα να ενεργήσει και επιτρέπεις στο διάβολο να μεγαλώσει το κακό. Εσύ πάντοτε να προσεύχεσαι, να αγαπάς και να συγχωρείς, διώχνοντας από μέσα σου κάθε κακό λογισμό».

Δίδασκε δηλαδή ο Γέροντας Πορφύριος ότι η κακή σκέψη μας για κάποιο συνάνθρωπό μας από τη μια μεριά μολύνει την ψυχή μας ως αμαρτία, από την άλλη μεριά κάνει ή μπορεί να κάνει κακό σ' αυτόν. Η κακή σκέψη εκπέμπει μια κακή δύναμη, που επηρεάζει τον άλλον, όπως η προσευχή τον βοηθά. Βέβαια όλα αυτά πρέπει να κατανοηθούν σωστά μέσα στη διδασκαλία της εκκλησίας για την ύπαρξη πονηρών και αγαθών πνευμάτων και το έργο τους, που είναι για τα πονηρά μέν η διαβολή, το ψεύδος, η ταραχή, η διχόνοια κ.λ.π., για τα αγαθά δε η διακονία εκείνων που μέλλουν να κληρονομήσουν τη βασιλεία του Θεού. Η κακή σκέψη δεν κρύβεται. Επηρεάζει δυσμενώς για μας εκείνον για τον οποίο σκεπτόμεθα άσχημα, ακόμη και από μακριά, ακόμη και όταν δεν συνειδητοποιεί αυτός τον λόγο για τον οποίο έρχεται σε αντίθεση μαζί μας. Οφείλουμε, λοιπόν, να είμεθα “καθαροί τη καρδιά”, καθαροί όχι μόνο από κακά έργα, αλλά και από κακές σκέψεις, ιδιαίτερα δε από την μνησικακία και την πίκρα.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: «ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ»

γ. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΟΥ

ΛΟΓΟΣ Περί της Θείας Πρόνοιας

“Ο Θεός προνοεί και ενδιαφέρεται ως Πατέρας, αλλά σέβεται και την ελευθερία μας”

“Ο Θεός είναι αγάπη, δεν είναι απλός θεατής της ζωής μας. Προνοεί και ενδιαφέρεται ως Πατέρας μας που είναι, αλλά σέβεται

και την ελευθερία μας. Δεν μας πιέζει. Εμείς να έχουμε την ελπίδα μας στην πρόνοια του Θεού και, εφόσον πιστεύουμε ότι ο Θεός μας παρακολουθεί, να έχουμε θάρρος, να ριχνόμαστε στην αγάπη Του και τότε θα Τον βλέπουμε διαρκώς κοντά μας.

Δεν θα φοβόμαστε μήπως παραπατήσουμε.

Το σώμα του ανθρώπου, τόσο τέλειο! Μεγάλο εργοστάσιο, πίνει νερό, πηγαίνει στο στομάχι, στα νεφρά, καθαρίζει το αίμα.

Η λειτουργία της καρδιάς, ολόκληρη αντλία, οι πνεύμονες, το συκώτι, η χολή, το πάγκρεας, ο εγκέφαλος, το νευρικό σύστημα, οι αισθήσεις, η όραση, η ακοή... Τι να πούμε για τις πνευματικές δυνάμεις και πώς συλλειτουργούν όλ' αυτά συγχρόνως αρμονικά κάτω από την προστασία και την πρόνοια του Θεού!

Όλα είναι στην πρόνοια του Θεού. Βλέπετε τα πεύκα; Πόσες βελόνες έχει το κάθε πεύκο; Μπορείτε να τις μετρήσετε; Ο Θεός, όμως, τις γνωρίζει και χωρίς τη δική Του θέληση ούτε μια δεν πέφτει κάτω. Όπως και τις τρίχες της κεφαλής μας και αυτές όλες είναι αριθμημένες. Εκείνος φροντίζει και για τις πιο μικρές λεπτομέρειες της ζωής μας, μας αγαπάει, μας προστατεύει.

Εμείς ζούμε σαν να μην αισθανόμαστε το μεγαλείο της Θείας πρόνοιας. Ο Θεός είναι πολύ μυστικός. Δεν μπορούμε να καταλάβουμε τις ενέργειές Του. Μη νομίζετε ότι ο Θεός το έκανε έτσι και μετά το διόρθωσε. Ο Θεός είναι αλάθητος. Δεν διορθώνει τίποτε. Ποιος είναι, όμως, ο Θεός στο βάθος, στην ουσία, εμείς δεν το γνωρίζουμε. Τις βουλές του Θεού δεν μπορούμε να τις εξιχνιάσουμε.

“Οὐ γὰρ εἰσὶν αἱ βουλαί μου, ὡσπερ αἱ βουλαὶ υμῶν, οὐδ' ὡσπερ αἱ οδοὶ υμῶν αἱ οδοὶ μου, λέγει Κύριος, ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ οδὸς μου ἀπὸ τῶν οδῶν υμῶν καὶ τὰ διανοήματα υμῶν ἀπὸ τῆς διανοίας μου”.

Όταν ο Θεός μας δωρίσει το χάρισμα της ταπεινώσεως, τότε όλα τα βλέπουμε, όλα τα αισθανόμαστε, τότε Τον ζούμε τον Θεό πολύ φανερά. Όταν δεν έχουμε την ταπείνωση, δεν βλέπουμε τίποτε. Το αντίθετο, όταν αξιωθούμε της αγίας ταπεινώσεως, τα βλέπουμε όλα, τα χαιρόμαστε όλα. Ζούμε τον Θεό, ζούμε τον Παράδεισο μέσα μας, πού είναι ο ίδιος ο Χριστός. Θα σας διηγηθώ κάτι -δεν ξέρω αν το έχετε διαβάσει στο Γερωνικό- που δείχνει την Πρόνοια του Θεού και τη δύναμη της προσευχής του γέροντα.

Ένας Γέροντας έστειλε τον υποτακτικό του, τον Παΐσιο, να πάει σε μια δουλειά κάπου μακριά απ' την ασκητική του καλύβα. Εκείνος βάδιζε, βάδιζε ώρες. Ήταν μεσημέρι. Ο ήλιος έκαιγε. Είδε ένα μεγάλο βράχο που είχε σκιά και πήγε και ξαπλώθηκε κάτω απ' τη σκιά του βράχου να ξεκουραστεί και εκεί αποκοιμήθηκε. Εκεί που κοιμόταν -ή κοιμόταν ή ήταν έτσι σε μια κατάσταση χαλαρώσεως- βλέπει τον Γέροντα του να του λέει:

- Παΐσιε, Παΐσιε, σήκω πάνω και φεύγα απ' αυτού!

Κι όπως τον άκουσε τον Γέροντά του να του φωνάζει δυνατά, σηκώθηκε πάνω κι έκανε πέρα. Μόλις πήγε λίγο πέρα, πέντε-έξι βήματα, “γούωπ!”, είδε το βράχο που έπεφτε. Θα τον πλάκωνε σαν το πουλί στην παγίδα. Δεν θα του άφηνε ούτε κοκαλάκι, δηλαδή. Ήταν πολύ μακριά ο Γέροντας απ' τον Παΐσιο κι όμως τον είδε.

Αυτή είναι η πρόνοια του Θεού. Τα λόγια του Κυρίου επαληθεύονται:

“Σημεία δε τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακολουθήσει, ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι, γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς, ὄφεις ἄρουσι, κύνες θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι καὶ καλῶς ἔξουσιν”.

Μπορούμε να σκεπτόμαστε και να λέμε:

- Θεέ μου, είσαι πανταχού παρών και τα βλέπεις όλα, όπου κι αν είμαι. Παρακολουθείς με στοργή το κάθε μου βήμα.

Να επαναλαμβάνουμε με τον Δαβίδ:

“... Πού πορευθώ ἀπὸ τοῦ πνεύματός Σου καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου Σου πού φύγω; Ἐάν ανεβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, Σύ ἐκεῖ εἶ, ἐάν καταβῶ εἰς τὸν Ἄδην, πάρει, ἐάν ἀναλάβοιμι τὰς πτέρυγας μου κατ' ὄρθρον καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χεὶρ Σου ὁδηγήσει με καὶ καθέξει με ἡ δεξιὰ Σου”.

Αυτό βέβαια δεν αρκεί που το γνωρίζουμε, αλλά είναι μεγάλη ενίσχυση και παρηγοριά, όταν το πιστεύουμε, όταν το ζούμε, όταν το ενστερνιζόμαστε”.

ΛΟΓΟΣ Περί της Αγάπης εις τον Πλησίον

“Με τη σιωπή, την ανοχή και την προσευχή ωφελούμε τον άλλον μυστικά”

“Όταν βλέπουμε τους συνανθρώπους μας να μην αγαπούν τον Θεό, στενοχωρούμαστε. Με τη στενοχώρια δεν κάνουμε απολύτως τίποτε. Ούτε και με τις υποδείξεις. Ούτε αυτό είναι σωστό. Υπάρχει ένα μυστικό, αν το καταλάβουμε, θα βοηθήσουμε.

Το μυστικό είναι η προσευχή μας, η αφοσίωσή μας στον Θεό, ώστε να ενεργήσει η χάρις Του. Εμείς, με την αγάπη μας, με τη λαχτάρα μας στην αγάπη του Θεού, θα προσελκύσουμε την χάρι, ώστε να περιλούσει τους άλλους, που είναι πλησίον μας, να τους ξυπνήσει,

να τους διεγείρει προς τον θείο έρωτα. Ή, μάλλον, ο Θεός θα στείλει την αγάπη Του να τους ξυπνήσει όλους.

Ότι εμείς δεν μπορούμε, θα το κάνει η χάρις Του. Με τις προσευχές μας θα κάνουμε όλους άξιους της αγάπης του Θεού.

Να γνωρίζετε και το άλλο. Οι ψυχές οι πεπονημένες, οι ταλαιπωρημένες, που ταλαιπωρούνται από τα πάθη τους, αυτές κερδίζουν πολύ την αγάπη και την χάρι του Θεού. Κάτι τέτοιοι γίνονται άξιοι και πολλές φορές εμείς τους κατηγορούμε.

Θυμηθείτε τον Απόστολο Παύλο, τι λέει: “Ού δε επλεόνασεν η αμαρτία, υπερπερίσσευσεν η χάρις”.

Όταν το θυμάστε αυτό, θα αισθάνεσθε ότι αυτοί είναι πιο άξιοι κι από σας και από μένα. Τους βλέπουμε αδύνατους, αλλά όταν “ανοίξουνε” στον Θεό, γίνονται πλέον όλο αγάπη κι όλο θείο έρωτα. Ενώ είχαν συνηθίσει αλλιώς, τη δύναμη της ψυχής τους τη δίνουν μετά όλη στον Χριστό και γίνονται φωτιά από αγάπη Χριστού. Έτσι λειτουργεί το θαύμα του Θεού μέσα σε τέτοιες ψυχές, που λέμε “πεταμένες”.

Να μην αποθαρρυνόμαστε, ούτε να βιαζόμαστε, ούτε να κρίνουμε από πράγματα επιφανειακά κι εξωτερικά. Αν, για παράδειγμα, βλέπετε μια γυναίκα γυμνή ή άσεμνα ντυμένη, να μη μένετε στο εξωτερικό, αλλά να

μπαίνετε στο βάθος, στην ψυχή της. Ίσως είναι πολύ καλή ψυχή κι έχει υπαρξιακές αναζητήσεις, που τις εκδηλώνει με την έξαλλη εμφάνιση. Έχει μέσα της δυναμισμό, έχει τη δύναμη της προβολής, θέλει να ελκύσει τα βλέμματα των άλλων. Από άγνοια, όμως, έχει διαστρέψει τα πράγματα. Σκεφτείτε αυτή να γνωρίσει τον Χριστό. Θα πιστέψει, κι όλη αυτή την ορμή θα την στρέψει στον Χριστό. Θα κάνει το πάν, για να ελκύσει την χάρι του Θεού. Θα γίνει αγία.

Είναι ένα είδος προβολής του εαυτού μας να επιμένουμε να γίνουν οι άλλοι καλοί. Στην πραγματικότητα, θέλουμε εμείς να γίνουμε καλοί κι επειδή δεν μπορούμε, το απαιτούμε απ' τους άλλους κι επιμένουμε σ' αυτό. Κι ενώ όλα διορθώνονται με την προσευχή, εμείς πολλές φορές στενοχωρούμεθα κι αγανακτούμε και κατακρίνουμε.

Πολλές φορές με την αγωνία μας και τους φόβους μας και την άσχημη ψυχική μας κατάσταση, χωρίς να το θέλουμε και χωρίς

να το καταλαβαίνουμε, κάνουμε κακό στον άλλον, έστω κι αν τον αγαπάμε πάρα πολύ, όπως, παραδείγματος χάριν, η μάνα το παιδί της. Η μάνα μεταδίδει στο παιδί όλο το άγχος της για τη ζωή του, για την υγεία του, για την πρόοδό του, έστω κι αν δεν του μιλάει, έστω κι αν δεν εκδηλώνει αυτό που έχει μέσα της. Αυτή η αγάπη, η φυσική αγάπη δηλαδή, μπορεί κάποτε να βλάψει. Δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο με την αγάπη του Χριστού, που συνδυάζεται με την προσευχή και με την αγιότητα του βίου. Η αγάπη αυτή κάνει άγιο τον άνθρωπο, τον ειρηνεύει, διότι αγάπη είναι ο Θεός.

Η αγάπη να είναι μόνο εν Χριστώ. Για να ωφελήσεις τους άλλους, πρέπει να ζεις μέσα στην αγάπη του Θεού. Αλλιώς δεν μπορείς

να ωφελήσεις τον συνάνθρωπό σου. Δεν πρέπει να βιάζεις τον άλλο. Θα έλθει η ώρα του, θα έλθει η στιγμή, αρκεί να προσεύχεσαι γι αυτόν. Με τη σιωπή, την ανοχή και κυρίως με την προσευχή ωφελούμε τον άλλον μυστικά. Η χάρις του Θεού καθαρίζει

τον ορίζοντα του νου του και τον βεβαιώνει για την αγάπη Του. Εδώ είναι το λεπτό σημείο. Άμα δεχτεί ότι ο Θεός είναι αγάπη, τότε ένα άπλετο φως θα έλθει πάνω του, που δεν το έχει δει ποτέ. Θα βρει έτσι τη σωτηρία”.

“Ν' αγωνιζόμαστε να στέλνουμε την αγαθή μας διάθεση”

“Να έχουμε αγάπη, πραότητα, ειρήνη, Έτσι βοηθάμε τον συνάνθρωπό μας, όταν κυριεύεται απ' το κακό. Μυστικά ακτινοβολεί

το παράδειγμα, όχι μόνο όταν ο άλλος είναι παρών, αλλά κι όταν δεν είναι. Ν' αγωνιζόμαστε να στέλνουμε την αγαθή μας διάθεση. Ακόμη και λόγια όταν λέμε για τη ζωή του άλλου, που δεν την εγκρίνουμε, αυτός το καταλαβαίνει και τον απωθούμε. Ενώ αν είμαστε ελεήμονες και τον συγχωρούμε, τον επηρεάζουμε -όπως τον επηρεάζει και το κακό- κι ας μη μας βλέπει.

Να μην αγανακτούμε μ' εκείνους που είναι βλάσφημοι, αντίθετοι, διώκτες κ.λ.π. Η αγανάκτηση κάνει κακό. Τα λόγια τους, την κακία τους να μισήσουμε, τον άνθρωπο, όμως, που τα είπε να μην τον μισήσουμε, ούτε ν' αγανακτήσουμε εναντίον του.

Να προσευχηθούμε γι αυτόν. Ο χριστιανός έχει αγάπη και ευγένεια και φέρεται ανάλογα.

Όπως ένας ασκητής, χωρίς να τον βλέπει κανείς, ωφελεί τον κόσμο, διότι το κύμα της προσευχής του επηρεάζει τον άλλο, μεταφέρει το Πνεύμα το Άγιον στον κόσμο, έτσι κι εσείς να σκορπάτε την αγάπη σας, χωρίς να περιμένετε ανταπόδοση.

Με την αγάπη, την υπομονή, το μείδισμα...

Η αγάπη πρέπει να είναι ακραιφνής και μόνο η αγάπη του Θεού είναι η ακραιφνής αγάπη. Στο πρόσωπο που μας κουράζει και μας δυσκολεύει η αγάπη πρέπει να προσφέρεται με απαλό τρόπο, χωρίς ο άλλος να καταλαβαίνει ότι κάνουμε προσπάθεια για να τον αγαπήσουμε. Και να μην πολυεκδηλωνόμαστε εξωτερικά, γιατί τότε τον κάνουμε ν' αντιδρά. Η σιωπή σώζει απ' όλα τα κακά.

Εγκράτεια της γλώσσας -μέγα πράγμα! Κατά ένα μυστικό τρόπο, η σιωπή ακτινοβολεί στον πλησίον. Να σας διηγηθώ μια ιστορία.

Μια μοναχή, που ήθελε πολύ την τάξη, είπε στον Γέροντά της αγανακτισμένη:

- Η τάδε αδελφή μας αναστατώνει στο μοναστήρι με τις δυσκολίες της και το χαρακτήρα της. Δεν μπορούμε να την υποφέρουμε.

Κι ο Γέροντας απάντησε:

- Εσύ είσαι χειρότερη απ' αυτήν.

Η μοναχή στην αρχή αντέδρασε και εξεπλάγη, αλλά μετά τις εξηγήσεις του Γέροντα το κατάλαβε και ευχαριστήθηκε πολύ.

Της είπε, δηλαδή, ο Γέροντας:

- Ενώ εκείνη την κυριεύει το κακό πνεύμα και φέρεται άσχημα, κυριεύει κι εσένα, που είσαι τάχα σε καλύτερη κατάσταση, και

σας παίζει και τις δύο. Η αδελφή έρχεται σ' αυτή την κατάσταση χωρίς να το θέλει, αλλά κι εσύ με την αντίδρασή σου και την έλλειψη της αγάπης σου κάνεις το ίδιο. Έτσι ούτε κι αυτήν ωφελείς κι εσύ βλάπτεσαι”.

“Η αγάπη προς τον αδελφό καλλιεργεί την αγάπη προς τον Θεό”

“Ένα είναι το ζητούμενο στη ζωή μας, η αγάπη, η λατρεία στον Χριστό και η αγάπη στους συνανθρώπους μας.

Να είμαστε όλοι ένα με κεφαλή τον Χριστό. Έτσι μόνο θ' αποκτήσουμε την χάρι, τον ουρανό, την αιώνια ζωή.

Η αγάπη προς τον αδελφό καλλιεργεί την αγάπη προς τον Θεό. Είμαστε ευτυχισμένοι, όταν αγαπήσουμε όλους τους ανθρώπους μυστικά. Θα νιώθουμε τότε ότι όλοι μας αγαπούν. Κανείς δεν μπορεί να φτάσει στον Θεό, αν δεν περάσει απ' τους ανθρώπους.

Γιατί, “ό μη αγαπών τον αδελφόν αυτού, όν εώρακε, τον Θεόν, όν ούχ εώρακε, πώς δύναται αγαπάν;”. Ν' αγαπάμε, να θυσιαζόμαστε για όλους ανιδιοτελώς, χωρίς να ζητάμε ανταπόδοση. Τότε ισορροπεί ο άνθρωπος. Μια αγάπη που ζητάει ανταπόδοση είναι ιδιοτελής. Δεν είναι γνήσια, καθαρή, ακραιφνής.

Να τους αγαπάτε και να τους συμπονάτε όλους. “Και είτε πάσχει έν μέλος, συμπάσχει πάντα τα μέλη, υμείς δε έστε μέλη Χριστού και μέλη έκ μέρους”. Αυτό είναι Εκκλησία: εγώ, εσύ, αυτός, ο άλλος, να αισθανόμαστε ότι είμαστε μέλη Χριστού, ότι είμαστε ένα.

Η φιλαυτία είναι εγωισμός. Να μη ζητάμε, “εγώ να σταθώ, εγώ να πάω στον Παράδεισο”, αλλά να νιώθουμε για όλους αυτή την αγάπη. Καταλάβετε; Αυτό είναι ταπείνωση.

Έτσι, αν ζούμε ενωμένοι, θα είμαστε μακάριοι, θα ζούμε στον Παράδεισο. Ο κάθε διπλανός μας, ο κάθε πλησίον μας είναι “σάρξ έκ της σαρκός μας”. Μπορώ ν' αδιαφορήσω γι αυτόν, μπορώ να τον πικράνω, μπορώ να τον μισήσω; Αυτό είναι το μεγαλύτερο μυστήριο της Εκκλησίας μας. Να γίνουμε όλοι ένα εν Θεώ. Αν αυτό κάνουμε, γινόμαστε δικοί Του. Τίποτε καλύτερο δεν υπάρχει απ' αυτή την ενότητα. Αυτό είναι η Εκκλησία. Αυτό είναι η Ορθοδοξία. Αυτό είναι ο Παράδεισος. Ας διαβάσουμε απ' τον Ευαγγελιστή Ιωάννη την Αρχιερατική Προσευχή. Προσέξτε τους στίχους: “ίνα ώσιν έν, καθώς ημείς ... ίνα πάντες έν ώσι, καθώς σύ, Πάτερ, έν εμοί καγώ έν σοί ... ίνα ώσιν έν, καθώς ημείς έν εσμέν ... ίνα ώσι τετελειωμένοι είς έν ... ίνα όπου ειμί εγώ κακείνοι ώσι μετ' εμού”.

Βλέπετε; Το λέει και το ξαναλέει. Τονίζει την ενότητα. Να είμαστε όλοι ένα, ένα με κεφαλή τον Χριστό! Όπως ένας είναι ο Χριστός με τον Πατέρα και τον Υιό. Εδώ κρύβεται το μεγαλύτερο βάθος του μυστηρίου της Εκκλησίας μας. Καμία θρησκεία δεν λέει κάτι τέτοιο. Κανείς δεν ζητάει αυτή τη λεπτότητα που ζητάει ο Χριστός, να γίνουμε όλοι ένα συν Χριστώ. Εκεί βρίσκεται το πλήρωμα. Σ' αυτή την ενότητα, σ' αυτή την αγάπη, την έν Χριστώ. Καμία διάσπαση εκεί δεν χωράει, κανείς φόβος. Ούτε θάνατος, ούτε διάβολος, ούτε κόλαση. Μόνο αγάπη, χαρά, ειρήνη, λατρεία Θεού. Μπορείς να φτάσεις να λες τότε με τον Απόστολο Παύλο:

“Ζώ δε ουκέτι εγώ, ζή δε εν εμοί Χριστός”.

Μπορούμε πολύ εύκολα να φτάσουμε σ' αυτό το σημείο. Αγαθή προαίρεση χρειάζεται κι ο Θεός είναι έτοιμος να έλθει μέσα

μας “Κρούει την θύραν” και “καινά ποιεί πάντα”, όπως λέει στην Αποκάλυψη του Ιωάννου. Μεταβάλλεται η σκέψη

μας, απαλλάσσεται από την κακία, γίνεται πιο καλή, πιο αγία, πιο εύστροφος. Αν, όμως, δεν ανοίξουμε του κρούοντος την θύραν,

αν δεν έχουμε εκείνα που θέλει Αυτός, αν δεν είμαστε άξιοι Του, τότε δεν μπαίνει στην καρδιά μας. Για να γίνουμε όμως άξιοί

Του, πρέπει ν' αποθάνουμε κατά τον παλαιό άνθρωπο, για να μην αποθάνουμε ποτέ πλέον. Τότε θα ζούμε εν Χριστώ ενσωματωμένοι με όλο το σώμα της Εκκλησίας. Έτσι θα έλθει η θεία χάρις. Και άμα θα έλθει η χάρις, θα μας τα δώσει όλα.

Στον Άγιον Όρος, είδα κάποτε κάτι που μου άρεσε πολύ. Μέσα σε μια βάρκα, στη θάλασσα, μοναχοί, που καταγόταν ο καθένας από διαφορετικό τόπο, κρατούσαν διάφορα ιερά αντικείμενα. Εν τούτοις έλεγαν “αυτό είναι δικό μας” και όχι “δικό μου”.

“Η καλύτερη ιεραποστολή γίνεται με το καλό παράδειγμα, την αγάπη μας, την πραότητα μας”

“Να είμαστε ζηλωτές. Ζηλωτής είναι εκείνος που αγαπάει ολόψυχα τον Χριστό και στο όνομά Του διακονεί τον άνθρωπο. Αγάπη στον Θεό και στους ανθρώπους, αυτό είναι ζευγάρι, δεν χωρίζει. Πάθος, πόθος, δάκρυα, με κατάνυξη, όχι σκόπιμα. Όλα από καρδιά!

Ο φανατισμός δεν έχει σχέση με τον Χριστό. Να είσαι χριστιανός αληθινός. Τότε κανένα δεν θα παρεξηγήεις, αλλά “η αγάπη σου πάντα θα στέγει”. Και στον αλλόθρησκο, χριστιανός. Δηλαδή να τον τιμάς, άσχετα με τη θρησκεία του, με έναν ευγενικό τρόπο. Μπορείς να περιποιηθείς

έναν οθωμανό, όταν έχει ανάγκη, να του μιλήσεις, ν' αναστραφείς μαζί του. Να υπάρχει σεβασμός της ελευθερίας του άλλου. Όπως ο Χριστός ίσταται επί την θύραν και κρούει, χωρίς να την παραβιάζει, αλλά περιμένει την ψυχή μόνη της κι ελεύθερα να Τον δεχτεί, έτσι κι εμείς να στεκόμαστε μπροστά στην κάθε ψυχή.

Στην ιεραποστολική προσπάθεια να υπάρχει λεπτός τρόπος, ώστε οι ψυχές να δέχονται ό,τι προσφέρουμε -λόγια, βιβλία- χωρίς ν' αντιδρούν. Και κάτι ακόμη. Λίγα λόγια. Τα λόγια ηχούν στ' αυτιά και εκνευρίζουν πολλές φορές. Η προσευχή και η ζωή έχουν απήχηση. Η ζωή συγκινεί, αναγεννά και αλλοιώνει, ενώ τα λόγια μένουν άκαρπα. Η καλύτερη ιεραποστολή γίνεται με το καλό μας παράδειγμα, την αγάπη μας, την πραότητα μας. Ακούστε ένα σχετικό παράδειγμα.

Κάποτε ένας παπάς είχε πάει σε μια ομιλία με μορφωμένους, τον είχε πάρει μαζί του ένας εξάδελφός του. Ο ομιλητής είπε πολλά πάνω σ' ένα θέμα μαρξιστικό. Οι ακροατές του ενθουσιάστηκαν και τον χειροκρότησαν στο τέλος. Αλλά, όπως ήταν ακόμη πάνω στην έδρα, είδε τον παπά και είπε:

- Έχουμε κι έναν παπά στην ομιλία μας. Αν μπορεί να μας έλεγε το θέμα από θρησκευτικής και φιλοσοφικής πλευράς.

Το είπε ειρωνικά νομίζοντας ότι θα τον ταπεινώσει και θα εξευτελίσει την Εκκλησία. Ο παπάς σηκώθηκε και είπε:

- Τι να σου πω εγώ, παιδί μου, δεν ξέρω, αλλά έχω ακούσει, ο τάδε σοφός λέει έτσι και έτσι στην τάδε σελίδα, ο τάδε λέει έτσι και έτσι στην τάδε σελίδα, ο τάδε ... κ.λ.π., κ.λ.π. Ο Μωυσής λέει έτσι και έτσι στην τάδε σελίδα, ο Ησαΐας, ο Δαβίδ, ο Χριστός. Συνέχισε λέγοντας αυτό το χωρία από τον Απόστολο Παύλο: "... πού σοφός; πού γραμματεύς; πού συζητητής του αιώνας τούτου; ουχί εμώρανεν ο Θεός την σοφίαν του κόσμου τούτου; ... τα μωρά του κόσμου εξελέξατο ο Θεός, ίνα τους σοφούς καταισχύνη ... όπως μη καυχήσεται πάσα σάρξ ενώπιον του Θεού".

Έκλεισε το στόμα ο "σοφός", ο ομιλητής. Το σπουδαίο είναι ότι ο παπάς τα είπε με πραότητα και χωρίς εγωισμό. Ήταν δεσπότης του Πατριαρχείου. Όταν τελείωσε, είπε:

-Εγώ δεν ξέρω τίποτε. Εσείς κρίνετε ποιο είναι το σωστό.

Είπε στο τέλος ο ομιλητής ντροπιασμένος:

- Πολύ καλά μας τα είπε ο παπάς! Τ' αναίρεσε όλα τα δικά μου.

Είναι σπουδαίο πράγμα η κατάρτιση, όταν συνδυάζεται με την πραότητα, την καλοσύνη και την αγάπη. Αυτά ισχύουν για όλες τις περιπτώσεις. Να

μιλάτε, όταν έχετε σχετική κατάρτιση στο θέμα. Αν δεν έχετε, να μιλάτε με το παράδειγμά σας.

Στις συζητήσεις, λίγα λόγια για τη θρησκεία και θα νικήσετε. Αφήστε εκείνον που έχει άλλη γνώμη να ξεσπάσει, να πει, να πει... Να αισθανθεί ότι έχει να κάνει μ' έναν ήρεμο άνθρωπο. Να επιδράσετε με την καλοσύνη σας και την προσευχή σας κι έπειτα του μιλάτε λίγο. Δεν κάνετε τίποτε, αν τα πείτε έντονα, αν του πείτε, παραδείγματος χάριν, "είπες ψέμα!". Και τι θα βγει; Είστε "ως πρόβατα εν μέσω λύκων". Τι να κάνετε; Ν' αδιαφορείτε εξωτερικά, αλλά να προσεύχεσθε μέσα σας. Να είστε έτοιμοι, καταρτισμένοι, με παρηρησία, αλλά και με αγιότητα, πραότητα, προσευχή. Για να κάνετε αυτό όμως, πρέπει να γίνετε άγιοι.

ΛΟΓΟΣ Περί Πνευματικού Αγώνος

“Ν' αγωνίζεσθε στην πνευματική ζωή, απλά, απαλά, χωρίς βία”

“Τέλεια, βαθιά φιλοσοφημένη είναι η θρησκεία μας. Το απλό είναι και το πιο πολύτιμο. Έτσι ν' αγωνίζεσθε στην πνευματική ζωή, απλά, απαλά, χωρίς βία. Η ψυχή αγιάζεται και καθαίρεται με τη μελέτη των λόγων των Πατέρων, με την αποστήθιση των ψαλμών, αγιογραφικών χωρίων, με την ψαλτική, με την ευχή.

Δοθείτε, λοιπόν, σ' αυτά τα πνευματικά κι αφήστε τα όλα τ' άλλα. Στη λατρεία του Θεού μπορούμε να φτάσουμε εύκολα, “αναίμακτα”. Είναι δύο δρόμοι που μας οδηγούν στον Θεό, ο σκληρός και κουραστικός με τις άγριες επιθέσεις κατά του κακού και

ο εύκολος με την αγάπη. Υπάρχουν πολλοί που διάλεξαν το σκληρό δρόμο και “έχυσαν αίμα, για να λάβουν Πνεύμα”, ώσπου έφτασαν σε μεγάλη αρετή. Εγώ βρίσκω ότι πιο σύντομος και σίγουρος δρόμος είναι αυτός με την αγάπη. Αυτόν ν' ακολουθήσετε κι εσείς.

Μπορείτε, δηλαδή, να κάνετε άλλη προσπάθεια. Να μελετάτε και να προσεύχεσθε και να έχετε ως στόχο να προχωρήσετε

στην αγάπη του Θεού και της Εκκλησίας. Μην πολεμάτε να διώξετε το σκοτάδι απ' το δωμάτιο της ψυχής σας. Ανοίξτε μια τρυπίτσα, για να έλθει το φως, και το σκοτάδι θα φύγει. Το ίδιο ισχύει και για τα πάθη και τις αδυναμίες. Να μην τα πολεμάτε, αλλά να τα μεταμορφώνετε σε δυνάμεις, περιφρονώντας το κακό. Να καταγίνεσθε με τα τροπάρια, τους κανόνες, τη λατρεία του Θεού, τον θείο έρωτα. Όλα τ' άγια βιβλία της Εκκλησίας μας, η Παρακλητική, το Ωρολόγιο, το Ψαλτήρι, τα Μηνιαία

περιέχουν λόγια άγια, ερωτικά προς τον Χριστό μας. Να τα διαβάζετε με χαρά και αγάπη και αγαλλίαση. Όταν δοθείτε σ' αυτήν την προσπάθεια με λαχτάρα, η ψυχή σας θ' αγιάζεται με τρόπο απαλό, μυστικό, χωρίς να το καταλαβαίνετε.

Οι βίοι των Αγίων, και πιο πολύ ο βίος του Αγίου Ιωάννου του Καλυβίτου, μου έκαναν εντύπωση. Οι άγιοι είναι φίλοι του Θεού.

Όλη την ημέρα μπορείτε να εντρυφάτε και ν' απολαμβάνετε τα κατορθώματά τους και να μιμείσθε το βίο τους. Οι άγιοι είχαν δοθεί εξ ολοκλήρου στον Χριστό.

Με αυτή τη μελέτη σιγά-σιγά θα αποκτήσετε την πραότητα, την ταπείνωση, την αγάπη και η ψυχή σας θα αγαθύνεται.

Να μη διαλέγετε αρνητικούς τρόπους για τη διόρθωσή σας. Δεν χρειάζεται ούτε τον διάβολο να φοβάστε, ούτε την κόλαση, ούτε τίποτε. Δημιουργούν αντίδραση. Έχω κι εγώ μια μικρή πείρα σ' αυτά. Ο σκοπός δεν είναι να κάθεσθε, να πλήττετε και να σφίγγεσθε, για να βελτιωθείτε. Ο σκοπός είναι να ζείτε, να μελετάτε, να προσεύχεσθε, να προχωρείτε στην αγάπη, στην αγάπη του Χριστού, στην αγάπη της Εκκλησίας.

Αυτό είναι το άγιο και ωραίο, που ευφραίνει και απαλλάσσει την ψυχή από κάθε κακό, η προσπάθεια να ενωθεί κανείς με τον Χριστό. Ν' αγαπήσει τον Χριστό, να λαχταρήσει τον Χριστό, να ζει εν τω Χριστώ, σαν τον Απόστολο Παύλο, που έλεγε: "Ζώ δε ουκέτι εγώ, ζή δε εν εμοί Χριστός". Αυτό να είναι ο στόχος σας. Οι άλλες προσπάθειες να είναι μυστικές, κρυμμένες.

Εκείνο που θα πρέπει να κυριαρχεί είναι η αγάπη στον Χριστό. Αυτό να υπάρχει μες στο μυαλό, στη σκέψη, στη φαντασία,

στην καρδιά, στη βούληση. Αυτή η προσπάθεια να είναι η πιο έντονη, πώς θα συναντήσετε τον Χριστό, πώς θα ενωθείτε μαζί Του, πώς θα Τον ενστερνισθείτε μέσα σας.

Τις αδυναμίες αφήστε τις όλες, για να μην παίρνει είδηση το αντίθετο πνεύμα και σας βουτάει και σας καθηλώνει και σας βάζει

στη στενοχώρια. Να μην κάνετε καμιά προσπάθεια ν' απαλλαγείτε απ' αυτές. Ν' αγωνίζεσθε με απαλότητα και απλότητα, χωρίς σφίξιμο και άγχος. Μη λέτε: "Τώρα θα σφιχτώ, θα κάνω προσευχή ν' αποκτήσω αγάπη, να γίνω καλός κ.λ.π." Δεν είναι καλό να σφίγγεσαι και να πλήττεις, για να γίνεις καλός. Έτσι θ' αντιδράσετε χειρότερα. Όλα να γίνονται με απαλό τρόπο, αβίαστα

κι ελεύθερα. Ούτε να λέτε: "Θεέ μου, απάλλαξέ με απ' αυτό", παραδείγματος χάριν, το θυμό, τη λύπη. Δεν είναι καλό να προσευχόμαστε ή και να σκεφτόμαστε το συγκεκριμένο πάθος, κάτι

γίνεται στην ψυχή μας και μπλεκόμαστε ακόμη περισσότερο. Ρίξου με ορμή, για να νικήσεις το πάθος, θα δεις τότε πώς θα σ' αγκαλιάσει, θα σε σφίξει και δεν θα μπορέσεις τίποτε να κάνεις.

Μην πολεμάτε απευθείας τον πειρασμό, μην παρακαλείτε να φύγει, μη λέτε: "Πάρ' τον, Θεέ μου!" Τότε του δίνετε σημασία κι ο πειρασμός σφίγγει. Γιατί παρόλο που λέτε, "πάρ' τον, Θεέ μου", βασικά τον θυμάστε και τον υποθάλπετε περισσότερο. Η διάθεση για απαλλαγή, βέβαια, θα υπάρχει, αλλά θα είναι πάρα πολύ μυστική και λεπτή, χωρίς να φαίνεται. Θα γίνεται μυστικά. Θυμηθείτε εκείνο που λέει η Αγία Γραφή: "Μη γνώτω η αριστερά σου τι ποιεί η δεξιά σου". Όλη η δύναμή σας να στρέφεται στην αγάπη του Θεού, στη λατρεία Του, στην προσκόλληση σ' Αυτόν. Έτσι η απαλλαγή απ' το κακό και τις αδυναμίες θα γίνεται μυστικά, χωρίς να παίρνετε είδηση, χωρίς κόπο.

Αυτή την προσπάθεια κάνω κι εγώ. Βρήκα ότι είναι ο καλύτερος τρόπος αγιασμού, "αναίμακτος". Καλύτερα, δηλαδή, να ρίχνομαι στην αγάπη, μελετώντας τους κανόνες, τα τροπάρια, τους ψαλμούς. Αυτή η μελέτη κι εντρυφήση, χωρίς να το καταλάβω, πηγαίνει το νου μου προς τον Χριστό και γλυκαίνει την καρδιά μου. Συγχρόνως εύχομαι, ανοίγοντας τα χέρια με λαχτάρα, με αγάπη, με χαρά και ο Κύριος με ανεβάζει στην αγάπη Του. Αυτός είναι ο σκοπός μας, να φτάσουμε εκεί. Τι λέτε, αυτός ο δρόμος δεν είναι "αναίμακτος";

Υπάρχουν και πολλοί άλλοι τρόποι, όπως, για παράδειγμα, να θυμάσαι το θάνατο, την κόλαση, τον διάβολο. Έτσι από φόβο και υπολογισμό αποφεύγεις το κακό. Εγώ ο ελάχιστος δεν εφάρμοσα στη ζωή μου αυτούς τους τρόπους που κουράζουν, φέρνουν αντίδραση και πολλές φορές αντίθετο αποτέλεσμα. Η ψυχή, κι όταν μάλιστα είναι ευαίσθητη, ευφραίνεται στην αγάπη κι ενθουσιάζεται, ενδυναμώνεται και μετασηματίζει και μεταποιεί και μεταστοιχειώνει όλα τα αρνητικά και τα άσχημα.

Γι αυτό εγώ προτιμώ τον "εύκολο δρόμο", δηλαδή αυτό τον τρόπο που τον πετυχαίνουμε με τη μελέτη των κανόνων των αγίων. Στους κανόνες θα βρούμε τρόπους που μεταχειρίστηκαν οι άγιοι, οι όσοι, οι ασκητές, οι μάρτυρες. Καλό είναι να κάνουμε αυτή την "κλοπή". Να κάνουμε κι εμείς ό,τι έκαναν εκείνοι. Αυτοί ρίχθηκαν στην αγάπη του Χριστού. Έδωσαν όλη την καρδιά τους.

Να κλέψουμε τον τρόπο τους".

“Η πνευματική εργασία, που κάνετε στα βάθη της ψυχής σας, να μη γίνεται αντιληπτή”

“Η πνευματική εργασία, που κάνετε στα βάθη της ψυχής σας, να γίνεται μυστικά, να μη γίνεται αντιληπτή όχι μόνο απ' τους άλλους, αλλά ούτε κι από σας τους ίδιους. Ότι κάνει ο καλός εαυτός σας, να μην το παίρνει είδηση ο κακός. “Μη γνώτω η αριστερά

σου τι ποιεί η δεξιά σου”. Αριστερά είναι ο αντίθετος εαυτός μας, πού, όταν το πάρει είδηση, θα τα χαλάσει όλα. Ο αντίθετος είναι

ο κακός εαυτός μας -το λέμε έτσι πιο εξευγενισμένα. Νέος είναι ο εν Χριστώ εαυτός μας, ενώ ο άλλος είναι ο παλαιός.

Χρειάζεται τέχνη, για να μην παίρνει είδηση ο παλαιός. Χρειάζεται τέχνη και κυρίως η χάρις του Θεού.

Υπάρχουν μερικά μυστικά. Το Ευαγγέλιο και ο ίδιος ο Χριστός μας προτρέπει πώς πρέπει να προλαμβάνουμε ορισμένα πράγματα, που θα μας δυσκολέψουν στον αγώνα μας. Γι' αυτό λέει αυτό το: “Μη γνώτω η αριστερά σου τι ποιεί η δεξιά σου...”. Για παράδειγμα, θέλετε να γευθείτε μια χαρά απ' τον Θεό; Ποιο είναι εδώ το μυστικό; Έστω κι αν την πιστεύετε κι αν τη ζητάτε τη χαρά και λέτε, “δεν μπορεί παρά να μου τήνη δώσει ο Θεός”, Εκείνος δεν τη δίνει. Και αιτία είστε εσείς οι ίδιοι. Όχι ότι ο Θεός δεν θέλει να τη δώσει αυτή τη χαρά, αλλά όλο το μυστικό είναι η δική μας απλότητας και απαλότητας. Όταν λείπει η απλότητας και λέτε “θα κάνω αυτό κι ο Θεός θα μου δώσει αυτό που ζητώ, θα κάνω εκείνο, θα κάνω το άλλο...”, δεν γίνεται. Ναι, να κάνω τούτο, το άλλο, αλλά με τόση μυστικότητα, με τόση απλότητα, με τόση απαλότητα, ώστε κι εγώ ο ίδιος, που το ζητώ, να μην το παίρνω είδηση.

Απλά, απαλά θα κάνετε το καθετί. Δεν θα κάνετε τίποτε με σκοπιμότητα. Να μη λέτε, “θα το κάνω έτσι, για να έλθει αυτό το αποτέλεσμα”, αλλά θα το κάνετε έτσι απαλά, χωρίς να το ξέρετε. Δηλαδή προσεύχεσθε απλά και δεν σκέφτεσθε τι θα χαρίσει ο Θεός μέσ στην ψυχή σας. Δεν κάνετε υπολογισμούς. Ξέρετε, βέβαια, τι χαρίζει ο Θεός στην επαφή μαζί Του, αλλά είναι σαν να μην ξέρετε. Να μην το συζητάτε ούτε με τον εαυτό σας. Έτσι, όταν λέτε την ευχή “Κύριε, Ιησού Χριστέ, ελέησόν με”, να τη λέτε απαλά, απλά και να μη σκέφτεσθε τίποτε άλλο παρά μόνο την ευχή. Αυτά είναι πολύ λεπτά πράγματα και χρειάζεται να επενεργήσει η χάρις του Θεού.

Η καρδιά σας να είναι απλή, όχι διπλή και ανειλικρινής, αγαθή κι όχι πονηρή και ιδιοτελής. Την απλή και αγαθή ψυχή όλοι

την επιζητούν, αναπαύονται σ' εκείνη, την πλησιάζουν χωρίς φόβο, χωρίς υποψία. Και η ίδια ζει με εσωτερική ειρήνη, έχει αγαθή σχέση μ' όλους τους ανθρώπους και μ' όλη την κτίση.

Ο αγαθός, ο καλοκάγαθος, αυτός που δεν έχει πονηρούς λογισμούς, ελκύει την χάρι του Θεού. Κυρίως η αγαθότητα και η απλότητα ελκύουν την χάρι του Θεού, είναι οι προϋποθέσεις, για να έλθει ο θεός και “μονήν ευρήσει”. Αλλά πρέπει να γνωρίζει ο αγαθός και τις πονηρίες του διαβόλου και των ανθρώπων, διότι πολύ θα ταλαιπωρείται, αλλιώς θα έπρεπε να ζει σε κοινωνία αγγέλων.

Στην Αγία Γραφή ο λόγος του Θεού μας λέει καθαρά για την απλότητα και απалότητα: “Αγαπήσατε δικαιοσύνην οι κρίνοντες την γην, φρονήσατε περί του Κυρίου εν αγαθότητι και εν απλότητι καρδίας ζητήσατε Αυτόν, ότι ευρίσκεται τοις μη πειράζουσιν Αυτόν, εμφανίζεται δε τοί μη απιστούσιν Αυτώ, σκολιοί γάρ λογισμοί χωρίζουσιν από Θεού, δοκιμαζομένη τε η δύναμις ελέγχει τους άφρονες, ότι εις κακότεχνον ψυχήν ούκ εισελεύσεται σοφία, ουδέ κατοικήσει εν σώματι καταχρέω αμαρτίας”.

Απλότητα και αγαθότητα. Αυτό είναι το πάν, για ν' αποκτήσετε την θεία χάρι. Πόσα μυστικά υπάρχουν στην Αγία Γραφή! “Κακότεχνος ψυχή” είναι η κακοφτιαγμένη, η κακοχτισμένη ψυχή, αυτή που κατασκευάζει το κακό. Ούτε εισέρχεται ούτε, πολύ περισσότερο, κατοικεί η θεία σοφία σε μια τέτοια ψυχή. Όπου υπάρχει διαφθορά και δολιότητα, δεν εισέρχεται η χάρις του Θεού”.

ΛΟΓΟΣ Περί Προσευχής

“Ο άνθρωπος του Χριστού όλα τα κάνει προσευχή”

“Όλα τα προβλήματά μας, τα υλικά, τα σωματικά, τα πάντα, να τ' αναθέτουμε στον Θεό.

πως λέμε στην Θεία Λειτουργία, “... και πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ παραθώμεθα”.

Όλη τη ζωή μας σ' Εσένα, Κύριε, αφήνουμε. Ότι θέλεις Εσύ. “Γενηθήτω το θέλημά Σου, ως εν ουρανών και επί της γης”.

Ο άνθρωπος του Χριστού όλα τα κάνει προσευχή. Και τη δυσκολία και τη θλίψη, τις κάνει προσευχή. Ότι και να του τύχει, αμέσως αρχίζει: “Κύριε Ιησού Χριστέ...”. Η προσευχή ωφελεί σε όλα, και στα πιο απλά. Για παράδειγμα, πάσχεις από αϋπνία, να μη σκέφτεσαι τον ύπνο. Να

σηκώνεσαι, να βγαίνεις έξω και να έρχεσαι πάλι μέσα στο δωμάτιο, να πέφτεις στο κρεβάτι σαν για πρώτη φορά, χωρίς να σκέφτεσαι αν θα κοιμηθείς ή όχι. Να συγκεντρώνεσαι, να λες τη δοξολογία και μετά τρεις φορές το “Κύριε Ιησού Χριστέ...” κι έτσι θα έρχεται ο ύπνος.

Όλα με την προσευχή τακτοποιούνται. Αλλά πρέπει να έχεις αγάπη, φλόγα στην προσευχή. Να μην έχεις άγχος αλλά εμπιστοσύνη στην αγάπη και στην πρόνοια του Θεού. Όλα είναι μέσα στην πνευματική ζωή. Όλα αγιάζονται, και τα καλά και τα δύσκολα και τα υλικά και τα πνευματικά και όσα αν ποιήτε, προς δόξαν Θεού ποιείτε. Πώς το λέει ο Απόστολος Παύλος; “Είτε ούν εσθίετε, είτε πίνετε, είτε τι ποιείτε, πάντα εις δόξαν Θεού ποιείτε”. Όταν είσαι εν προσευχή, όλα γίνονται όπως πρέπει.

Παραδείγματος χάριν, πλένεις πιάτα και δεν σπάζεις κανένα, δεν κάνεις ζημιές. Έρχεται μέσα σου η χάρις του Θεού.

Όταν έχεις την χάρι, όλα γίνονται με χαρά, χωρίς κόπο.

Όταν κάνουμε συνέχεια προσευχή, θα μας φωτίζει ο Θεός τι να κάνουμε κάθε φορά και στις πιο δύσκολες καταστάσεις.

Θα το λέει ο Θεός μέσα μας. Θα βρίσκει τρόπους ο Θεός. Μπορούμε, βέβαια, να συνδυάζουμε την προσευχή και με νηστεία.

Δηλαδή, όταν έχουμε ένα σοβαρό πρόβλημα ή δίλημμα, να προηγείται πολλή προσευχή και νηστεία. Κι εγώ έτσι έκανα πολλές φορές.

Όταν πάλι έχουμε αιτήματα για τον κόσμο, να τα λέμε μυστικά, με την προσευχή που γίνεται “εν τω κρυπτώ” και δεν φαίνεται.

Η πολλή περίσπαση δεν διευκολύνει την προσευχή. Αφήστε τα τηλέφωνα, τις επικοινωνίες και τα πολλά λόγια με τους ανθρώπους.

Αν ο Κύριος δεν βοηθήσει, τι να κάνουν οι δικές μας προσπάθειες; Άρα προσευχή, προσευχή με αγάπη.

Καλύτερα τους βοηθάμε από μακριά, με την προσευχή. Τους βοηθάμε με τον πιο καλό, με τον πιο τέλειο τρόπο”.

“Η πλημμύρα της θείας αγάπης γεμίζει την ψυχή από χαρά κι αγαλλίαση”

“Ν' αγαπήσουμε τον Χριστό. Τότε από μέσα μας θα βγαίνει με λαχτάρα, με θέρμη, με θείο έρωτα το όνομα του Χριστού,

θα φωνάζουμε το όνομά Του μυστικά, αλάλητα. Να στεκόμαστε απέναντι στον Θεό με λατρεία, ταπεινά, πάνω στα χνάρια

του Χριστού. Να μας ελευθερώσει ο Χριστός από κάθε πτυχή του παλαιού μας ανθρώπου.

Να παρακαλούμε να μας έλθουν δάκρυα πρίν την προσευχή. Αλλά προσοχή! “Μή γνώτω η αριστερά σου τι ποιεί η δεξιά σου”.

Να προσεύχεσθε με συντριβή:

“Είμαι άξιος να μου δώσεις τέτοια χάρι, Χριστέ μου;” Και τότε τα δάκρυα αυτά γίνονται δάκρυα ευγνωμοσύνης.

Συγκινούμαι, δεν έκανα το θέλημα του Θεού, αλλά ζητώ το έλεός Του.

Να προσεύχεσθε στον Θεό με λαχτάρα κι αγάπη, μέσα σε ηρεμία, με πραότητα, μαλακά, χωρίς εκβιασμό. Κι όταν λέτε την ευχή, “Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με”, να τη λέτε αργά, ταπεινά, απαλά, με θείο έρωτα. Με γλυκύτητα να λέτε το όνομα του Χριστού. Να λέτε μία-μία τις λέξεις: “Κύριε... Ιησού... Χριστέ... ελέησόν με”, απαλά, τρυφερά, αγαπητικά, σιωπηλά, μυστικά, νοερά, αλλά και με έξαρση, με λαχτάρα, με έρωτα, δίχως ένταση, βία ή απρεπή έμφαση, χωρίς σφιξίματα και σπρωξίματα.

Πώς εκφράζεται η μάνα, που αγαπάει το παιδί της; “Παιδάκι μου!... κορούλα μου!... Παναγιωτάκι μου!... Χρηστάκι μου!” με λαχτάρα.

Λαχτάρα, αυτό είναι όλο το μυστικό!

Εδώ μιλάει η καρδιά. “Παιδάκι μου, ψυχή μου!”. “Κύριέ μου, Ιησού μου, Ιησού μου, Ιησού μου!...”

Αυτό που έχεις στην καρδιά σου, στο νου σου, αυτό εκφράζεις “εξ' όλης της καρδιάς σου και εξ' όλης της ψυχής σου και εξ' όλης της ισχύος σου και εξ' όλης της διανοίας σου”.

Κάποιες φορές καλό είναι να λέτε δυνατά το “Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με”, για να τ' ακούνε και οι αισθήσεις, ν' ακούει και τ' αυτί! Είμαστε ψυχή και σώμα και υπάρχει αλληλεπίδραση.

“Να ζητούμε απ' τον Θεό να γίνει το θέλημά Του στη ζωή μας”

“Οι προσευχές μας δεν εισακούονται, διότι δεν είμαστε άξιοι. Πρέπει να γίνεις άξιος, για να προσευχηθείς. Δεν είμαστε άξιοι, διότι δεν αγαπάμε τον πλησίον μας ως εαυτόν. Το λέει ο ίδιος ο Χριστός: “Εάν ούν προσφέρης το δώρον σου επί το θυσιαστήριο κακεί μνησθής ότι ο αδελφός σου έχει τι κατά σου, άφες εκεί το δώρον σου έμπροσθεν του θυσιαστηρίου, και ύπαγε πρώτον διαλλάγηθι τω αδελφώ σου και τότε ελθών πρόσφερε το δώρο σου”. Να πάεις πρώτα να συμφιλιωθείς με τον αδελφό σου, να συγχωρεθείς, για να γίνεις άξιος. Αν δεν γίνει αυτό, δεν μπορείς να

προσευχηθείς. Αν δεν είσαι άξιος, δεν μπορείς να κάνεις τίποτε. Όταν τακτοποιήσεις όλες τις εκκρεμότητες και ετοιμαστείς, τότε πάεις και προσφέρεις το δώρο σου.

Άξιοι γίνονται όσοι επιθυμούν και λαχταρούν να γίνουν του Χριστού, όσοι δίνονται στο θέλημα του Θεού. Να μην έχεις κανένα θέλημα, αυτό έχει μεγάλη αξία, είναι το πάν. Ο σκλάβος δεν έχει κανένα θέλημα. Το να μην έχουμε κανένα θέλημα μπορεί να γίνει μ' έναν τρόπο απαλό, με την αγάπη στον Χριστό και την τήρηση των εντολών Του. "Ο έχων τας εντολάς μου και τηρών αυτάς, εκείνος έστιν ο αγαπών με, ο δε αγαπών με αγαπηθήσεται υπό του Πατρός μου, και εγώ αγαπήσω αυτόν και εμφανίσω αυτό εμαυτόν". Χρειάζεται αγώνας. Έχουμε να παλέψουμε "προς τους κοσμοκράτορας του σκότους του αιώνος τούτου". Έχουμε να παλέψουμε με τον "λέοντα τον ωρούμενον". Δεν επιτρέπεται στον αγώνα να επιτύχει ο πολυμήχανος.

Αυτό προϋποθέτει δάκρυα, μετάνοια, προσευχή, ελεημοσύνη. Αίτηση με συνοδεία την εμπιστοσύνη στον Χριστό και όχι την ολιγοπιστία. Μόνον ο Χριστός μπορεί να μας βγάλει απ' τον κλοιό της ερημιάς. Προσευχή και μετάνοια και ελεημοσύνη. Δώστε έστω κι ένα ποτήρι νερό, αν δεν έχετε χρήματα. Και να ξέρετε ότι όσο αγιάζεσθε, τόσο εισακούονται οι προσευχές σας.

Να μην εκβιάζουμε με τις προσευχές μας τον Θεό. Να μη ζητούμε απ' τον Θεό να μας απαλλάξει από κάτι, ασθένεια κ.λ.π. ή να μας λύσει τα προβλήματά μας, αλλά να ζητούμε δύναμη και ενίσχυση από Εκείνον, για να τα υπομένουμε. Όπως Εκείνος κρούει με ευγένεια την πόρτα της ψυχής μας, έτσι κι εμείς να ζητούμε ευγενικά αυτό που επιθυμούμε κι αν ο Κύριος δεν απαντάει, να σταματάμε να το ζητούμε. Όταν ο Θεός δεν μας δίνει κάτι που επίμονα ζητούμε, έχει το λόγο Του. Έχει και ο Θεός τα "μυστικά" Του. Εφόσον πιστεύουμε στην αγαθή Του πρόνοια, εφόσον πιστεύουμε ότι Εκείνος γνωρίζει τα πάντα απ' τη ζωή μας κι ότι πάντα θέλει το αγαθόν, γιατί να μη δείχνουμε εμπιστοσύνη; Να προσευχόμαστε απλά και απαλά, χωρίς πάθος και εκβιασμό. Ξέρουμε ότι παρελθόν, παρόν και μέλλον, όλα είναι γνωστά, γυμνά και τετραχηλισμένα ενώπιον του Θεού. Όπως λέει ο Απόστολος Παύλος, "... ούκ έστι κτίσις αφανής ενώπιον Αυτού, πάντα δε γυμνά και τετραχηλισμένα τοίς οφθαλμοίς Αυτού". Εμείς να μην επιμένουμε, η προσπάθεια κάνει κακό αντί για καλό. Μην κυνηγάμε ν' αποκτήσουμε αυτό που θέλουμε, αλλά να τ' αφήνουμε στο θέλημα του Θεού. Γιατί όσο το κυνηγάμε, τόσο αυτό απομακρύνεται. Άρα, λοιπόν, υπομονή και πίστη και γαλήνη. Κι αν το ξεχάσουμε εμείς, ο Κύριος ποτέ δεν ξεχνάει κι αν είναι για το καλό μας, θα μας δώσει αυτό που πρέπει κι όταν πρέπει.

Να ζητούμε στην προσευχή μόνο τη σωτηρία της ψυχής μας. Δεν είπε ο Κύριος: "Ζητείτε δε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού ... και ταύτα πάντα προστεθήσεται υμίν"; Εύκολα, ευκολότατα, ο Χριστός μπορεί να μας δώσει ό,τι επιθυμούμε. Και κοιτάξτε το μυστικό. Το μυστικό είναι να μην το έχετε στο νού σας καθόλου να ζητήσετε το συγκεκριμένο πράγμα. Το μυστικό είναι να ζητάτε την ένωσή σας με τον Χριστό ανιδιοτελώς, χωρίς να λέτε "δώσ' μου τούτο, εκείνο...". Είναι αρκετό να λέμε, "Κύριε Ιησού, ελέησόν με". Δεν χρειάζεται ο Θεός ενημέρωση από μας για τις διάφορες ανάγκες μας. Εκείνος τα γνωρίζει όλα ασυγκρίτως καλύτερα από μας και μας παρέχει την αγάπη Του. Το θέμα είναι ν' ανταποκριθούμε σ' αυτή την αγάπη με την προσευχή και την τήρηση των εντολών Του. Να ζητούμε να γίνει το θέλημα του Θεού. Αυτό είναι το πιο συμφέρον, το πιο ασφαλές για μας και για όσους προσευχόμαστε. Ο Χριστός θα μας τα δώσει όλα πλούσια. Όταν υπάρχει έστω και λίγο εγωισμός, δεν γίνεται τίποτε".

“Για να έλθει ο Χριστός μέσα μας, πρέπει η καρδιά να είναι καθαρή”

“Η θεία χάρις μας διδάσκει το δικό μας χρέος. Για να την προσελκύσουμε, θέλει αγάπη, λαχτάρα. Η χάρις του Θεού θέλει θείο έρωτα. Η αγάπη αρκεί, για να μας φέρει στην κατάλληλη φόρμα για προσευχή. Μόνος Του θα έλθει ο Χριστός και θα εγκύψει στην ψυχή μας, αρκεί να βρει ορισμένα πραγματάκια που να Τον ευχαριστούν, αγαθή προαίρεση, ταπείνωση και αγάπη. Χωρίς αυτά δεν μπορούμε να πούμε το "Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με".

Έχουμε για παράδειγμα, ένα ραδιόφωνο. Όταν έχουμε στραμμένη την κεραία του στο σημείο “1”, παραδείγματος χάριν, όπου βρίσκονται οι πιο πολλοί πομποί, τότε ακούγεται η εκπομπή καλύτερα. Στο σημείο “2”, δεν έχει τόσους πομπούς και ακούγεται κάπως λιγότερο. Στο σημείο “3”, δεν ακούγεται καθόλου καλά. Το ίδιο γίνεται και στην επικοινωνία με το θείον. Όταν η ψυχή είναι στραμμένη στο “1”, η επικοινωνία γίνεται πολύ καλά. Αυτό οφείλεται βέβαια σε δύο βασικές προϋποθέσεις, στην αγάπη και στην ταπείνωση. Με τις προϋποθέσεις αυτές η ψυχή επικοινωνεί με τον Θεό, ακούει τη φωνή Του, δέχεται το λόγο Του, παίρνει δύναμη και χάρι θεϊκή, μεταμορφώνεται. Στρέφεται στον Θεό με απαλό τρόπο και κατανύσσεται. Όταν υπάρχει λιγότερη αγάπη και ταπείνωση -θέση “2”-, επικοινωνούμε λιγότερο καλά με το θείον. Όταν πάρει η ψυχή τη θέση “3”, δεν γίνεται καθόλου καλή επικοινωνία, διότι είναι γεμάτη από πάθη, μίσση, εχθρότητες και δεν μπορεί να ανέλθει.

Για να έλθει ο Χριστός μέσα μας, όταν Τον επικαλούμαστε με το "Κύριε Ιησού Χριστέ", πρέπει η καρδιά να είναι καθαρή, να μην έχει κανένα εμπόδιο, να είναι ελεύθερη από μίσος, από εγωισμό, από κακία. Πρέπει να Τον αγαπάμε και να μας αγαπάει. Αν, όμως, έχουμε μέσα μας κάποιο κατάκριμα, πάλι υπάρχει κάποιο μυστικό. Και το μυστικό είναι να ζητήσουμε συγνώμη ή να το πούμε στον πνευματικό. Αλλ' αυτό θέλει ταπείνωση, όπως είπαμε. Άμα συμμορφωθείς εφαρμόζοντας τα λόγια του Θεού και δεν έχεις τύψεις στη συνείδησή σου και έχεις ηρεμία και κάνεις καλά έργα, μπαίνεις στην προσευχή απαλά, χωρίς να το καταλάβεις. Έπειτα περιμένεις απλά, σιγά-σιγά, μέχρι να έλθει η χάρις.

Σε καθετί που συμβαίνει, να ρίχνετε το βάρος στον εαυτό σας. Να προσεύχεσθε με ταπείνωση, να μην αυτοδικαιώνεστε. Βλέπετε, για παράδειγμα, αντιζηλία από απέναντι; Προσευχή εσείς με αγάπη, για να ρίξετε αγάπη στην αντιζηλία. Ακούτε συκοφαντία εναντίον σας; Προσευχηθείτε. Προσέχετε, γιατί "και θρούς γογγυσμών ούκ αποκρύπτεται". Ο παραμικρός γογγυσμός κατά του πλησίον επηρεάζει την ψυχή σας και δεν μπορείτε να προσευχηθείτε. Το Πνεύμα το Άγιον, όταν βρίσκει έτσι την ψυχή, δεν τολμάει να πλησιάσει".

“Ο ίδιος ο Κύριος θα μας διδάξει την προσευχή”

“Ο άνθρωπος ζητάει στον ουρανό τη χαρά και την ευτυχία. Ζητάει το αιώνιο μακριά απ' όλους κι απ' όλα, ζητάει να βρει τη χαρά στον Θεό. Ο Θεός είναι μυστήριο. Είναι σιωπή, είναι άπειρος, είναι το πάν. Την τάση της ψυχής για τον ουρανό την έχει όλος ο κόσμος, όλοι ζητάνε κάτι το ουράνιο. Σ' Αυτόν στρέφονται όλα τα όντα, έστω και ασυνειδήτως.

Σ' Αυτόν να στρέφετε διαρκώς το νου σας. Αγαπήστε την προσευχή, την κουβέντα με τον Κύριο. Το πάν είναι η αγάπη, ο έρωτας με τον Κύριο, τον Νυμφίο Χριστό. Γίνετε άξιοι της αγάπης του Χριστού. Για να μη ζείτε στο σκοτάδι, γυρίστε το διακόπτη της προσευχής, ώστε να έλθει το Θείο φως στην ψυχή σας. Στο βάθος του είναι σας θα φανεί ο Χριστός. Εκεί, στο βάθος, είναι η Βασιλεία του Θεού. "Η Βασιλεία του Θεού εντός υμών εστί".

Η προσευχή γίνεται μόνο με το Άγιον Πνεύμα. Αυτό διδάσκει την ψυχή πώς να προσεύχεται. "Το γάρ τι προσευξόμεθα καθ'ό δει ούκ οίδαμεν, αλλ' αυτό το Πνεύμα υπερεντυγχάνει υπέρ ημών στεναγμοίς αλαλήτοις". Εμείς δεν χρειάζεται να κάνουμε καμιά προσπάθεια. Ν' απευθυνόμαστε στον Θεό, με ύφος ταπεινού δούλου, με φωνή παρακλητική και ικετευτική. Τότε η προσευχή μας είναι ευάρεστη στο Θεό. Να στεκόμαστε με ευλάβεια ενώπιον του Εσταυρωμένου και να λέμε: "Κύριε Ιησού Χριστέ,

ελέησόν με". Αυτό τα λέει όλα. Όταν κινηθεί για προσευχή ο νους του ανθρώπου, στο δευτερόλεπτο του δευτερολέπτου έρχεται η Θεία χάρις. Τότε ο άνθρωπος γίνεται χαριτωμένος και βλέπει με άλλα μάτια τα πάντα. Το πάν είναι ν' αγαπήσουμε τον Χριστό, την προσευχή,

τη μελέτη. Παίρνουμε ένα εκατομμύριο και το κόβουμε κομματάκια. Του ανθρώπου η προσπάθεια είναι το ένα εκατομμυριοστό.

Πριν από την προσευχή η ψυχή πρέπει να προετοιμάζεται με προσευχή. Προσευχή για την προσευχή. Ακούστε τι εύχεται ο ιερέας μυστικά, την ώρα που διαβάζεται ο Απόστολος κατά την Θεία Λειτουργία:

"Ελαμψον εν ταις καρδίαις ημών φιλόανθρωπε Δέσποτα το της Σης Θεογνωσίας ακήρατον φως και τους της διανοίας ημών διάνοιξον οφθαλμούς εις την των ευαγγελικών Σου κηρυγμάτων κατανόησιν. Ενθες ημίν τον των μακαρίων Σου εντολών φόβον, ίνα τάς σαρκικάς ευθυμίας πάσας καταπατήσαντες πνευματικήν πολιτείαν μετέλθωμεν, πάντα τα προς ευαρέστησιν την σήν και φρονούντες και πράττοντες. Σύ γάρ ο φωτισμός των ψυχών και των σωμάτων ημών, Χριστέ ο Θεός, και Σοί την δόξαν αναπέμπομεν σύν τω ανάρχω Σου Πατρί και τω παναγίω και αγαθώ και ζωοποιώ Σου Πνεύματι, νύν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων".

Στην προσευχή μπαίνουμε χωρίς να το καταλάβουμε. Χρειάζεται να βρεθούμε και σε κατάλληλο κλίμα. Η αναστροφή με τον Χριστό, η συζήτηση, η μελέτη, η ψαλτική, το καντηλάκι, το θυμίαμα, γίνονται το κατάλληλο κλίμα, ώστε όλα να γίνουν απλά, "εν απλότητι καρδιάς". Διαβάζοντας τις ψαλμωδίες, τις ακολουθίες, με έρωτα, χωρίς να το καταλάβουμε γινόμαστε άγιοι. Ευφραινόμαστε με τα Θεία λόγια. Αυτή η ευφροσύνη, αυτή η χαρά είναι η δική μας προσπάθεια, για να μπούμε εύκολα στην ατμόσφαιρα

της προσευχής, η προθέρμανση, όπως λέμε. Μπορούμε και να φέρνουμε στο νου μας ωραίες εικόνες από τοπία πού είδαμε. Αυτή η προσπάθεια είναι απαλή, αναίμακτη. Αλλά μην ξεχνάμε αυτό που είπε ο Κύριος: "Χωρίς εμού ού δύνασθε ποιείν ουδέν".

Ο ίδιος ο Κύριος θα μας διδάξει την προσευχή. Δεν θα τη μάθουμε μόνοι μας, ούτε άλλος κανείς θα μας τη μάθει. Μη λέμε, "έκανα τόσες μετάνοιες, εξασφάλισα τώρα την χάρι", αλλά να ζητούμε να λάμψει εντός μας το ακήρατον φως της θείας γνώσεως και να ανοίξει τα πνευματικά μας μάτια, για να κατανοήσουμε τα θεία Του λόγια.

Με τον τρόπο αυτό, χωρίς να το καταλάβουμε, αγαπάμε τον Θεό χωρίς σφιξίματα, προσπάθεια κι αγώνα. Αυτά που είναι δύσκολα στους ανθρώπους, για τον Θεό είναι πολύ εύκολα. Τον Θεό θα Τον αγαπήσουμε ξαφνικά, όταν η χάρις θα μας επισκιάσει.

Αν αγαπήσουμε πολύ τον Χριστό, η ευχή θα λέγεται μόνη της. Ο Χριστός θα είναι συνεχώς στο μυαλό μας και στην καρδιά μας.

ΛΟΓΟΣ Περί του Μυστηρίου της Μετανοίας

“Ο Θεός όλα τα συγχωρεί με την εξομολόγηση”

“Ας μη γυρίζουμε πίσω στις αμαρτίες που έχουμε εξομολογηθεί. Η ανάμνηση των αμαρτιών κάνει κακό. Ζητήσατε συγνώμη; Τελείωσε. Ο Θεός όλα τα συγχωρεί με την εξομολόγηση. Δεν πρέπει να γυρίζουμε πίσω και να κλεινόμαστε σε απελπισία. Να είμαστε δούλοι ταπεινοί μπροστά στον Θεό. Να αισθανόμαστε χαρά και ευγνωμοσύνη για την άφεση των αμαρτιών μας.

Δεν είναι υγιές να λυπάται κανείς υπερβολικά για τις αμαρτίες του και να επαναστατεί εναντίον του κακού εαυτού του φτάνοντας μέχρι την απελπισία. Η απελπισία και η απογοήτευση είναι το χειρότερο πράγμα. Είναι παγίδα του σατανά, για να κάνει τον άνθρωπο να χάσει την προθυμία του στα πνευματικά και να τον φέρει σε απελπισία, σε αδράνεια και ακηδία. Ο άνθρωπος τότε δεν μπορεί να κάνει τίποτε, αχρηστεύεται. Λέει: “Είμαι αμαρτωλός, άθλιος, είμαι τούτο, είμαι κείνο, δεν έκανα τούτο, δεν έκανα κείνο... Έπρεπε τότε, δεν έκανα τότε, τώρα τίποτε... Πάνε τα χρόνια μου χαμένα, δεν είμαι άξιος”. Του δημιουργείται ένα αίσθημα κατωτερότητας, ένας άκαρπος αυτοεξευτελισμός, όλα γι αυτόνε είναι ρημάδια. Ξέρετε τι βαρύ πράγμα είναι αυτό; Είναι ψευτοταπεινώση. Όλ' αυτά είναι σημάδια απελπισμένου ανθρώπου, που τον έχει κυριεύσει ο σατανάς. Ο άνθρωπος φτάνει στο σημείο να μη θέλει ούτε να μεταλάβει, νομίζει ότι είναι ανάξιος για τα πάντα. Προσπαθεί να εξουθενώσει τη δράση του, τον εαυτό του, γίνεται άχρηστος. Αυτή είναι παγίδα που στήνει ο σατανάς, για να χάσει ο άνθρωπος την ελπίδα του στην αγάπη του Θεού. Αυτά είναι φοβερά, αντίθετα προς το Πνεύμα του Θεού.

Κι εγώ σκέπτομαι ότι αμαρτάνω. Δεν βαδίζω καλά. Ότι όμως με στενοχωρεί, το κάνω προσευχή, δεν το κλείνω μέσα μου, πάω στον πνευματικό, το εξομολογούμαι, τελείωσε. Να μη γυρίζουμε πίσω και να λέμε τι δεν κάναμε. Σημασία έχει τι θα κάνουμε τώρα, απ' αυτή τη στιγμή κι έπειτα. Όπως λέει ο Απόστολος Παύλος: “Τα μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος”.

Στον Απόστολο Παύλο πήγαινε το πνεύμα της δειλίας να τον εκκόψει από την προσπάθειά του προς τον Χριστό, αλλά έλαβε το θάρρος και είπε: “Ζώ

δε ουκέτι εγώ, ζή δε έν εμοί Χριστός". Και το άλλο: "Τις ημάς χωρίζει από της αγάπης του Χριστού; Θλίψις ή στενοχωρία, ή διωγμός, ή λιμός, ή γυμνότης, ή κίνδυνος, ή μάχαιρα; Καθώς γέγραπται ότι ένεκά σου θανατούμεθα όλην την ημέραν, ελογίσθημεν ως πρόβατα σφαγής". Και ο προφητάναξ Δαβίδ: "Ούκ αποθανούμαι, αλλά ζήσομαι και διηγήσομαι τα έργα του Κυρίου". Να εντρυφάτε στις Γραφές. Θυμηθείτε εκείνο το ωραίο: "Έγώ τους εμέ φιλούντας αγαπώ, οί δε εμέ ζητούντες ευρήσουσι χάριν".

"Όταν εξομολογείται ο άνθρωπος, η χάρις τον ελευθερώνει από τα ψυχικά τραύματα"

"Δεν ευθύνεται μονάχα ο άνθρωπος για τα παραπτώματά του. Τα λάθη, οι αμαρτίες και τα πάθη δεν είναι μόνο προσωπικά βιώματα του εξομολογούμενου. Ο κάθε άνθρωπος έχει πάρει μέσα του και τα βιώματα των γονέων του και ειδικά της μητέρας, δηλαδή το πώς ζούσε η μητέρα, όταν τον κυφορούσε, αν στενοχωριόταν, τι έκανε, αν κουραζόταν το νευρικό της σύστημα, αν είχε χαρά, αν είχε θλίψη, αν είχε μελαγχολία. Έ, όλο το νευρικό σύστημα το δικό της επηρέασε το νευρικό σύστημα του εμβρύου της. Οπότε, όταν γεννηθεί το παιδί και μεγαλώσει, παίρνει μέσα του και τα βιώματα της μητέρας του, δηλαδή άλλου ανθρώπου. Δημιουργείται μια κατάσταση στην ψυχή του ανθρώπου εξαιτίας των γονέων του, που την παίρνει μαζί του σ' όλη του τη ζωή, αφήνει ίχνη μέσα του και πολλά πράγματα που συμβαίνουν στη ζωή του είναι απόρροια της καταστάσεως αυτής. Τα φερσίματά του έχουν άμεση σχέση με την κατάσταση των γονέων του. Μεγαλώνει, μορφώνεται, αλλά δεν διορθώνεται. Εδώ βρίσκεται μεγάλο μέρος από την ευθύνη για την πνευματική κατάσταση του ανθρώπου.

Υπάρχει, όμως, ένα μυστικό. Υπάρχει κάποιος τρόπος ν' απαλλαγεί ο άνθρωπος απ' αυτό το κακό. Ο τρόπος αυτός είναι η γενική εξομολόγηση, η οποία γίνεται με την χάρι του Θεού. Μπορεί, δηλαδή, να σου πει ο πνευματικός:

- Πώς θα ήθελα να ήμασταν σ' ένα ήσυχο μέρος, να μην είχα ασχολίες και να μου έλεγες τη ζωή σου απ' την αρχή, από τότε που αισθάνθηκες τον εαυτό σου, όλα τα γεγονότα που θυμάσαι και ποια ήταν η αντιμετώπισή τους από σένα, όχι μόνο τα δυσάρεστα αλλά και τα ευχάριστα, όχι μόνο τις αμαρτίες αλλά και τα καλά. Και τις επιτυχίες και τις αποτυχίες. Όλα. Όλα όσα απαρτίζουν τη ζωή σου.

Πολλές φορές έχω μεταχειριστεί αυτή την γενική εξομολόγηση και είδα θαύματα πάνω σ' αυτό. Την ώρα που τα λες στον εξομολόγο, έρχεται η θεία χάρις και σε απαλλάσσει απ' όλα τα άσχημα βιώματα και τις πληγές

και τα ψυχικά τραύματα και τις ενοχές, διότι, την ώρα που τα λες, ο εξομολόγος εύχεται θερμά στον Κύριο για την απαλλαγή σου.

Είχε έλθει σ' εμένα προ καιρού μια κυρία, που έκανε αυτού του είδους την εξομολόγηση και βρήκε μεγάλη ωφέλεια. Βελτιώθηκε

η ψυχολογική της κατάσταση, διότι τήνε βασάνιζε κάτι. Έστειλε, λοιπόν, αυτή μια φίλη της και πήγαμε έξω στο βράχο, στα Καλλίσια. Καθίσαμε και άρχισε κι εκείνη να μου μιλάει. Της λέω:

- Να μου πεις ό,τι αισθάνεσαι. Αν σε ρωτήσω εγώ για κάτι, να μου πεις. Αν δεν σε ρωτήσω, να συνεχίσεις να τα λέεις, όπως τα αισθάνεσαι.

Όλ' αυτά που μου έλεγε, τα παρακολουθούσα όχι απλώς με προσοχή, αλλά "έβλεπα" μέσα στον ψυχικό της κόσμο την επίδραση

της προσευχής. Την παρακολουθούσα μέσα στην ψυχή της κι "έβλεπα" ότι πήγαινε χάρις μέσα της, όπως τήνε κοιτάζα εγώ.

Διότι στον πνευματικό υπάρχει χάρις και στον παπά υπάρχει χάρις. Το καταλαβαίνετε; Δηλαδή, ενώ εξομολογείται ο άνθρωπος, ο ιερέας προσεύχεται γι αυτόν. Συγχρόνως έρχεται η χάρις και τον ελευθερώνει απ' τα ψυχικά τραύματα, που για χρόνια τον βασανίζουν, χωρίς να γνωρίζει την αιτία τους. Ω, αυτά τα πιστεύω πολύ!

Στον εξομολόγο μπορείς να μιλήσεις όπως αισθάνεσαι, αλλά δεν είναι αυτό τόσο σημαντικό, όσο είναι το ότι κοιτάζει μέσα στην ψυχή σου προσευχόμενος ο παπάς και βλέπει πώς είσαι και σου μεταδίδει την χάρι του Θεού. Έχει αποδειχθεί ότι αυτό το κοίταγμα είναι πνευματικές "ακτίνες" που σε ξαλαφρώνουν και σε θεραπεύουν, μη νομίσετε ότι είναι ακτίνες φυσικές. Είναι αλήθεια αυτά τα πράγματα. Και με τον Χριστό τι έγινε; Έπιασε το χέρι της αιμορροούσης και είπε: "Εγώ γάρ έγνων δύναμιν εξελθούσαν απ' εμού". Θα πεις: "Ναι, μα ήταν Θεός". Ο Χριστός βέβαια ήταν Θεός, αλλά μήπως και οι Απόστολοι δεν κάνανε το ίδιο;

Όλοι οι πνευματικοί, οι εξομολόγοι, έχουν αυτήν την χάρι κι όταν εύχονται, την εκπέμπουν ως αγωγοί. Για παράδειγμα, θέλουμε ν' ανάψουμε εδώ πέρα μια θερμάστρα και βάζουμε ένα καλώδιο, αλλά δεν μπορεί να κάνει επαφή, διότι το καλώδιο δεν είναι στην πρίζα. Αν, όμως, το καλώδιο μπει στην πρίζα, μόλις κάνει την επαφή, έρχεται το ρεύμα μέσω αυτού του αγωγού. Είναι πνευματικά πράγματα της θρησκείας μας αυτά. Μπορεί να λέμε για καλώδιο, αλλά στην πραγματικότητα αυτή είναι "η θεία ψυχανάλυση".

“Η μετάνοια η αληθινή θα φέρει τον αγιασμό”

“Δεν υπάρχει ανώτερο πράγμα απ’ αυτό που λέγεται μετάνοια και εξομολόγηση. Αυτό το μυστήριο είναι η προσφορά της αγάπης του Θεού στον άνθρωπο. Μ’ αυτό τον τέλειο τρόπο απαλλάσσεται ο άνθρωπος απ’ το κακό. Πηγαίνουμε, εξομολογούμαστε, αισθανόμαστε τη συνδιαλλαγή μετά του Θεού, έρχεται η χαρά μέσα μας, φεύγει η ενοχή. Στην Ορθοδοξία δεν υπάρχει αδιέξοδο. Δεν υπάρχει αδιέξοδο, γιατί υπάρχει ο εξομολόγος, που έχει την χάρι να συγχωρεί. Μεγάλο πράγμα ο πνευματικός!

Εγώ από μικρός το είχα -και τώρα ακόμη. Όταν συνέβαινε ν’ αμαρτήσω, το εξομολογιόμουνα και μου έφευγαν όλα. Πετούσα απ’ τη χαρά μου. Είμαι αμαρτωλός, αδύνατος, καταφεύγω στην ευσπλαχνία του Θεού, σώζομαι, γαληνεύω, τα ξεχνάω όλα. Κάθε μέρα σκέπτομαι ότι αμαρτάνω, αλλά επιθυμώ ό,τι μου συμβαίνει να το κάνω προσευχή και να μην το κλείνω μέσα μου.

Η αμαρτία κάνει τον άνθρωπο πολύ μπερδεμένο ψυχικά. Το μπερδεμα δεν φεύγει με τίποτε. Μόνο με το φως του Χριστού γίνεται το ξεμπερδεμα. Την πρώτη κίνηση κάνει ο Χριστός. “Δεύτε προς με πάντες οι κοπιώντες...”. Μετά εμείς οι άνθρωποι αποδεχόμαστε αυτό το φως με την αγαθή μας προαίρεση, που την εκφράζουμε με την αγάπη μας απέναντί Του, με την προσευχή, με τα μυστήρια.

Για να μετανοήσει η ψυχή, πρέπει να ξυπνήσει. Εκεί, στο ξύπνημα αυτό, γίνεται το θαύμα της μετανοίας. Κι εδώ βρίσκεται

η προαίρεση του ανθρώπου. Το ξύπνημα, όμως, δεν έγκειται μόνο στον άνθρωπο. Ο άνθρωπος μόνος δεν μπορεί. Επεμβαίνει

ο Θεός. Τότε έρχεται η θεία χάρις. Χωρίς την χάρι δεν μπορεί να μετανοήσει ο άνθρωπος. Η αγάπη του Θεού θα κάνει το πάν. Μπορεί να μεταχειριστεί κάτι -μια ασθένεια ή κάτι άλλο, εξαρτάται- για να φέρει τον άνθρωπο σε μετάνοια. Άρα η μετάνοια δια της θείας χάριτος κατορθούται. Απλά και απαλά εμείς θα κάνουμε μία κίνηση προς τον Θεό κι από κει και πέρα έρχεται η χάρις.

Μπορεί να μου πείτε: “Τότε με την χάρι γίνονται όλα”. Αυτό είναι ένα λεπτό σημείο. Γίνεται κι εδώ εκείνο ακριβώς που λέω. Δεν μπορούμε ν’ αγαπήσουμε τον Θεό, αν ο Θεός δεν μας αγαπήσει. Ο Απόστολος Παύλος το λέει πολύ ωραία: “Νύν δε γνόντες Θεόν, μάλλον δε γνωσθέντες υπό Θεού...”. Το ίδιο συμβαίνει και με τη μετάνοια. Δεν μπορούμε να μετανοήσουμε, αν ο Κύριος δεν μας δώσει μετάνοια. Και αυτό ισχύει για τα πάντα. Δηλαδή ισχύει το γραφικό: “Χωρίς εμού ού δύνασθαι ποιείν ουδέν”. Αν δεν υπάρχουν προϋποθέσεις, για να εγκύψει μέσα μας ο

Χριστός, μετάνοια δεν έρχεται. Οι προϋποθέσεις είναι η ταπείνωση, η αγάπη, η προσευχή, οι μετάνοιες, ο κόπος για τον Χριστό. Αν δεν είναι το συναίσθημα αγνό, αν δεν υπάρχει απλότητα, αν η ψυχή έχει ιδιοτέλεια, δεν έρχεται η θεία χάρις. Συμβαίνει τότε να πηγαίνουμε να εξομολογούμαστε, αλλά να μην αισθανόμαστε ανακούφιση.

Η μετάνοια είναι πολύ λεπτό πράγμα. Η μετάνοια η αληθινή θα φέρει τον αγιασμό. Η μετάνοια μας αγιάζει”.

ΛΟΓΟΣ Περί Θείου Έρωτος

“Όποιος θέλει να γίνει Χριστιανός, πρέπει πρώτα να γίνει ποιητής”

“Η ψυχή του Χριστιανού πρέπει να είναι λεπτή, να είναι ευαίσθητη, να είναι αισθηματική, να πετάει, όλο να πετάει, να ζει μες στα όνειρα. Να πετάει μες τ’ άπειρο, μες τ’ άστρα, μες τα μεγαλεία του Θεού, μες τη σιωπή.

Όποιος θέλει να γίνει Χριστιανός, πρέπει πρώτα να γίνει ποιητής. Αυτό είναι. Πρέπει να πονάεις. Ν’ αγαπάεις και να πονάεις. Να πονάεις γι’ αυτόν που αγαπάεις. Η αγάπη κάνει κόπο για τον αγαπημένο. Όλη νύχτα τρέχει, αγρυπνεί, ματώνει τα πόδια, για να συναντηθεί με τον αγαπημένο. Κάνει θυσίες, δεν λογαριάζει τίποτε, ούτε απειλές, ούτε δυσκολίες, εξαιτίας της αγάπης. Η αγάπη προς τον Χριστό είναι άλλο πράγμα, απείρως ανώτερο.

Και όταν λέμε αγάπη, δεν είναι οι αρετές που θ’ αποκτήσουμε αλλά η αγαπώσα καρδιά προς τον Χριστό και τους άλλους. Το καθετί εκεί να το στρέφουμε. Βλέπουμε μια μητέρα να έχει το παιδάκι της στην αγκαλιά, να το φιλάει και να λαχταράει η ψυχούλα της; Βλέπουμε να λάμπει το πρόσωπό της, που κρατάει τ’ αγγελούδι της; Όλ’ αυτά ο άνθρωπος του Θεού, τα βλέπει, του κάνουν εντύπωση και με δίψα λέει: “Να είχα κι εγώ αυτή τη λαχτάρα στον Θεό μου, στον Χριστό μου, στην Παναγίτσα μου, στους Αγίους μας!”. Να, έτσι πρέπει ν’ αγαπήσουμε τον Χριστό, τον Θεό. Το επιθυμείς, το θέλεις και το αποκτάς με την χάρι του Θεού.

Εμείς, όμως, έχουμε φλόγα για τον Χριστό; Τρέχουμε, όταν είμαστε κατάκοποι, να ξεκουραστούμε στην προσευχή, στον Αγαπημένο ή το κάνουμε αγγαρεία και λέμε: “Ω, τώρα έχω να κάνω και προσευχή και κανόνα...”; Τι λείπει και νιώθουμε έτσι; Λείπει ο Θεός έρωσ. Δεν έχει αξία να γίνεται μια τέτοια προσευχή. Ίσως μάλιστα κάνει και κακό.

Αν στραπατσαριστεί η ψυχή και γίνει ανάξια της αγάπης του Χριστού, διακόπτει ο Χριστός τις σχέσεις, διότι ο Χριστός "χοντρές" ψυχές δεν θέλει κοντά Του. Η ψυχή πρέπει να συνέλθει πάλι, για να γίνει άξια του Χριστού, να μετανοήσει "έως εβδομηκοντάκις επτά". Η μετάνοια η αληθινή θα φέρει τον αγιασμό. Όχι να λέεις, "πάνε τα χρόνια μου χαμένα, δεν είμαι άξιος" κ.λ.π., αλλά μπορείς να λέεις, "θυμάμαι κι εγώ τις μέρες τις αργές, που δεν ζούσα κοντά στον Θεό...". Και στη δική μου τη ζωή, κάπου θα υπάρχουν άδειες μέρες. Ήμουν δώδεκα χρονών, που έφυγα για το Άγιο Όρος. Δεν ήταν αυτά χρόνια; Μπορεί βέβαια να ήμουν μικρό παιδί, αλλά έζησα μακράν του Θεού τόσα χρόνια!...

Ακούστε τι λέει ο Ιγνάτιος Μπραντσιανίνωφ στο βιβλίο του Υιέ μου, δός μοι σήν καρδίαν:

"Πάσα γάρ εργασία σωματική τε και πνευματική μη έχουσα πόνον ή κόπον, ουδέποτε καρποφορεί τω ταύτην μετερχο'μενω ότι βιαστή εστίν η Βασιλεία των ουρανών και "βιασταί αρπάζουσιν αυτήν", βίαν ειπών την του σώματος εν πάσιν επίπονον άσκησιν".

Όταν αγαπάεις τον Χριστό, κάνεις κόπο, αλλά ευλογημένο κόπο. Υποφέρεις, αλλά με χαρά. Κάνεις μετάνοιες, προσεύχεσαι, διότι αυτά είναι πόθος, θείος πόθος. Και πόνος και πόθος και έρωτας και λαχτάρα και αγαλλίαση και χαρά και αγάπη. Οι μετάνοιες, η αγρυπνία, η νηστεία είναι κόπος, που γίνεται για τον Αγαπημένο. Κόπος, για να ζεις τον Χριστό. Αλλ' αυτός ο κόπος δεν γίνεται αναγκαστικά, δεν αγανακτείς. Ότι κάνεις αγγαρεία, δημιουργεί μεγάλο κακό και στο είναι σου και στην εργασία σου. Το σφίξιμο, το σπρώξιμο, φέρνει αντίδραση. Ο κόπος για τον Χριστό, ο πόθος ο αληθινός είναι Χριστού αγάπη, είναι θυσία, είναι ανάλυσις. Αυτό ένιωθε και ο Δαβίδ: "Επιπόθει και εκλείπει η ψυχή μου εις τας αυλάς του Κυρίου". Ποθεί με λαχτάρα και λιώνει η ψυχή μου απ' την αγάπη του Θεού. Αυτό του Δαβίδ ταιριάζει με το στίχο του Βερίτη που μ'αρέσει:

"Συντροφιά με τον Χριστό λαχτάρησα να ζήσω, ως να φτάσει κι η στερνή στιγμή να ξεψυχήσω".

Χρειάζεται προσοχή και προσπάθεια, για να κατανοεί κανείς αυτά που μελετάει και να τα ενστερνίζεται. Αυτός είναι ο κόπος που θα κάνει ο άνθρωπος. Στην κατάνυξη, στη ζέση, στα δάκρυα θα μπει μετά χωρίς να κοπιάσει. Αυτά ακολουθούν, είναι δώρα Θεού. Ο έρωτας θέλει προσπάθεια; Με την κατανόηση των τροπαρίων και κανόνων και των Γραφών έλκεσαι ευφραινόμενος, μπαίνεις μέσα στην αλήθεια ευφραινόμενος. "Έδωκας ευφροσύνην εις την καρδίαν μου", όπως λέει ο Δαβίδ. Έτσι αυθόρμητα μπαίνεις στην κατάνυξη, αναίμακτα, καταλάβατε;

Εγώ ο καημένος επιθυμώ ν' ακούω τα λόγια των Πατέρων, των ασκητών, τα λόγια της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης. Σ' αυτά θέλω να εντρυφώ. Αυτά καλλιεργούν τον θείο έρωτα. Τα επιθυμώ και προσπαθώ, αλλά δεν μπορώ. Αρρώστησα και "το μέν πνεύμα πρόθυμος, ή δε σάρξ ασθενής". Δεν μπορώ να κάνω μετάνοιες. Τίποτε. Επιθυμώ, έχω ζήλο και έρωτα να είμαι στο Άγιο Όρος και να κάνω μετάνοιες, να προσεύχομαι, να λειτουργώ και να είμαι μ' έναν ακόμη ασκητή. Είναι καλύτερο να είναι δύο. Το είπε ο ίδιος ο Χριστός: "Ού γάρ εισί δύο ή τρεις συνηγμένοι εις το εμόν όνομα, εκεί ειμί εν μέσω αυτών".

“Ταπείνωση και ανιδιοτέλεια στη λατρεία του Θεού”

“Ο Χριστός κάθεται έξω απ' τη θύρα της ψυχής μας και κρούει για να Του ανοίξουμε, μα δεν μπαίνει μέσα. Δεν θέλει να εκβιάσει την ελευθερία, που ο ίδιος μας έχει δώσει. Το λέει στην Αποκάλυψη: "Ίδού έστηκα επί την θύραν και κρούω, εάν τις ακούση της φωνής μου και ανοίξη την θύραν, εισελεύσομαι προς αυτόν και δειπνήσω μετ' αυτού και αυτός μετ' εμού". Ο Χριστός είναι ευγενής. Στέκει έξω απ' τη θύρα της ψυχής μας και χτυπάει απαλά. Αν του ανοίξουμε, θα έλθει μέσα μας και θα μας δώσει τα πάντα, τον εαυτό Του, μυστικά, αθόρυβα.

Τον Χριστό δεν θα μπορέσουμε να Τον γνωρίσουμε, αν Εκείνος δεν μας γνωρίσει. Δεν μπορώ να τα εξηγήσω ακριβώς αυτά, είναι μυστήρια. Ακούστε τον Απόστολο Παύλο: "Νύν δε γνόντες Θεόν, μάλλον δε γνωσθέντες υπό Θεού". Ούτε μπορούμε να Τον αγαπήσουμε, αν ο ίδιος δεν μας αγαπήσει. Ο Χριστός δεν θα μας αγαπήσει, άμα εμείς δεν είμαστε άξιοι να μας αγαπήσει. Για να μας αγαπήσει, πρέπει να βρει μέσα μας κάτι το ιδιαίτερο. Θέλεις, ζητάεις, προσπαθείς, παρακαλείς, δεν παύεις όμως τίποτε. Ετοιμάζεσαι ν' αποκτήσεις εκείνα που θέλει ο Χριστός, για να έλθει μέσα σου η θεία χάρις, αλλά δεν μπορεί να μπει, όταν δεν υπάρχει εκείνο που πρέπει να έχει ο άνθρωπος. Ποιο είναι αυτό; Είναι η ταπείνωση. Αν δεν υπάρχει ταπείνωση, δεν μπορούμε ν' αγαπήσουμε τον Χριστό. Ταπείνωση και ανιδιοτέλεια στη λατρεία του Θεού. "Μη γνώτω η αριστερά σου τι ποιεί η δεξιά σου".

Κανείς να μη σας βλέπει, κανείς να μην καταλαβαίνει τις κινήσεις της λατρείας σας προς το Θείον. Όλ' αυτά κρυφά, μυστικά, σαν τους ασκητές. Θυμάστε που σας έχω πει για τ' αηδονάκι; Μεσ στο δάσος κελαηδάει. Στη σιγή. Να πεις πως κάποιος το ακούει, πώς κάποιος το επαινεί; Κανείς. Πόσο ωραίο κελάηδημα μεσ στην ερημιά! Έχετε δει πως φουσκώνει ο λάρυγγας του; Έτσι γίνεται και μ' αυτόν που ερωτεύεται τον Χριστό. Αμα αγαπάει, "φουσκώνει ο λάρυγγας, παθαίνει, μαλλιάζει η γλώσσα". Πιάνει

μια σπηλιά, ένα λαγκάδι και ζει τον Θεό μυστικά, "στεναγμούς αλαλήτοις". Σημείον ότι ζει τον Θεό, "εν ω τά πάντα ζη και κινείται", διότι "εν αυτώ ζώμεν και κινούμεθα και εσμέν".

Έ, όταν φτάσεις σε μια τέτοια ταπείνωση κι εξαναγκάσεις την χάρι του Θεού να κατοικήσει μέσα σου, τότε τα κέρδισες όλα. Όταν έχεις την ταπείνωση, όταν γίνεις αιχμάλωτος του Θεού, αιχμάλωτος με την καλή έννοια, δηλαδή δοχείο της θείας χάριτος, τότε μπορείς να πεις με τον Απόστολο Παύλο: "Ζω δε ουκέτι εγώ, ζή δε έν εμοί Χριστός". Είναι πάρα πολύ εύκολο να πραγματοποιηθεί αυτό, να κάνουμε, δηλαδή, αυτά που θέλει ο Θεός. Όχι απλώς εύκολο αλλά ευκολότατο. Αρκεί να κάνουμε το άνοιγμα. Όταν κάνουμε το άνοιγμα, για να δεχτούμε το θείον, γινόμαστε άξιοι του Θεού, για να εγκύψει μέσα μας ο Χριστός. Και αν εγκύψει μέσα μας ο Χριστός, μας χαρίζει την ελευθερία. Πού να βρεις λέξεις γι' αυτά τα μυστήρια!... Όλο το μυστικό είναι η αγάπη, ο έρωτας στον Χριστό. Το δόσιμο στον κόσμο τον πνευματικό. Ούτε μοναξιά νιώθει κανείς, ούτε τίποτε. Ζει μέσα σ' άλλο κόσμο. Εκεί που ψυχή χαίρεται, εκεί που ευφραίνεται, πού ποτέ δεν χορταίνει".

“Ο Χριστός είναι ο Νυμφίος της ψυχής”

“Από αυτή τη λατρεία για τον Χριστό προήλθε το Άσμα Ασμάτων του σοφού Σολομώντος. Αυτό το βιβλίο καλλιεργεί το θείο πόθο, την θεία αγάπη, τη λατρεία και την εγρήγορση στη σχέση με τον ουράνιο Νυμφίο. Τι ωραία λόγια, ερωτικά, γεμάτα αγάπη, πάθος, έρωτα θείο! Φαίνονται σαν ανθρώπινα, είναι όμως θεία. "Ότι τέτρωμαι της σης αγάπης εγώ", λέει ένα τροπάριο. Δηλαδή "πάσχω, υποφέρω, Σε ζητάει η ψυχή μου, θέλει Εσένα που είσαι το φως, η ζωή, ο Θεός, ο Κύριός μου και ο Θεός μου".

Κατεξοχήν στο Άσμα Ασμάτων βλέπουμε τον Χριστό ως Νυμφίο. Ο Χριστός είναι ο Νυμφίος της ψυχής μας. Η ψυχή μας, νύμφη Του, Τον ακολουθεί σ' όλα. Και στο μαρτύριο και στον Γολγοθά και στη Σταύρωση αλλά και στην Ανάσταση. Όταν φτάσουμε σ' αυτή την αγάπη, τότε ο Χριστός θα εγκύψει μέσα μας και θα γεμίσει την ψυχή μας.

Διαρκώς ν' ατενίζετε προς τα άνω, προς τον Χριστό, να εξοικειώνεστε με τον Χριστό, να εργάζεστε με τον Χριστό, να ζείτε με τον Χριστό, ν' αναπνέετε με τον Χριστό, να πονάτε με τον Χριστό, να χαίρεστε με τον Χριστό. Να είναι το πάν για σας ο Χριστός. Η ψυχή σας να ζητάει, να φωνάζει τον Νυμφίο της: "Σε, Νυμφίε μου, ποθώ...". Ο Χριστός είναι ο Νυμφίος. Είναι ο Πατέρας, είναι το πάν.

Δεν υπάρχει ανώτερο πράγμα στη ζωή από το ν' αγαπάμε τον Χριστό. Ότι θέλουμε είναι στον Χριστό. Ο Χριστός είναι το πάν. Όλη η χαρά, όλη η ευφροσύνη, όλη η παραδεισιακή ζωή. Όλα τα μεγαλεία έχουμε, όταν έχουμε τον Χριστό μέσα μας. Η ψυχή που είναι ερωτευμένη με τον Χριστό είναι πάντα χαρούμενη κι ευτυχισμένη, όσους κόπους και θυσίες κι αν της κοστίσει αυτό.

Κανείς δεν μπορεί ν' αρνηθεί ότι το πλήρωμα είναι ο Χριστός. Όσοι αρνούνται αυτή την αλήθεια είναι άρρωστοι ψυχικώς, κατέχονται υπό του κακού πνεύματος. Αρνούνται αυτό που τους λείπει. Έτσι βρίσκει κενή την ψυχή τους και μπαίνει ο διάβολος μέσα τους. Κι όπως το παιδί πληγώνεται πολύ βαθιά, αν στερηθεί στη ζωή του τον πατέρα και την μητέρα του, έτσι, και πολύ περισσότερο, αν στερηθεί ο άνθρωπος τον Χριστό και την Παναγία.

Λέει στο Άσμα Ασμάτων η νύμφη για τον Νυμφίο Χριστό: "Εγώ καθεύδω και η καρδιά μου αγρυπνεί. Φωνή αδελφιδού μου κρούει επί την θύραν".

Η νύμφη αγρυπνεί και ονειρεύεται Αυτόν. Αν και κοιμάται, στρέφεται η ψυχή της προς Αυτόν. Εκφράζει, έτσι, την αγάπη της και την πλήρη αφοσίωσή της. Τον έχει συνεχώς στο νου της, στην καρδιά της, ακόμη και στον ύπνο. Τον λατρεύει. Καταλάβετε; Η λατρεία να γίνεται εξ όλης της ψυχής και εξ όλης της καρδιάς. Τι θα πει αυτό; Η μόνη σας έννοια να είναι ο Θεός. Όχι όπως οι άλλες έννοιες. Αυτή η έννοια να είναι διαφορετική. Είναι ένα είδος λατρείας προς τον Χριστό. Αυτή είναι η έννοια που θέλγει και ευχαριστεί. Δεν είναι κάτι που γίνεται αγγαρεία. Νιώθετε ευχαρίστηση και ηδονή πνευματική. Δεν είναι όπως το μάθημα που διαβάζει το παιδί, για να πάει στο σχολείο. Είναι όπως ο έρωτας μεταξύ δύο ανθρώπων αλλά ανώτερος, πνευματικός.

"Και ως η ωδινούσα εγγίζει του τεκείν και επί τη ωδίनि αυτής εκέκραξεν, ούτως εγεννήθημεν τω αγαπητώ σου διά τον φόβον σου Κύριε. Εν γαστρί ελάβομεν και ωδινήσαμεν και ετέκομεν", λέει στον Ησαΐα.

Έτσι κι η ψυχή μας φωνάζει στον Θεό εξαιτίας της οδύνης που νιώθει, όταν Τον αναζητάει. Και κάνει και κάποιο κόπο, κάποια προσπάθεια. Τι σημαίνει ο κόπος της τικτούσης και το κλάμα; Δεν είναι ο πόνος κι η οδύνη, ώσπου να έλθει μέσα μας ο Χριστός; Αυτή η οδύνη είναι η πιο μεγάλη. Τη γνωρίζουν όσοι τη δοκίμασαν. Είναι μαρτύριο αφόρητο...

“Ο Χριστός είναι φίλος μας”

“Τον Χριστό να Τον αισθανόμαστε φίλο μας. Είναι ο φίλος μας. Το βεβαιώνει ο ίδιος, όταν λέει: “Υμείς φίλοι μου εστέ...” Σαν φίλο να Τον

ατενίζουμε και να Τον πλησιάζουμε. Πέφτουμε; Αμαρτάνουμε; Με οικειότητα, αγάπη κι εμπιστοσύνη να τρέχουμε κοντά Του, όχι με φόβο ότι θα μας τιμωρήσει αλλά με θάρρος, που θα μας το δίνει η αίσθηση του φίλου. Να Του πούμε: "Κύριε, το έκανα, έπεσα, συγχώρεσέ με". Αλλά συγχρόνως να αισθανόμαστε ότι μας αγαπάει, ότι μας δέχεται τρυφερά, με αγάπη και μας συγχωρεί. Να μη μας χωρίζει απ' τον Χριστό η αμαρτία. Όταν πιστεύουμε πως μας αγαπάει και Τον αγαπάμε, δεν αισθανόμαστε ξένοι και χωρισμένοι απ' Αυτόν, ούτε όταν αμαρτάνουμε. Έχουμε εξασφαλίσει την αγάπη Του κι όπως και να φερθούμε, ξέρουμε ότι μας αγαπάει.

Αν αγαπάμε τον Χριστό πραγματικά, δεν υπάρχει φόβος να χάσουμε το σεβασμό μας σ' Εκείνον. Εδώ ισχύει εκείνο του Αποστόλου Παύλου: "Τις ημάς χωρίζει από της αγάπης του Χριστού; θλίψις ή στενοχωρία ... πέπεισμαι γάρ ότι ούτε θάνατος, ούτε ζωή ... ούτε ύψωμα, ούτε βάθος ... δυνήσεται ημάς χωρίσαι από της αγάπης του Χριστού της εν Χριστώ Ιησού το Κυρίω ημών". Είναι μια σχέση ανώτερη, μοναδική, η σχέση της ψυχής με τον θεό, που δεν τη διασπαεί τίποτε και δεν τη φοβίζει, ούτε την κλονίζει τίποτε.

Το Ευαγγέλιο, βέβαια, λέει με συμβολικές λέξεις για τον άδικο ότι θα βρεθεί εκεί όπου υπάρχει "ο τριγμός και ο βρυγμός των οδόντων", διότι μακράν του Θεού έτσι είναι. Και από τους νηπτικούς Πατέρες της Εκκλησίας πολλοί μιλούν για φόβο θανάτου και κολάσεως. Λένε: "Έχε μνήμην θανάτου διηνεκώς". Αυτές οι λέξεις, αν τις εξετάσουμε βαθιά, δημιουργούν το φόβο της κολάσεως. Ο άνθρωπος, προσπαθώντας ν' αποφύγει την αμαρτία, κάνει αυτές τις σκέψεις, για να κυριευτεί η ψυχή του απ' το φόβο του θανάτου, της κολάσεως και του διαβόλου.

Όλα έχουν τη σημασία τους, το χρόνο και την περίστασή τους. Η έννοια του φόβου είναι καλή για τα πρώτα στάδια. Είναι για τους αρχαίους. Γι αυτούς που ζει μέσα τους ο παλαιός άνθρωπος. Ο άνθρωπος ο αρχαίος, που δεν έχει ακόμη λεπτυνθεί, συγκρατείται απ' το κακό με το φόβο. Και ο φόβος είναι απαραίτητος, εφόσον είμαστε υλικοί άνθρωποι και χαμερπείς. Αλλ' αυτό είναι ένα στάδιο, ένας χαμηλός βαθμός σχέσεως με το θείον. Το πάμε στη συναλλαγή, προκειμένου να κερδίσουμε τον Παράδεισο ή να γλιτώσουμε την κόλαση. Αυτό, αν το καλοξετάσουμε, δείχνει κάποια ιδιοτέλεια, κάποιο συμφέρον. Εμένα δεν μου αρέσει αυτός ο τρόπος. Όταν ο άνθρωπος προχωρήσει και μπει στην αγάπη του Θεού, τι του χρειάζεται ο φόβος; Ότι κάνει, το κάνει από αγάπη κι έχει πολύ μεγαλύτερη αξία αυτό. Το να γίνει καλός κάποιος από φόβο στον Θεό κι όχι από αγάπη δεν έχει τόση αξία.

Προχωρώντας, και το Ευαγγέλιο μας δίνει να καταλάβουμε πως ο Χριστός είναι η χαρά, η αλήθεια, πως ο Χριστός είναι ο Παράδεισος. Πώς το λέει ο

Ευαγγελιστής Ιωάννης; "Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ". Προσπαθώντας διὰ τοῦ φόβου μπαίνουμε σιγά-σιγά στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Πάει τότε ἡ κόλαση, πάει ὁ φόβος, πάει ὁ θάνατος. Ενδιαφερόμαστε μόνο γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Κάνουμε τὸ πάν γιὰ αὐτὴ τὴν ἀγάπη. Ὅτι ὁ γαμπρός γιὰ τὴν νύφη.

Ἄν θελήσουμε καὶ Τὸν ἀκολουθήσουμε καὶ τούτῃ ἡ ζωὴ μετὰ τὸν Χριστὸ εἶναι χαρὰ, ἔστω καὶ μέσα σὲ δυσκολίες. Ὅπως τὸ λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: " Χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου". Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκεία μας, ἐκεῖ πρέπει νὰ πάμε. Δὲν εἶναι τὰ τυπικά, ὅσο εἶναι νὰ ζεῖ κανεὶς μετὰ τὸν Χριστό. Ὅταν αὐτὸ τὸ πετύχεις, τί ἄλλος θέλεις; Κέρδισες τὸ πάν. Ζεῖς τὸν Χριστό καὶ ὁ Χριστὸς ζεῖ μέσα σου. Ὅλα μετὰ εἶναι πολὺ εὐκόλα, ἡ υπακοή, ἡ ταπείνωση, ἡ εἰρήνη.

“Ἡ ἀγάπη στὸν Χριστὸ δὲν χορταίνεται”

“Ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ ἄκρον ἐφετόν, τὸ ἄκρον ἐπιθυμητόν, δὲν ὑπάρχει ἀνώτερο. Ὅλα τὰ αἰσθητὰ ἔχουν κόρο, ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν ἔχει κόρο. Αὐτὸς εἶναι τὸ πάν. Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ ἄκρον ἐφετόν. Καμιὰ ἄλλη χαρὰ, κανένα ἄλλο κάλλος, τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ παραβγεῖ μ' Αὐτόν. Τί ἄλλο ἀπὸ τὸ ἀνώτατον;

Ὁ ἔρωτας πρὸς τὸν Χριστὸ εἶναι ἄλλος ἔρωτας. Δὲν ἔχει τέλος, δὲν ἔχει χορτασμό. Δίνει ζωὴ, δίνει σθένος, δίνει υγεία, δίνει, δίνει, δίνει... Κι ὅσο δίνει, τόσο πιο πολὺ ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ ἐρωτεύεται. Ἐνῶ ὁ ἀνθρώπινος ἔρωτας μπορεῖ νὰ φθείρει τὸν ἄνθρωπο, νὰ τὸν τρελάνει. Ὅταν ἀγαπήσουμε τὸν Χριστό, ὅλες οἱ ἄλλες ἀγάπες υποχωροῦν. Οἱ ἄλλες ἀγάπες ἔχουν κορεσμό. Ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ δὲν ἔχει κορεσμό. Ἡ σαρκική ἀγάπη ἔχει κορεσμό. Μετὰ μπορεῖ ν' ἀρχίσει ἡ ζήλια, ἡ γκρίνια, μέχρι κι ὁ φόβος. Μπορεῖ νὰ μεταβληθεῖ σὲ μίσος. Ἡ ἐν Χριστῷ ἀγάπη δὲν ἀλλοιώνεται. Ἡ κοσμικὴ ἀγάπη λίγο διατηρεῖται καὶ σιγά-σιγά σβήνει, ἐνῶ ἡ θεία ἀγάπη ολοένα μεγαλώνει καὶ βαθαίνει. Κάθε ἄλλος ἔρωτας μπορεῖ νὰ φέρει τὸν ἄνθρωπο σ' ἀπελπισία. Ὁ θεῖος ἔρωτας, ὅμως, μας ἀνεβάζει στὴ σφαῖρα τοῦ Θεοῦ, μας χαρίζει γαλήνη, χαρὰ, πληρότητα. Οἱ ἄλλες ἡδονές κουράζουν, ἐνῶ αὐτὴ διαρκῶς δὲν χορταίνεται. Εἶναι μιὰ ἡδονὴ ἀκόρεστος, πού δὲν τὴ βαριέται κανεὶς ποτέ. Εἶναι τὸ ἄκρον ἀγαθόν.

Μόνο σ' ἓνα σημεῖο σταματᾷ ὁ κορεσμός. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐνωθεῖ μετὰ τὸν Χριστό. Ἀγαπάει, αγαπάει, αγαπάει κι ὅσο αγαπάει, τόσο βλέπει ὅτι θέλει ἀκόμη ν' ἀγαπήσει. Τὸ βλέπει ὅτι δὲν ἔχει ἐνωθεῖ, δὲν ἔχει δοθεῖ στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἐχει συνεχῶς τὴν ἐφύση, τὴν ἐπιθυμία, τὴν χαρὰ,

για να κατορθώσει να φτάσει στο άκρον εφετόν, στον Χριστό. Όλο νηστεύει κι όλο κάνει μετάνοιες κι όλο προσεύχεται κι όμως όλο δεν ικανοποιείται. Δεν το καταλαβαίνει ότι έφτασε ήδη σ' αυτή την αγάπη. Αυτό που επιθυμεί δεν το νιώθει ότι τον γέμισε, ότι το πήρε, ότι το αισθάνεται, ότι το ζει. Αυτόν τον θείο έρωτα, αυτήν την θεία αγάπη λαχταρούν και ποθούν όλοι οι ασκητές. Μεθούν με τη θεία μέθη. Μ' αυτή τη θεία μέθη το μεν σώμα μπορεί να γηράσκει, να παρέρχεται, το πνεύμα όμως, νεάζει και ανθεί.

Οι ύμνοι και τα τροπάρια της Εκκλησίας μας είναι γεμάτα με θείο έρωτα. Ακούστε τι λέει στον κανόνα του Αγίου Θεοδώρου του Τήρωνος:

"Ποθήσας θερμώς των εφετών το ακρότατον, και δι'αγάπης συγκραθείς, πόθω κατάλληλον ζωήν, μετήλθες θεόληπτε, δια παντός, σου κατοπτεύων τον έρωτα, και της αυτού θεωρίας πιμπλάμενος".

"Συγκραθείς" σημαίνει γίνεσαι ένα, ενώνεσαι με τον ερωμένο. Και "πιμπλάμενος", από το "πίμπλημι", σημαίνει γεμίζω, χορταίνω. Ω, λέξεις σπουδαίες! Ναι, δεν χορταίνεται η αγάπη στον Χριστό. Όσο Τον αγαπάεις, νομίζεις ότι δεν Τον αγαπάεις κι όλο θέλεις πιο πολύ να Τον αγαπάεις. Συγχρόνως, όμως, πλημμυρίζει η ψυχή σου απ' την παρουσία Του και την εν Κυρίω χαρά την αναφαίρετο. Δεν θέλεις τότε τίποτε να επιθυμήσεις. Κάτι παρόμοιο γράφει ο Αββάς Ισαάκ ο Σύρος.

"Η χαρά, ήτις πηγάζει από τον Θεόν, υπάρχει δυνατωτέρα της ενταύθα ζωής και όστις γευθή αυτήν, όχι μόνον δεν θέλει προσέχει εις τα πάθη, αλλ'ουδέ την ενταύθα ζωήν αυτού θέλει επιθυμήσει, ούτε άλλο τι αισθητόν θέλει προτιμήσει αυτής της χαρά, εάν αυτή υπάρχη αληθής και όχι πλάνη. Η αγάπη του Θεού είναι γλυκύτερα της προσκαίρου ζωής... είναι γλυκύτερα υπέρ μέλι και κηρίον, δεν λυπείται η αγάπη να δεχθή μέγαν θάνατον υπέρ των αγαπώντων αυτήν ... και εις εκείνην την καρδιάν, ήτις δέχεται αυτήν πάσα γλυκύτης τούτου του κόσμου θεωρείται περιττή, διότι κανέν άλλο πράγμα δεν δύναται να εξομοιωθή με την γλυκύτητα της επιγνώσεως του Θεού".

Και στο Κεκραγάριον του Ιερού Αυγουστίνου διαβάζουμε:

"Σε αγαπώ Κύριε ο Θεός μου κι επιθυμώ να σ'αγαπώ πάντα και πιο πολύ.

Γιατί Εσύ 'σαι πράγματι

απ'το καλύτερο μέλι γλυκύτερος,

απ'το εκλεκτότερο γάλα θρεπτικότερος

κι απ'όλο το φως αστραφτερότερος.

Γι'αυτό είσαι για μένα κι από το χρυσάφι

Και από τ'ασήμι και απ'τα πολύτιμα πετράδια πολυτιμότερος.

Ω αγάπη, που πάντα είσαι παραπάνω από ολόθερμη

και δεν καταπέφτεις ποτέ σε χλιαρότητα!
Περίφλεξέ με!
Θα Σ' αγαπήσω Κύριε, γιατί Σύ πρώτος μ' αγάπησες.
Και που να 'βρω λόγια αρκετά, ώστε να περιγράψω
όλα τα δείγματα της μεγίστης αγάπης Σου για μένα;
Με καταλάμπουνες προσέτι
και με του προσώπου Σου το φως,
που το 'βαλες επιγραφή
πάνω στο ανώφλι της καρδιάς μου.
Μ' αυτό το φως”.

“Όταν έλθει ο Χριστός στην καρδιά, η ζωή αλλάζει”

“Όταν βρεις τον Χριστό, σου αρκεί, δεν θέλεις τίποτε άλλο, ησυχάζεις. Γίνεσαι άλλος άνθρωπος. Ζεις παντού, όπου υπάρχει ο Χριστός. Ζεις στα άστρα, στο άπειρο, στον ουρανό με τους αγγέλους, με τους αγίους, στη γη με τους ανθρώπους, με τα φυτά, με τα ζώα, με όλους, με όλα. Όπου υπάρχει η αγάπη στον Χριστό, εξαφανίζεται η μοναξιά. Είσαι ειρηνικός, χαρούμενος, γεμάτος. Ούτε μελαγχολία, ούτε αρρώστια, ούτε πίεση, ούτε άγχος, ούτε κατήφεια, ούτε κόλαση.

Ο Χριστός είναι σ' όλες σου τις σκέψεις, σ' όλα σου τα έργα. Έχεις την χάρι και μπορείς όλα να τα υποφέρεις για τον Χριστό. Ακόμη μπορεί να πάσχεις και αδικώς. Να υποφέρεις αδικίες για τον Χριστό και μάλιστα με χαρά. Όπως έπαθε Εκείνος, το ίδιο κι εσύ μπορείς να πάσχεις αδικώς. Διάλεξες τον Χριστό για να μην πάθεις; Τι λέει ο Απόστολος Παύλος; “Χαίρω εν τοις παθήμασί μου”. Αυτή είναι η θρησκεία μας. Να ξυπνήσει η ψυχή και ν' αγαπήσει τον Χριστό, να γίνει αγία. Να επιδοθεί μόνο στον θείο έρωτα. Έτσι θα την αγαπήσει κι Εκείνος.

Όταν έλθει ο Χριστός στην καρδιά, η ζωή αλλάζει. Ο Χριστός είναι το πάν. Όποιος ζει μέσα του τον Χριστό, ζει πράγματα που δεν λέγονται, άγια και ιερά. Ζει εν αγαλλιάσει. Αυτά είναι αλήθεια. Τα έχουνε ζήσει άνθρωποι, ασκητές στο Άγιον Όρος. Συνεχώς με λαχτάρα ψιθυρίζουν την ευχή: “Κύριε Ιησού Χριστέ...”.

Όταν μπει ο Χριστός στην καρδιά, τα πάθη εξαφανίζονται. Δεν μπορείς ούτε να βρίσεις, ούτε να μισήσεις, ούτε να εκδικηθείς, ούτε, ούτε, ούτε... Πού να βρεθούν τα μίσση, οι αντιπάθειες, οι κατακρίσεις, οι εγωισμοί, τα άγχη, οι καταθλίψεις. Κυριαρχεί ο Χριστός. Και η λαχτάρα του ανεσπέρου φωτός. Αυτή η λαχτάρα σε κάνει να αισθάνεσαι ότι ο θάνατος είναι η γέφυρα, που θα την περάσεις σε μια στιγμή, για να συνεχίσεις τη ζωή του Χριστού. Εδώ στη γη έχεις ένα εμπόδιο, γι αυτό χρειάζεται η πίστη. Αυτό

το εμπόδιο είναι το σώμα. Ενώ μετά το θάνατο η πίστη καταργείται και βλέπεις τον Χριστό, όπως βλέπεις τον ήλιο. Στην αιωνιότητα, βέβαια, θα τα ζεις όλα πιο έντονα.

Όταν, όμως, δεν ζεις με τον Χριστό, ζεις μες στη μελαγχολία, στη θλίψη, στο άγχος, στη στενοχώρια, δεν ζεις σωστά. Τότε παρουσιάζονται πολλές ανωμαλίες και στον οργανισμό. Επηρεάζεται το σώμα, οι ενδοκρινείς αδένες, το συκώτι, η χολή, το πάγκρεας, το στομάχι. Σου λένε: "Για να είσαι υγιής, πάρε το πρωί το γάλα σου, το αυγουλάκι σου, το βουτυράκι σου με δυο-τρία παξιμάδια". Κι όμως, αν ζεις σωστά, αν αγαπήσεις τον Χριστό, μ' ένα πορτοκάλι κι ένα μήλο, είσαι εντάξει. Το μεγάλο φάρμακο είναι να επιδοθεί κανείς στη λατρεία του Χριστού. Όλα θεραπεύονται. Όλα λειτουργούν κανονικά. Η αγάπη του Θεού όλα τα μεταβάλλει, τα μεταποιεί, τα αγιάζει, τα διορθώνει, τα αλλάζει, τα μεταστοιχειώνει.

Πολύ θα παρηγορηθεί η ψυχούλα μας, όταν λαχταρήσουμε τον Κύριο. Δεν θ' ασχολούμαστε τότε με τα καθημερινά και τα χαμερπή. Θ' ασχολούμαστε με τα πνευματικά και τα ανώτερα, θα ζούμε στον κόσμο τον πνευματικό. Όταν ζεις στον κόσμο τον πνευματικό, ζεις σ' άλλο κόσμο, σ' αυτόν που αρέσκεται και λαχταράει η ψυχή σου. Δεν αδιαφορείς, όμως, και για τον άνθρωπο, θέλεις κι αυτός να βρει τη σωτηρία, το φως, τον αγιασμό. Να μπουν όλοι στην Εκκλησία.

“Ο Χριστός είναι η αγάπη μας, ο έρωτάς μας”

“Ο Χριστός είναι η χαρά, το φως το αληθινό, η ευτυχία. Ο Χριστός είναι η ελπίδα μας. Η σχέση με τον Χριστό είναι αγάπη, είναι έρωτας, είναι ενθουσιασμός, είναι λαχτάρα του θείου. Ο Χριστός είναι το πάν. Αυτός είναι η αγάπη μας, αυτός ο έρωτάς μας. Είναι έρωτας αναφαίρετος ο έρωτας του Χριστού. Από κει πηγάζει η χαρά.

Η χαρά είναι ο ίδιος ο Χριστός. Είναι μια χαρά, που σε κάνει άλλο άνθρωπο. Είναι μια πνευματική τρέλα, αλλά εν Χριστώ. Σε μεθάει σαν το κρασί το ανόθευτο, αυτό το κρασί το πνευματικό. Όπως λέει ο Δαβίδ: “Ελίπανας εν ελαίω την κεφαλήν μου και το ποτήριόν σου μεθύσκον με ωσει κράτιστον”. Ο πνευματικός οίνος είναι άκρατος, ανόθευτος, πολύ δυνατός κι όταν τον πίνεις, σε μεθάει. Αυτή η θεία μέθη είναι δώρο του Θεού, που δίνεται στους “καθαρούς τη καρδιά”.

Όσο μπορείτε να νηστεύετε, όσες μετάνοιες μπορείτε να κάνετε, όσες αγρυπνίες θέλετε ν' απολαμβάνετε, αλλά να είστε χαρούμενοι. Να έχετε τη χαρά του Χριστού. Είναι η χαρά που διαρκεί αιώνια, που έχει αιώνια ευφροσύνη. Είναι η χαρά του Κυρίου μας, που δίνει την ασφαλή γαλήνη,

την γαλήνια τερπνότητα και την πάντερπνη ευδαιμονία. Η χαρά η πασίχαρη, που ξεπερνά κάθε χαρά. Ο Χριστός θέλει κι ευχαριστείται να σκορπάει τη χαρά, να πλουτίζει τους πιστούς Του με χαρά. Εύχομαι, “ίνα η χαρά υμών η πεπληρωμένη”.

Αυτή είναι η θρησκεία μας. Εκεί πρέπει να πάμε. Ο Χριστός είναι ο Παράδεισος, παιδιά μου. Τι είναι ο Παράδεισος; Ο Χριστός είναι. Από δω αρχίζει ο Παράδεισος. Είναι ακριβώς το ίδιο, όσοι εδώ στη γη ζουν τον Χριστό, ζουν τον Παράδεισο. Έτσι είναι που σας το λέω. Είναι σωστό, αληθινό αυτό, πιστέψτε με! Έργο μας είναι να προσπαθούμε να βρούμε έναν τρόπο να μπούμε μέσα στο φως του Χριστού. Δεν είναι να κάνει κανείς τα τυπικά. Η ουσία είναι να είμαστε μαζί με τον Χριστό. Να ξυπνήσει η ψυχή και ν' αγαπήσει τον Χριστό, να γίνει αγία. Να επιδοθεί στον θείο έρωτα. Έτσι θα μας αγαπήσει κι Εκείνος. Θα είναι τότε η χαρά αναφαίρετη. Αυτό θέλει πιο πολύ ο Χριστός, να μας γεμίζει από χαρά, διότι είναι η πηγή της χαράς. Αυτή η χαρά είναι δώρο του Χριστού. Μέσα σ' αυτήν τη χαρά θα γνωρίσουμε τον Χριστό. Δεν μπορούμε να Τον γνωρίσουμε, αν εκείνος δεν μας γνωρίσει. Πώς το λέει ο Δαβίδ: “Εάν μη Κύριος οικοδομήση οίκον, εις μάτην εκοπίασαν οι οικοδομούντες. Εάν μη Κύριος φυλάξη πόλιν, εις μάτην ηγρύπνησεν ο φυλάσσων”.

Αυτά η ψυχή μας θέλει να αποκτήσει. Αν προετοιμαστούμε ανάλογα, η χάρις θα μας τα δώσει. Δεν είναι δύσκολο. Αν αποσπάσουμε την χάρι, όλα είναι εύκολα, χαρούμενα κι ευλογία Θεού. Η θεία χάρις διαρκώς κρούει την πόρτα της ψυχής μας και περιμένει ν' ανοίξουμε, για να έλθει στην διψώσαν καρδιάν μας και να την πληρώσει. Το πλήρωμα είναι ο Χριστός, η Παναγία μας, η Αγία Τριάς. Τι ωραία πράγματα!

Αμα αγαπάεις, ζεις στην Ομόνοια και δεν ξέρεις ότι βρίσκεσαι στην Ομόνοια. Ούτε αυτοκίνητα βλέπεις, ούτε κόσμο βλέπεις, ούτε τίποτε. Είσαι μέσα σου με το πρόσωπο που αγαπάεις. Το ζεις, το ευχαριστείσαι, σ' εμπνέει. Δεν είναι αληθινά αυτά; Σκεφτείτε αυτό το πρόσωπο που αγαπάτε να είναι ο Χριστός. Ο Χριστός στο νου σου, ο Χριστός στην καρδιά σου, ο Χριστός σ' όλο σου το είναι, ο Χριστός παντού.

Ο Χριστός είναι η ζωή, η πηγή της ζωής, η πηγή της χαράς, η πηγή του φωτός του αληθινού, το πάν. Όποιος αγαπάει τον Χριστό και τους άλλους, αυτός ζει τη ζωή. Ζωή χωρίς Χριστό είναι θάνατος, είναι κόλαση, δεν είναι ζωή. Αυτή είναι η κόλαση, η μη αγάπη. Ζωή είναι ο Χριστός. Η αγάπη είναι η ζωή του Χριστού. Ή θα είσαι στη ζωή ή στο θάνατο. Από σένα εξαρτάται να διαλέξεις.

Ένας είναι ο στόχος μας, η αγάπη στον Χριστό, στην Εκκλησία, στον πλησίον. Η αγάπη, η λατρεία προς τον Θεό, η λαχτάρα, η ένωση με τον Χριστό και με την Εκκλησία είναι ο επί γης Παράδεισος. Η αγάπη στον Χριστό είναι κι αγάπη στον πλησίον, σ' όλους, και στους εχθρούς. Ο

χριστιανός πονάει για όλους, θέλει όλοι να σωθούν, όλοι να γευτούν τη Βασιλεία του Θεού. Αυτός είναι ο χριστιανισμός. Μέσω της αγάπης προς τον αδελφό θα κατορθώσουμε ν' αγαπήσουμε τον Θεό. Ενώ το επιθυμούμε, ενώ το θέλουμε, ενώ είμαστε άξιοι, η θεία χάρις έρχεται μέσω του αδελφού. Όταν αγαπάμε τον αδελφό, αγαπάμε την Εκκλησία, άρα τον Χριστό. Μέσα στην Εκκλησία είμαστε κι εμείς. Άρα όταν αγαπάμε την Εκκλησία, αγαπάμε και τον εαυτό μας.

ΛΟΓΟΣ Περί Εκκλησίας

“Η Χριστιανική θρησκεία μεταβάλλει τον άνθρωπο και τον θεραπεύει”

“Η θρησκεία μας είναι η θρησκεία των θρησκειών, η εξ αποκαλύψεως, η πραγματική, η αληθινή θρησκεία. Οι άλλες θρησκείες είναι ανθρώπινες, κούφιες. Δε γνωρίζουν το μεγαλείο του Τριαδικού Θεού. Δε γνωρίζουν ότι ο σκοπός μας, ο προορισμός μας, είναι να γίνουμε θεοί κατά χάριν, να ομοιωθούμε με τον Θεό τον Τριδικό, να γίνουμε ένα μ' Εκείνον και μεταξύ μας. Αυτά οι άλλες θρησκείες δεν τα γνωρίζουν. Ο απώτερος σκοπός της θρησκείας μας είναι το “ίνα ώσιν έν”. Εκεί ολοκληρώνεται το έργο του Χριστού. Η θρησκεία μας είναι αγάπη, είναι έρωτας, είναι ενθουσιασμός, είναι τρέλα, είναι λαχτάρα του θείου. Είναι μέσα μας όλ' αυτά. Είναι απαίτηση της ψυχής μας η απόκτησή τους.

Για πολλούς, όμως, η θρησκεία είναι ένας αγώνας, μία αγωνία κι ένα άγχος. Γι αυτό πολλούς απ' τους “θρήσκους” τους θεωρούνε δυστυχημένους, γιατί βλέπουνε σε τι χάλια βρίσκονται. Κι έτσι είναι πράγματι. Γιατί αν δεν καταλάβει κανείς το βάθος της θρησκείας και δεν τη ζήσει, η θρησκεία καταντάει αρρώστια και μάλιστα φοβερή. Τόσο φοβερή, πού ο άνθρωπος χάνει τον έλεγχο των πράξεων του, γίνεται άβουλος κι ανίσχυρος, έχει αγωνία κι άγχος και φέρεται υπό του κακού πνεύματος. Κάνει μετάνοιες, κλαίει, φωνάζει, ταπεινώνεται τάχα, κι όλη αυτή η ταπείνωση είναι μια σατανική ενέργεια. Ορισμένοι τέτοιοι άνθρωποι ζούνε τη θρησκεία σαν ένα είδος κολάσεως. Μέσα στην Εκκλησία κάνουν μετάνοιες, σταυρούς, λένε, “είμαστε αμαρτωλοί, ανάξιοι”. Και μόλις βγούνε έξω, αρχίζουν να βλαστημάνε τα θεία, όταν λίγο κάποιος τους ενοχλήσει. Φαίνεται καθαρά ότι υπάρχει στο μέσον δαιμόνιο.

Στην πραγματικότητα, η χριστιανική θρησκεία μεταβάλλει τον άνθρωπο και τον θεραπεύει. Η κυριότερη, όμως, προϋπόθεση για να αντιληφθεί και

να διακρίνει ο άνθρωπος την αλήθεια είναι η ταπείνωση. Ο εγωισμός σκοτίζει το νου του ανθρώπου, τον μπερδεύει. Τον οδηγεί στην πλάνη, την αίρεση. Είναι σπουδαίο να κατανοήσει ο άνθρωπος την αλήθεια.

Παλιά οι άνθρωποι, που ήταν σε μια κατάσταση πρωτόγονη, δεν είχαν ούτε σπίτια, ούτε τίποτε. Μπαίνανε μες στις σπηλιές, χωρίς παράθυρα, κλείνανε και την είσοδο μπροστά με πέτρες και με κλαδιά, ώστε να μην μπαίνει ο αέρας. Δεν καταλάβαιναν ότι έξω υπάρχει η ζωή, το οξυγόνο. Μες στη σπηλιά ο άνθρωπος φθείρεται, αρρωσταίνει, καταστρέφεται, ενώ έξω ζωογονείται. Μπορείς να καταλάβεις την αλήθεια; Τότε είσαι στον ήλιο, στο φως, βλέπεις όλα τα μεγαλεία, αλλιώς είσαι σε μια σπηλιά σκοτεινή. Φως και σκότος. Ποιο είναι το πιο καλό; Να είσαι πράος, ταπεινός, ήσυχος, να έχεις μέσα σου αγάπη ή να είσαι νευρικός, στενόχωρος, να διαπληκτίζεσαι με τους πάντες; Ασφαλώς το ανώτερο είναι η αγάπη. Η θρησκεία μας έχει όλ' αυτά τα καλά και είναι η αλήθεια. Όμως πολλοί πάνε σε κάτι άλλο.

Όσοι αρνούνται αυτή την αλήθεια είναι άρρωστοι ψυχικά. Είναι σαν τα άρρωστα παιδιά, πού, επειδή τους έλειψαν οι γονείς ή χώρισαν ή μάλωσαν, έγιναν απροσάρμοστα. Και στις αιρέσεις πάνε όλοι οι μπερδεμένοι. Μπερδεμένα παιδιά μπερδεμένων γονέων. Όμως όλοι αυτοί οι μπερδεμένοι και απροσάρμοστοι έχουν ένα σθένος και μια επιμονή και κατορθώνουν πολλά πράγματα. Υποτάσσουν τους νορμάλ και τους ήσυχους ανθρώπους, διότι επηρεάζουν κι άλλους όμοιούς τους και υπερτερούν και στον κόσμο, γιατί αυτοί είναι πιο πολλοί και βρίσκουν οπαδούς. Υπάρχουν κι άλλοι, πού, ενώ δεν αρνούνται την αλήθεια, εν τούτοις είναι μπερδεμένοι κι άρρωστοι ψυχικά.

Η αμαρτία κάνει τον άνθρωπο πολύ μπερδεμένο ψυχικά. Το μπερδεμα δεν φεύγει με τίποτε. Μόνο με το φως του Χριστού γίνεται το ξεμπερδεμα. Την πρώτη κίνηση την κάνει ο Χριστός. "Δεύτε προς με πάντες οι κοπιώντες...". Μετά εμείς οι άνθρωποι αποδεχόμαστε αυτό το φως με την αγαθή μας προαίρεση, που την εκφράζουμε με την αγάπη μας απέναντί Του, με την προσευχή, με τη συμμετοχή στη ζωή της Εκκλησίας, με τα μυστήρια.

Πολλές φορές ούτε ο κόπος, ούτε οι μετάνοιες, ούτε οι σταυροί προσελκύουν τη χάρι. Υπάρχουν μυστικά. Το ουσιαστικότερο είναι να φεύγεις απ' τον τύπο και να πηγαίνεις στην ουσία. Ότι γίνεται, να γίνεται από αγάπη.

Η αγάπη εννοεί πάντα να κάνει θυσίες. Σ' ό,τι κάνεις αγγαρεία (ως αγγαρεία), κλωτσάει η ψυχή, αντιδρά. Η αγάπη ελκύει τη χάρι του Θεού. Όταν έλθει η χάρις, έρχονται τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος. "Ο δε καρπός του Πνεύματός έστιν αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία,

χρηστότης, αγαθωσύνη, πίστις, πραότητα, εγκράτεια". Αυτά είναι πού πρέπει να έχει μια υγιής ψυχή εν Χριστώ.

Ο άνθρωπος με τον Χριστό γίνεται χαριτωμένος και ζει έτσι πάνω απ' το κακό. Το κακό γι αυτόν δεν υπάρχει. Υπάρχει μόνο το αγαθό, ο Θεός. Δεν μπορεί να υπάρχει κακό. Δηλαδή, εφόσον έχει το φως, δεν μπορεί να έχει σκοτάδι. Ούτε μπορεί να τον καταλάβει το σκοτάδι, διότι έχει το φως.

"Η Εκκλησία είναι ο επί γης Παράδεισος"

"Με τη λατρεία του Θεού, ζεις στον Παράδεισο. Άμα γνωρίσεις και αγαπήσεις τον Χριστό, ζεις στον Παράδεισο. Ο Χριστός είναι ο Παράδεισος. Ο Παράδεισος αρχίζει από εδώ. Η Εκκλησία είναι ο επί γης Παράδεισος, ομοιότατος με τον εν ουρανοίς. Ο Παράδεισος, που είναι στον ουρανό, ο ίδιος είναι κι εδώ στη γη. Εκεί όλες οι ψυχές είναι ένα, όπως η Αγία Τριάδα είναι τρία πρόσωπα, αλλά είναι ενωμένα κι αποτελούν ένα.

Κύριο μέλημά μας είναι να αφοσιωθούμε στον Χριστό, να ενωθούμε με την Εκκλησία. Αν μπορούμε στην αγάπη του Θεού, μπαίνουμε στην Εκκλησία. Αν δεν μπορούμε στην Εκκλησία, αν δεν γίνουμε ένα με την εδώ, την επίγεια Εκκλησία, υπάρχει φόβος να χάσουμε και την επουράνια. Κι όταν λέμε επουράνια, μη νομίζουμε ότι θα βρούμε στην άλλη ζωή κήπους με λουλούδια, βουνά και νερά και πουλιά. Δεν έχει εκεί τις επίγειες ομορφιές, είναι κάτι άλλο, κάτι πολύ υψηλό. Αλλά για να πάμε στο κάτι άλλο, πρέπει να περάσουμε απ' αυτά, απ' τις γήινες εικόνες κι ομορφιές.

Όποιος ζει τον Χριστό, γίνεται ένα μαζί Του, με την Εκκλησία Του, ζει μια τρέλα! Η ζωή αυτή είναι διαφορετική απ' τη ζωή των άλλων ανθρώπων. Είναι χαρά, είναι φως, είναι αγαλλίαση, είναι ανάταση. Αυτή είναι η ζωή της Εκκλησίας, η ζωή του Ευαγγελίου, η Βασιλεία του Θεού. "Η Βασιλεία του Θεού ενός ημών εστίν". Έρχεται μέσα μας ο Χριστός κι εμείς είμαστε μέσα Του. Και συμβαίνει όπως μ' ένα κομμάτι σίδηρο, πού, τοποθετημένος μες στη φωτιά, γίνεται φωτιά και φως, έξω απ' τη φωτιά, πάλι σίδηρος σκοτεινός, σκοτάδι.

Στην Εκκλησία γίνεται η θεία συνουσία, γινόμαστε ένθεοι. Όταν είμαστε με τον Χριστό, είμαστε μέσα στο φως, κι όταν ζούμε μέσα στο φως, εκεί δεν υπάρχει σκότος. Το φως, όμως, δεν είναι παντοτινό, εξαρτάται από εμάς. Συμβαίνει όπως με το σίδηρο, που έξω απ' τη φωτιά γίνεται σκοτεινός. Σκότος και φως δεν συμβιβάζονται. Ποτέ δεν μπορεί να έχουμε σκοτάδι και φως συγχρόνως. Ή φως ή σκότος. Όταν ανάψεις το φως, πάει το σκότος".

“Μέσα στην Εκκλησία προχωρούμε προς την αθανασία”

“Η Εκκλησία είναι νέα ζωή έν Χριστώ. Στην Εκκλησία δεν υπάρχει θάνατος, δεν υπάρχει κόλαση. Λέει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης: “Εάν τις τον λόγον μου τηρήση, ού μη γεύσηται θανάτου εις τον αιώνα”. Ο Χριστός καταργεί το θάνατο. Όποιος μπαίνει στην Εκκλησία σώζεται, γίνεται αιώνιος. Μία είναι η ζωή, είναι ατελείωτη συνέχεια, δεν έχει τέλος, δεν υπάρχει θάνατος. Όποιος ακολουθεί τις εντολές του Χριστού δεν πεθαίνει ποτέ. Πεθαίνει κατά τη σάρκα, κατά τα πάθη και αξιώνεται να ζει απ' την εδώ ζωή μες στον Παράδεισο, στην Εκκλησία μας, και κατόπιν στην αιωνιότητα. Με τον Χριστό ο θάνατος γίνεται η γέφυρα, που θα την περάσουμε σε μια στιγμή, για να συνεχίσουμε να ζούμε εν τω ανεσπέρω φωτί.

Κι εγώ αφότου έγινα μοναχός, πίστεψα ότι δεν υπάρχει θάνατος. Έτσι ένιωθα και νιώθω πάντα, ότι είμαι αιώνιος και αθάνατος. Τι ωραία!

Μέσα στην Εκκλησία, που έχει τα μυστήρια που σώζουν, δεν υπάρχει απελπισία. Μπορεί να είμαστε πολύ αμαρτωλοί. Εξομολογούμαστε, όμως, μας διαβάζει ο παπάς κι έτσι συγχωρούμαστε και προχωρούμε προς την αθανασία, χωρίς καθόλου άγχος, χωρίς καθόλου φόβο.

Όταν αγαπήσουμε τον Χριστό, ζούμε τη ζωή του Χριστού. Άμα αυτό, με την χάρι του Θεού, το κατορθώσουμε, τότε βρισκόμαστε σε μια άλλη κατάσταση, ζούμε μια άλλη κατάσταση ζηλευτή. Για μας δεν υπάρχει καμιά φοβία. Ούτε θάνατος, ούτε διάβολος, ούτε κόλαση. Όλ' αυτά υπάρχουν για τους ανθρώπους που είναι μακράν του Χριστού, για τους μη χριστιανούς. Για μας που είμαστε χριστιανοί και κάνουμε το θέλημά Του, εκεί, όπως το λέει, δεν υπάρχουν αυτά τα πράγματα. Υπάρχουν δηλαδή, αλλ'όταν ο άνθρωπος αποκτείνει τον παλαιό άνθρωπο “σύν τοις παθήμασι και ταις επιθυμίαις”, δε δίνει σημασία στο διάβολο ούτε και στο κακό. Δεν τον απασχολεί. Εκείνο που τον απασχολεί είναι η αγάπη, η λατρεία στον Χριστό και στον συνάνθρωπό του. Άμα φτάσουμε στο βαθμό να αισθανόμαστε τη χαρά, την αγάπη, τη λατρεία του Θεού χωρίς καμιά φοβία, φτάνουμε να λέμε: “Ζώ δε ουκέτι εγώ, ζη δε έν εμοί Χριστός”. Κανείς δεν μας εμποδίζει να μπούμε μέσα στο μυστήριο.

“Μέσα στην Εκκλησία είμαστε όλοι ένα και ο Χριστός κεφαλή”

“Κεφαλή της Εκκλησίας είναι ο Χριστός και σώμα εμείς οι άνθρωποι, οι χριστιανοί. Λέει ο Απόστολος Παύλος: "Αυτός εστιν η κεφαλή του σώματος, της Εκκλησίας". Η Εκκλησία και ο Χριστός είναι ένα. Το σώμα δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την κεφαλή του. Το σώμα της Εκκλησίας τρέφεται, αγιάζεται, ζει με τον Χριστό. Αυτός είναι ο Κύριος, ο παντοδύναμος, ο παντογνώστης, ο πανταχού παρών και τα πάντα πληρών, ο στηριγμός μας, ο φίλος μας, ο αδελφός μας. Ο στύλος και το εδραίωμα της Εκκλησίας. Αυτός είναι το Α και το Ω, η αρχή και το τέλος, η βάση, το πάν. Χωρίς Χριστό, Εκκλησία δεν υπάρχει. Νυμφίος, ο Χριστός. Νύμφη, η καθεμία ψυχή.

Ο Χριστός ένωσε το σώμα της Εκκλησίας με τον ουρανό και τη γη. Με τους αγγέλους, τους ανθρώπους και όλα τα δημιουργήματα, με όλη την κτίση του Θεού. Με τα ζώα και τα πουλιά. Με κάθε μικρό αγριολούλουδο, με κάθε μικρό έντομο. Έγινε έτσι η Εκκλησία “πλήρωμα του τα πάντα εν πάσι πληρουμένου”, δηλαδή του Χριστού. Όλα εν Χριστώ και σύν Χριστώ, μέσα και μαζί με τον Χριστό. Αυτό είναι το μυστήριο της Εκκλησίας.

Ο Χριστός φανερώνεται μέσα στην ενότητα την μεταξύ μας και στην αγάπη Του, την Εκκλησία. Εκκλησία δεν είμαι μόνος εγώ, αλλά μαζί κι εσείς. Εκκλησία είμαστε όλοι. Μέσα στην Εκκλησία όλοι ενσωματώνονται. Είμαστε όλοι ένα και ο Χριστός κεφαλή. Ένα σώμα, σώμα Χριστού: “Υμείς δε έστε σώμα Χριστού και μέλη εκ μέρους”. Είμαστε όλοι ένα, γιατί ο Θεός είναι Πατέρας μας κι είναι παντού. Όταν το ζήσουμε αυτό, είμαστε μέσα στην Εκκλησία. Αυτή είναι η ευχή του Κυρίου μας στην Αρχιερατική Του Προσευχή: “ίνα ώσιν εν”, για όλα τα μέλη της Εκκλησίας. Ε, αυτό μόνο διά της χάριτος το καταλαβαίνει κανείς. Ζούμε τη χαρά της ενότητας, της αγάπης. Και γινόμαστε ένα μ' όλους. Δεν υπάρχει πιο ωραίο πράγμα!

Το σπουδαίο είναι να μπούμε στην Εκκλησία. Να ενωθούμε με τους συνανθρώπους μας, με τις χαρές και τις λύπες όλων. Να τους νιώθουμε δικούς μας, να προσευχόμαστε για όλους, να πονάμε για τη σωτηρία τους. Να ξεχνάμε τους εαυτούς μας. Να κάνουμε το πάν γι αυτούς, όπως ο Χριστός για μας. Μέσα στην Εκκλησία γινόμαστε ένα με κάθε δυστυχισμένο και πονεμένο κι αμαρτωλό.

Κανείς δεν πρέπει να θέλει να σωθεί μόνος του, χωρίς να σωθούν και οι άλλοι. Είναι λάθος να προσεύχεται κανείς για τον εαυτό του, για να σωθεί ο ίδιος. Τους άλλους πρέπει ν' αγαπάμε και να προσευχόμαστε να μη χαθεί κανείς, να μπουν όλοι στην Εκκλησία. Αυτό έχει αξία. Και μ' αυτήν την επιθυμία πρέπει να φεύγει κανείς απ' τον κόσμο, για να πάει στο μοναστήρι ή στην έρημο.

Όταν ξεχωρίζουμε τον εαυτό μας, δεν είμαστε χριστιανοί. Αληθινοί χριστιανοί είμαστε, όταν αισθανόμαστε βαθιά ότι είμαστε μέλη του μυστικού σώματος του Χριστού, της Εκκλησίας, με μια συνεχή σχέση

αγάπης. Όταν ζούμε ενωμένοι εν Χριστώ. Δηλαδή όταν ζούμε την ενότητα μέσα στην Εκκλησία Του με το αίσθημα του ενός. Γι' αυτό ο Χριστός προσεύχεται στον Πατέρα Του λέγοντας, "ίνα ώσιν έν". Το λέει και το ξαναλέει κι οι Απόστολοι παντού το τονίζουν. Αυτό είναι το μεγαλύτερο βάθος, η μεγαλύτερη έννοια που έχει η Εκκλησία. Εκεί βρίσκεται το μυστήριο. Να ενωθούν όλοι σαν ένας άνθρωπος εν Θεώ. Άλλη τέτοια θρησκεία δεν υπάρχει. Καμιά θρησκεία δε λέει τέτοια. Κάτι λένε, αλλά όχι αυτό το μυστήριο, αυτή τη λεπτότητα του μυστηρίου που ζητάει ο Χριστός και μας λέει ότι έτσι πρέπει να γίνουμε, ότι θέλει να είμαστε δικοί Του.

Είμαστε ένα ακόμη και με τους ανθρώπους που δεν είναι κοντά στην Εκκλησία. Είναι μακριά από άγνοια. Να κάνουμε προσευχή, ο θεός να τους φωτίσει και να τους αλλάξει. Να έλθουν κι αυτοί στον Χριστό. Εμείς τα βλέπουμε ανθρώπινα, κινούμαστε μ' άλλο τρόπο και νομίζουμε ότι αγαπάμε τον Χριστό. Ο Χριστός, όμως, ο οποίος "βρέχει επί δικαίους και αδίκους" μας λέει: "Αγαπάτε τους εχθρούς υμών". Να ευχόμαστε να είμαστε όλοι μαζί, όλοι μαζί στον Θεό. Τότε, αν το ζούμε αυτό, θα έχουμε τα ανάλογα αποτελέσματα, θα είμαστε όλοι αγαπημένοι και ενωμένοι.

Για τους ανθρώπους του Θεού δεν υπάρχει απόσταση, έστω κι αν είναι χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά. Όπου κι αν βρισκόμαστε, είμαστε όλοι μαζί. Όσο μακριά κι αν βρίσκονται οι συνάνθρωποί μας, πρέπει να τους συμπαραστεκόμαστε. Εμένα με παίρνουνε κάποιοι συνάνθρωποί μας στο τηλέφωνο από μια πολιτεία, που είναι στις όχθες του Ινδικού Ωκεανού, λέγεται Ντέρμπαν -αν το λέω καλά- είναι στη Νότια Αφρική, δύο ώρες έξω απ' το Γιοχάνεσμπουργκ. Μάλιστα αυτές τις ημέρες ήλθαν εδώ, για να συνοδεύσουν κάποιον άρρωστο στην Αγγλία και περάσανε να του διαβάσω μιαν ευχή. Συγκινήθηκα πολύ.

Όταν μας συνδέει ο Χριστός, αποστάσεις δεν υπάρχουν. Όταν φύγω απ' τη ζωή αυτή, θα' ναι πιο καλά, θα είμαι πιο κοντά σας.